

Concept Raadsbegroting 2019

Versie d.d. 20-09-2018

Inhoudsopgave

Concept Raadsbegroting 2019	1
Inleiding	6
Aanbieding	7
Overige ontwikkelingen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Planning	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Leeswijzer.....	8
Beleidsbegroting	9
Programmaplan.....	10
Programma: Bestuur en ondersteuning	11
Wat willen we bereiken?	12
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	12
Effectindicator.....	14
Verbonden partijen per taakveld	15
Wat mag het kosten?	17
Algemene dekkingsmiddelen	18
Toelichting	18
Overhead	20
Programma: Veiligheid	21
Wat willen we bereiken?	22
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	22
Effectindicator.....	23
Verbonden partijen per taakveld.....	24
Wat mag het kosten?	25
Programma: Verkeer en Vervoer.....	26
Wat willen we bereiken?	27
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	27
Effectindicator.....	29
Wat mag het kosten?	30
Programma: Economie	31
Wat willen we bereiken?	32
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	32
Effectindicator.....	35
Wat mag het kosten?	36
Programma: Onderwijs	37
Wat willen we bereiken?	38
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	38

Effectindicator.....	40
Wat mag het kosten?	41
Programma: Sport, cultuur en recreatie	42
Wat willen we bereiken?	42
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	43
Effectindicator.....	45
Verbonden partijen per taakveld	46
Wat mag het kosten?	47
Programma: Sociaal domein	48
Regionale samenwerking	48
Wat willen we bereiken?	49
Doel jeugdhulp ieder kind of jongere, die dat nodig heeft, krijgt passende jeugdhulp.	50
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	50
Effectindicator.....	53
Verbonden partijen per taakveld	54
Wat mag het kosten?	55
Programma: Duurzaamheid	57
Wat willen we bereiken?	58
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	58
Effectindicator.....	60
Verbonden partijen per taakveld	61
Wat mag het kosten?	62
Programma: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	64
Wat willen we bereiken?	65
Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022).....	66
Effectindicator.....	68
Verbonden partijen per taakveld	69
Wat mag het kosten?	70
Paragrafen.....	71
Lokale heffingen.....	72
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	80
Onderhoud kapitaalgoederen	87
Financiering	91
Rentetoerekening	95
Bedrijfsvoering	96
Verbonden partijen	101
GGD (verbonden partijen).....	102

Veilig Thuis.....	103
Gemeenschappelijke regelingen.....	104
Vennootschappen met gemeentelijke deelname.....	106
Deelname in coöperaties en verenigingen	107
Verbonden partijen.....	109
Grondbeleid	121
Raadsagenda	126
Financiën	129
Overzicht baten en lasten	130
Overzicht baten en lasten	131
Structureel evenwicht.....	133
Specificatie mutaties reserves 2019	134
Overzicht incidentele baten en lasten.....	135
Uiteenzetting financiële positie.....	136
Uiteenzetting financiële positie	136
Uiteenzetting financiële positie	137
Toelichting op begrotingsuitkomst en meerjaren perspectief.....	138
Meerjaren balans	139
Uitgangspunten meerjaren balans	141
EMU-saldo.....	142
Reserves	143
Voorzieningen	145
Vervangingsinvesteringen.....	147
Bijlagen	151
Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde kosten van een gelijk volume	151
Uitvoeringsinformatie	152
Kerngegevens	155
Kaderstellende nota's	157
Programma Bestuur en ondersteuning	158
Programma Veiligheid	159
Programma Verkeer, vervoer en waterstaat	160
Programma Economie	161
Programma Onderwijs	162
Programma Sport, cultuur en recreatie	163
Programma Sociaal domein	164
Programma Duurzaamheid	165
Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing.....	166

Begrotingspostsubsidies	168
BBV Effectindicatoren	169

Inleiding

Aanbieding

Voor u ligt de begroting 2019-2022. Hierin beschrijven we hoe de uitwerking van de Raadsagenda vertaald is naar de diverse programma's. Met deze begroting leggen wij als college van B&W voor op welke wijze wij uitvoering willen geven aan uw Raadsagenda.

De gemeenteraad heeft in juni 2018 in de raadsagenda de belangrijkste thema's voor de periode 2018-2022 vastgesteld:

1. Heerhugowaard inclusief en zorgzaam
2. Duurzaam wonen in Heerhugowaard
3. Heerhugowaard goed ontsloten, groen en veilig
4. Economie en werkgelegenheid
5. Heerhugowaard goed beheerd
6. Democratische vernieuwing

Het college van B&W heeft de opdracht op zich genomen om deze agenda uit te voeren. De opgave is fors door de ambities die eruit spreken. Bovendien gaan ontwikkelingen en projecten die in de vorige raadsperiode(n) in gang zijn gezet ook door. Dit alles vergt deze raadsperiode het uiterste van bestuur en organisatie. Het vraagt ook om keuzes in onderwerpen en toedeling van beschikbare middelen.

In de programma's hebben de thema's uit de raadsagenda een plek gekregen. In de Kaderbrief 2018 zijn er meerjarig extra middelen vrijgemaakt om een begin te kunnen maken met de uitwerking van de raadsagenda. In deze begroting 2019 heeft dit een plek gekregen. Met de raad is daarnaast de afspraak gemaakt dat het college in het voorjaar van 2019 een plan aanbiedt voor de inhoudelijke en financiële uitwerking van de gehele raadsagenda. Dit kan leiden tot een aanvraag voor extra middelen en tot voorstellen om bepaalde lopende activiteiten te temporiseren, af te bouwen of te stoppen.

Het afgelopen begrotingsproces stemt ons in meerdere opzichten tevreden. De inbedding van de thema's vanuit de raadsagenda zijn goed verankerd in de diverse programma's. De financiële huishouding is solide. Dit geeft vertrouwen voor de toekomst.

Wij vertrouwen er op u met deze begroting adequaat te informeren.

Namens het College van burgemeester & wethouders van Heerhugowaard.

Gido Oude Kotte,
wethouder Financiën

Leeswijzer

Beleidsbegroting

Programmaplan. In dit deel komen de hoofdlijnen van de programma's en programmaonderdelen aan bod. We geven een beschouwing per programmaonderdeel en beschrijven de doelstellingen. Daarnaast brengen we in beeld welke verbonden partijen een bijdrage voor het betreffende programma leveren. Ook zijn de verplichte effectindicatoren opgenomen. Overige effectindicatoren zijn te raadplegen op: www.waarstaatjegemeente.nl. Ten slotte worden beknopt de financiën weergegeven.

Financiën.

De *begroting* heeft een centrale plek in de bestuurlijke planning en controlecyclus. Met het vaststellen van de begroting kiest de raad voor prioriteiten in het beleid. Daarnaast autoriseert de raad tot het doen van uitgaven. Dit is conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In dit deel geven we de gemeentelijke meerjarenbegroting over 2019 - 2022 weer. Dit zijn enerzijds de meerjarenbalans, anderzijds de begrote baten en lasten van elk programma en een toelichting daarop.

Paragrafen.

In dit deel komen de verplichte specifieke paragrafen aan bod. Deze geven een toelichting op de bedrijfsvoering en verdere informatie over onder andere financiële aspecten, risico's en verbonden partijen. Om inzicht te bieden op welke wijze de realisatie van de raadsthema's is geborgd in de diverse programma's is er een overzicht opgesteld in de paragraaf Raadsthema.

Bijlagen.

Dit deel bevat o.a.: de uitvoeringsinformatie; Kerngegevens van de gemeente; Subsidieplafonds.

Programmaplan

Programma: Bestuur en ondersteuning

Goede dienstverlening aan de inwoners en bedrijven is essentieel en een kernopgave van de gemeente Heerhugowaard. In de raadsagenda is hier dan ook expliciet aandacht voor. Binnen dit programma krijgt dat vorm door een passend ingericht bestuur en organisatie. We hebben daarbij te maken met veranderende verhoudingen in het sociaal domein en het fysiek domein (denk aan de Omgevingswet), democratische vernieuwing, digitalisering, complexere (boven)regionale netwerken en de ontwikkelingen in duurzaamheid. Bovendien komt in deze raadsperiode de fusie met Langedijk tot stand die ook invloed heeft op ons bestuur en onze organisatie.

Dienstverlening

TOP dienstverlening is ons uitgangspunt. Onze professionals in de organisatie leveren dit door altijd een stap voor te zijn, door de zaken met elkaar en voor elkaar aan te pakken en uit te voeren en door het werk met passie te verrichten. Uitgangspunt van de gemeente Heerhugowaard en de gemeente Langedijk is dienstverlening digitaal te doen waar dat kan, en (persoonlijk) maatwerk te leveren waar dat beter is. De komende jaren vinden daarom investeringen in de ICT en informatievoorziening plaats en blijven onze professionals zich voortdurend ontwikkelen en hun talenten optimaal benutten.

Informatisering, ICT-ontwikkeling en digitale veiligheid

In de raadsagenda is ook aandacht gevraagd voor het verbeteren van onze digitale dienstverlening. Gemeente Heerhugowaard en gemeente Langedijk pakken dit met elkaar aan. De gezamenlijke "bodemplaat" is gebouwd en de plannen voor een nieuwe ICT-architectuur worden verder uitgewerkt. Tijdens deze raadsperiode wordt dit al gedeeltelijk gerealiseerd. Daardoor verbetert de informatievoorziening en ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor dienstverlening via digitale kanalen. In de begroting zijn de investeringen en de voorbereidingen hiervoor verwerkt. Digitaal veilig werken en privacy bescherming zijn in deze ontwikkeling belangrijke aspecten.

Fusie met gemeente Langedijk

Deze raadsperiode wordt de ambtelijke fusie met Langedijk een feit. In de begroting voor 2019 e.v. zijn in vervolg op de kaderbrief hiervoor middelen vrijgemaakt. De impact op de organisatie is groot omdat er een ineenschuiving van de Heerhugowaardse en Langedijkse gemeenteorganisatie plaatsvindt. In 2019 vindt de inhuizing van de Langedijkse collega's plaats. Het fusieproces kan zeker in de eerste periode impact hebben op onze dienstverlening.

Organisatieontwikkeling en -versteving

De doorontwikkeling van onze organisatie is belangrijk gezien de voortdurend veranderende context waarin de gemeente werkt. Het vraagt om een lerende organisatie waarbinnen professionals zich blijven ontwikkelen. Soms zijn veranderingen in manieren van werken nodig. In het kader van de fusie zal dit op onderdelen aan de orde zijn, maar ook los daarvan is het nodig constant te kijken naar onze aanpak en processen. Daarnaast is eerder betoogd dat er in de organisatie in de afgelopen jaren "kale plekken" zijn ontstaan. Uit de benchmark die is gedaan in het kader van de fusie bleek ook dat de bezetting van onze organisatie bijna tien procent onder de gemiddelde bezetting ligt. Dit vormt in toenemende mate een risico voor een ongestoorde en kwalitatief goede bedrijfsvoering. In deze periode brengen we daarom de organisatie op sterkte. We kijken daarbij ook naar gecombineerde invullingen met de gemeente Langedijk.

Huisvesting

Het Huis van Heerhugowaard is een gastvrij gebouw waar wij en andere instellingen op een open en moderne manier diensten verlenen. Om het gebouw te laten blijven aansluiten bij het gewenste dienstverleningsniveau, de manieren van werken en de technische eisen, zijn deze periode aanpassingen nodig. Het aantal medewerkers in het gebouw gaat flink stijgen door de inhuizing van de medewerkers van Langedijk. Ook dit brengt aanpassingen van het gebouw met zich mee. Daarnaast wordt de werf in deze periode uitgebreid om aan de eisen van de tijd te blijven voldoen.

Democratische vernieuwing

Vertrouwen in onze samenleving en elkaars handelen vormt de basis voor democratische vernieuwing. Met de gemeenteraad is afgesproken dat we gezamenlijk dit thema vorm zullen geven. De afgelopen raadsperiode heeft in het teken gestaan van luisteren naar de samenleving (Politiek Testament 2018). Door te luisteren ontdekken we wat de samenleving zelf kan doen en waar wij als overheid kunnen faciliteren en stimuleren. Verschillende ervaringen en vragen uit de samenleving helpen ons om onze Heerhugowaardse democratische vernieuwing vorm te geven. Het is wenselijk te blijven zoeken naar nieuwe en innovatieve vormen om onze inwoners te betrekken bij wat we doen. Hoe werken wij nu met elkaar toe naar een duurzame relatie met onze inwoners en stakeholders? Waar geven wij elkaar de ruimte om in gesprek te gaan en in welke richting gaat dat gesprek met onze samenleving verlopen?

Democratische vernieuwing bevindt zich op de grensvlakken van bestuur en beheer en omvat onze samenleving als geheel. In 2019 kunnen we starten met experimenten, rekeninghoudend met de bewonersagenda, om te leren hoe democratische vernieuwing werkt. Wie zijn er nodig om relatie, ruimte en richting een invulling te geven en hoe zullen we dat met elkaar doen? Aan de hand van onze ervaringen, maken we in 2020 de stand van zaken op.

Regionale en bovenregionale ontwikkeling

Heerhugowaard is onderdeel van grotere en complexere, formele en informele netwerken. Steeds meer instanties en organisaties spelen een rol met veel belangen, vaak op een ander schaalniveau dan het gemeentelijke. Het vraagt aandacht voor de juiste netwerken, tijdige interventies en een gezamenlijke strategiebepaling. Bestuurlijk gaat de aandacht steeds meer uit naar deze bovenlokale verbanden. De gemeenschappelijke regelingen zijn hier belangrijk, maar ook netwerken als Holland Boven Amsterdam en de portefeuillehoudersoverleggen in de regio Alkmaar. Ook groeit het aantal gelegenheidssamenwerkingen tussen overheden en met marktpartijen en maatschappelijk middenveld.

Wat willen we bereiken?

Doel

Gemeente Heerhugowaard levert een goede dienstverlening en goede informatievoorziening.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

- **Vernieuwing digitale hoofdinfrastructuur**

In 2019 ligt hier een plan van aanpak voor en start de vernieuwing van de digitale hoofdinfrastructuur voor de gemeente Heerhugowaard en de gemeente Langedijk. Dit sluit aan bij het thema "Heerhugowaard goed beheerd" uit de raadsagenda, waarin onder meer een flinke stap in de digitale dienstverlening wordt bepleit. Verdere uitwerking en realisatie van de digitale structuur en van digitale vormen van dienstverlening volgt na, en gedeeltelijk gelijktijdig met, de hoofdstructuur. Op het intensiever gebruik van data voor beleidsontwikkeling en bijsturing van uitvoeringswerkzaamheden wordt in 2019 voortgebouwd.

- **Fusie met de gemeente Langedijk**

In 2019 wordt op basis van een vast te stellen bedrijfsplan de organisatie van de nieuwe ambtelijke fusie ingericht, zodat deze begin 2020 formeel kan gaan draaien. De fusie is in de raadsagenda onder het thema 'Heerhugowaard goed beheerd' ondergebracht. De periode daarna is nodig om de nieuwe organisatie verder te ontwikkelen in combinatie met de hiervoor genoemde verandering en verbetering van de informatievoorziening.

- **Organisatieontwikkeling**

De voorbereiding van de fusie met Langedijk is in 2019 een belangrijk onderwerp. Los van de fusie wordt de organisatie in 2019 verstevigd. In 2019 wordt gewerkt met een meer gestructureerde aanpak van leer-, ontwikkel- en verandertrajecten van professionals en teams. Dit gebeurt in samenwerking met de gemeente Langedijk. Het helpt onze organisatie vitaal te houden, wat de raad in de raadsagenda specifiek als doel noemt. De gehele periode blijven ontwikkeling, aanpassing en verandering constante factoren in de organisatie.

- **Huisvesting**

In 2019 starten we met de aanpassing van een deel van het kantoorgedeelte en worden enkele noodzakelijke technische verbeteringen aangebracht. Ook maken we een plan voor de gefaseerde aanpak van de rest van het gebouw. Dit gebeurt vanwege de fusie en de samenhangende financiële aspecten samen met Langedijk.

- **Regionale en bovenregionale ontwikkeling**

In 2019 is de samenwerking met Langedijk natuurlijk belangrijk maar de gemeente heeft met veel meer gemeenten en instanties te maken. In de verschillende programma's komen de gemeenschappelijke regelingen aan bod. In het algemeen blijft het college de werkzaamheden en kosten van de GR'en kritisch beoordelen. In de programma's komen ook de inhoudelijke thema's aan bod die op (boven) regionaal niveau spelen en van groot belang zijn voor Heerhugowaard.

- **Democratische vernieuwing**

In 2019 starten de eerste experimenten naar democratische vernieuwing in maatschappelijke vraagstukken. In 2019 beschikt Heerhugowaard over een actief team mensen die zich met democratische vernieuwing intern bezighoudt en op de hoogte is van de meest recente ontwikkelingen op dit werkgebied. In 2020 volgt de eerste evaluatie van de experimenten die zijn uitgevoerd en hebben wij de eerste gereedschappen om de participatie-toolkit te vullen. Tenslotte is er een passende Heerhugowaardse werkwijze die medewerkers kan ondersteunen bij projecten en experimenten met democratische vernieuwing.

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2017	2018
0.4 Overhead	Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	Alkmaar	Het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.	185.687 (€ 3,38 per inwoner)	208.946 (€ 3,74 per inwoner)
0.61 OZB woningen	Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding. alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).	808.600	868.000
0.1 Bestuur	NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van de overheden.	0	
	NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)	Amsterdam	Het beheren van de aandelen van de deelnemende gemeenten in de belegging NV NUON en Alliander N.V..		
	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV	Alkmaar	Optimale benutting van de economische potenties van Noord-Holland Noord door professionele wervingskracht en versterking van de kernkwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.	114.325	

Vereniging van Nederlandse
Gemeenten

72384

1. De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken.
2. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties. De Vereniging bindt een lid dat zijn lidmaatschap heeft opgezegd gedurende de in artikel 6, sub b, bedoelde opzeggingstermijn niet aan overeenkomsten waarvoor de onderhandelingen zijn aangevangen op of na de datum van de opzegging, voor zover het lid in de kennisgeving daarvan de wens niet langer gebonden te worden nadrukkelijk heeft aangegeven.
3. De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende:
 - a. voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en diensten, alsmede;
 - b. de overige aan het gebruik van hierboven genoemde producten gerelateerde kosten en voorwaarden.Dit alles in de meest ruime zin des woords.

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Bestuur	2.429	2.563	2.563	2.563	2.563
Burgerzaken	1.433	1.344	1.310	1.313	1.321
Beheer overige gebouwen en gronden	1.353	646	646	646	646
Overhead	13.982	14.459	14.402	14.402	14.402
Treasury	3.323	3.314	3.391	3.485	3.496
OZB woningen	0	0	0	0	0
OZB niet-woningen	0	0	0	0	0
Parkeerbelasting	0	0	0	0	0
Overige belastingen	383	427	427	427	427
Algemene uitkering en overige uitk.	0	0	0	0	0
Overige baten en lasten	2.056	3.737	5.201	5.576	4.458
Onvoorzien	75	75	75	75	75
Totaal lasten	25.034	26.565	28.015	28.487	27.388
Baten					
Bestuur	104	104	104	104	104
Burgerzaken	1.032	507	425	450	479
Beheer overige gebouwen en gronden	1.197	487	487	487	487
Overhead	489	938	938	938	938
Treasury	5.545	5.509	5.463	5.476	5.420
OZB woningen	5.685	5.782	5.782	5.782	5.782
OZB niet-woningen	5.470	5.564	5.802	5.802	5.802
Parkeerbelasting	254	254	254	254	254
Overige belastingen	94	94	94	94	94
Algemene uitkering en overige uitk.	78.311	84.431	85.279	85.866	86.471
Overige baten en lasten	-29	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0
Totaal baten	98.152	103.670	104.628	105.253	105.831
Totaal programma	-73.118	-77.104	-76.612	-76.765	-78.442

Toelichting

Apparaatskosten

Hogere doorbelasting van apparaatskosten op dit programma van € 771 duizend.

Bestuur

Lasten:

In de Begroting 2018 was incidenteel een post opgenomen voor de opkomstbevordering bij de gemeenteraadsverkiezingen van € 80 duizend. Deze is in 2019 weer vrij komen te vallen.

Burgerzaken

Lasten/baten:

In de kaderbrief 2018 (OR2B) is een post opgenomen voor de lagere opbrengsten van de leges Burgerzaken. Deze post is opgenomen omdat in 2014 is de geldigheidsduur voor paspoorten en identiteitskaarten voor personen van 18 jaar en ouder verlengd van vijf naar tien jaar. Dit betekent dat er vanaf 2019 sprake zal zijn van een sterke daling in het aantal aanvragen van paspoorten en identiteitskaarten. Voor de begroting van de gemeente Heerhugowaard betekent deze reisdocumentendip een inkomstenderving van € 526 duizend. Deze inkomsten dip wordt enig sinds gecompenseerd doordat er minder kosten hoeven te worden gemaakt voor bijvoorbeeld de aanschaf van deze documenten, dit levert een voordeel aan de lastenkant op van € 290 duizend.

Algemene dekkingsmiddelen

Het overzicht van de algemene dekkingsmiddelen betreft vooral de uitkering uit het gemeentefonds (inclusief de uitkeringen sociaal domein) en de onroerende zaakbelastingen (OZB). Deze middelen kennen, in tegenstelling tot (niet vrij aanwendbare) heffingen als rioolheffing en afvalstoffenheffing, geen vooraf bepaald bestedingsdoel.

De niet vrij aanwendbare heffingen worden, evenals de ontvangsten van de specifieke uitkeringen, verantwoord in de programma's waarvan ze (voor een deel) de kosten dekken.

Algemene dekkingsmiddelen	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Afwijking
Algemene uitkering en overige uitk.	74.620	78.311	84.431	6.120
OZB woningen	8.390	5.685	5.782	97
OZB niet-woningen	2.290	5.470	5.564	93
Treasury	2.225	2.222	2.195	-27
Parkeerbelasting	0	254	254	0
Totaal algemene dekkingsmiddelen	87.525	91.942	98.225	6.283

Toelichting

Algemene uitkering

Maart- en Meicirculaire

De hogere algemene uitkering in 2019 ten opzichte van 2018 is vooral het gevolg van de uitwerking van het Regeerakkoord en de start van het Interbestuurlijk programma. Daarnaast zijn in de Meicirculaire 2018 de uitneembare delen van de integratie-uitkering sociaal domein ondergebracht in het objectieve verdeelmodel van het gemeentefonds. In de [Kaderbrief 2018](#) zijn de effecten van de Maart- en Meicirculaires opgenomen onder BV1 Ontwikkeling Algemene Uitkering (2019: € 5.205.000).

Verdeelmaatstaven

De effecten van de herijking van de verdeelmaatstaven (als gevolg van groei van de gemeente) zijn verwerkt in de begroting 2019. Tot 2019 werd het groeibudget via een apart voorstel ter instemming aan de raad voorgelegd. Het berekend effect van de inschatting van de diverse verdeelmaatstaven (inwoners, jongeren, ouderen, wooneenheden, uitkeringsgerechtigden etc.) bedraagt € 885.000.

Taakmutaties

Onder taakmutaties worden wijzigingen in het takenpakket van de gemeente verstaan. Dat kunnen nieuwe taken zijn, uitbreiding van bestaande taken, maar ook het geheel of gedeeltelijk vervallen van taken. Ook uitnamen uit het gemeentefonds als gevolg van veronderstelde efficiencyvoordelen, of beëindiging van tijdelijke taken worden taakmutaties genoemd. Sommige taakmutaties worden bekostigd via zogenaamde Integratie- en/of decentralisatie uitkeringen. Op basis van de beschikbaar gestelde rekenmodellen zijn de volgende taakmutaties in de begroting 2019 verwerkt:

	<i>bedragen x € 1</i>
	Begroting 2019
<i>Taakmutaties:</i>	
DigiD en MijnOverheid	13.130
Innovatie en kwaliteit kinderopvang	-2.101
Uitvoeringskosten Participatiewet	13.093
Uitvoeringskosten lijfrenteopbouw	5.350
Armoedebestrijding ouderen	-10.768
Beëindigen betalingen derden (VNG)	7.878
Totaal taakmutaties	26.583
 <i>Decentralisatie-/integratieuitkeringen:</i>	
Schulden en armoede	51.952
Armoedebestrijding kinderen	-29.263
Voorschoolse voorziening peuters	28.957
Brede impuls combinatiefuncties	33.959
Totaal decentralisatie-/integratieuitkeringen	85.605

Onroerende zaakbelastingen

Uitgangspunt van beleid is dat de onroerende zaakbelasting (OZB) niet meer is dan de stijging van de consumentenprijsindex (CPI voor alle huishoudens). Het inflatiepercentage voor de begroting 2019 is 1,7%. Dit heeft een positief effect op de begroting van € 190 duizend.

Overhead

Bedragen x € 1.000

Overhead	2018	2019	Afwijking
<i>Lasten</i>			
Uitvoering lopende begroting	42	34	8
Exploit.-bijdrage gemeenschap. regeling	209	216	-7
Eenmalige afschrijving investeringen (re	0	0	0
Doorbelasting loonkosten	10.728	9.998	729
Doorbelasting goederen en diensten	2.689	3.294	-605
Kapitaallasten	1.322	1.713	-391
Resultaat (hulp-)kostenplaats	0	0	0
Doorbelasting goederen en diensten	-529	-696	167
Doorbelasting overdrachten	40	-242	282
<i>Totaal Lasten</i>	<i>14.501</i>	<i>14.318</i>	<i>183</i>
<i>Doorbelastingen</i>			
Doorbelasting verrekeningen	-1.007	-797	-210
<i>Totaal Doorbelastingen</i>	<i>-1.007</i>	<i>-797</i>	<i>-210</i>
Totaal overhead	13.493	13.521	-27

Toelichting

Programma: Veiligheid

Het zorgen voor een veilige gemeente is één van onze kerntaken. Ons streven is dat inwoners, ondernemers en bezoekers in de gemeente veilig zijn, zich veilig voelen en bereid zijn samen met onze professionele partners de veiligheid te vergroten.

Fysieke en sociale domein

Veiligheid en openbare orde strekken zich uit over vele terreinen. Bij fysieke veiligheid (fysiek domein) zijn de hoofdpunten brandveiligheid, verkeersveiligheid en crisisbestrijding, maar ook een sociaal veilige inrichting van de openbare ruimte.

Bij sociale veiligheid (sociaal domein) gaat het om maatschappelijke onderwerpen, zoals woonoverlast, overlast in de openbare ruimte, maatschappelijke onrust, jeugdoverlast, personen met verward gedrag, woonfraude, ondermijning en drugshandel.

Oplossingen voor vraagstukken op het gebied van veiligheid en openbare orde vragen in veel gevallen om een brede aanpak, zowel in het fysieke als het sociale domein. Het is daarom belangrijk dat de samenwerking tussen de diverse partners binnen en tussen deze twee domeinen goed verloopt. Deze verbindingen en samenwerkingsvormen worden steeds belangrijker voor een effectieve aanpak van maatschappelijke vraagstukken. Het vraagt ook binnen de gemeente om een goede verbinding tussen het sociaal en fysiek domein.

De BOA's en andere handhavers zijn door hun dagelijkse contacten met inwoners, bedrijven en organisaties een steeds belangrijker schakel tussen beide domeinen. Bredere inzet van de BOA's en handhavers krijgt in deze periode dan ook aandacht.

Beleidsplan Veiligheidsregio

Het beleidsplan van de Veiligheidsregio is een verplichting vanuit de wet Veiligheidsregio's. Daarin staat vermeld wat het plan moet bevatten. Het hoofddoel is het vastleggen van het beleid ten aanzien van de taken (wettelijk en overgedragen door gemeenten) van de veiligheidsregio. Een heel belangrijk onderdeel is het regionale risicoprofiel. In het plan van de Veiligheidsregio is het beleid gericht op het verminderen van leed en schade.

Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid (IMV)

Voor de veiligheid in het sociaal domein wordt de manier van samenwerking tussen politie, het OM en gemeenten vastgelegd in het Integraal Meerjarenbeleidsplan Veiligheid (IMV). De aanpak van veiligheidsissues start meestal op lokaal niveau. Het vereist een goede samenwerking met andere partners, zoals de politie, het openbaar ministerie (OM), de hulpverlening, het Veiligheidshuis, de veiligheidsregio en soms ook andere gemeenten.

Het IMV 2018-2022 (mogelijke verlenging tot 2023), dat door het Regionaal Beheersoverleg Politie (RBOP) wordt vastgesteld, bevat vier thema's die gezamenlijk worden opgepakt. Het is tot stand gekomen met inbreng van burgemeesters, gemeenteraden, politie en OM:

1. Aanpak van criminaliteit met een ondermijnend effect op de samenleving;
2. Versterken ketensamenwerking tussen zorg- en veiligheidsdomein;
3. Contra-terrorisme en (tegengaan van) radicalisering en extremisme (CTER);
4. Aanpak cybercrime en gedigitaliseerde vormen van (vermogens)criminaliteit.

Het IMV is de basis voor het Integraal Veiligheidsplan Heerhugowaard (2019-2023). De aanpak van ondermijning staat als eerste geprioriteerd; inmiddels zijn ondermijningsbeelden opgesteld. Aan de hand van die ondermijningsbeelden is door de Driehoek een keuze gemaakt in prioriteiten. Voor de vier gemeenten in het RBOP zijn dat naast de aanpak van drugshandel en arbeidsuitbuiting, het versterken van de informatiepositie rondom zorgfraude en de versterking van het Bibob-beleid en uitvoering. Daarnaast blijven de gemeenten zich inzetten op de interne bewustwording.

Betrokkenheid van inwoners

Aan de thema's van het IMV worden lokale thema's toegevoegd, waaronder onderwerpen die blijvend onze aandacht vragen, zoals jeugd, woninginbraken en aanpak van kleine ergernissen. Een belangrijk aandachtspunt is het betrekken van de inwoners bij het creëren van een veilige woon- en leefomgeving. Die betrokkenheid is van belang bij bijna alle genoemde thema's. Betrokkenheid van inwoners kan het veiligheidsgevoel verbeteren. Dit kan onder meer door de ondersteuning van de Whatsapp-groepen voor buurtpreventie.

Om gevoel van veiligheid te meten wordt elke twee jaar een onderzoek uitgevoerd door middel van de Veiligheidsmonitor. De genoemde punten worden uitgewerkt in een plan van aanpak voor 2019 – 2022.

Wat willen we bereiken?

Doel lokaal niveau

Inwoners, ondernemers en bezoekers voelen zich veilig in de gemeente Heerhugowaard en zijn bereid samen met onze professionele partners de veiligheid te vergroten.

Doelen regionaal niveau

- Criminaliteit met een ondermijnend effect op de samenleving wordt aangepakt;
- Ketensamenwerking tussen zorg- en veiligheidsdomein wordt versterkt;
- Contra-terrorisme en radicalisering en extremisme (CTER) wordt tegengegaan;
- Cybercrime en gedigitaliseerde vormen van (vermogens)criminaliteit worden aangepakt.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Integraal veiligheidsplan

In 2019 wordt een Integraal veiligheidsplan Heerhugowaard 2019-2023 vastgesteld met in ieder geval de volgende lokale subdoelen:

- Tot stand brengen van een integrale aanpak ondermijning. In 2019 wordt hiervoor een integraal projectplan gemaakt en met de aanpak gestart. Onderwerpen zijn o.a. arbeidsuitbuiting, drugshandel, zorgfraude en versterken van Bibob-beleid
- Zorgen voor een goede samenwerking tussen zorg en veiligheid; dit is ook in 2019 een voortdurend punt van aandacht;
- Voortzetting beleid veilig wonen;
- Integrale vroegtijdige signalering en aanpak risicojongeren;
- Het veiligheidsgevoel van de burger verbeteren. Dit gebeurt door eerst een veiligheidsmonitor uit te voeren, waarna beoordeeld wordt welke acties nodig en mogelijk zijn, en door meer te communiceren over veiligheidsonderwerpen.

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2017	2018
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer, 1.2 Openbare orde en Veiligheid	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	2.883.309	3.071.746
1.2 Openbare orde en Veiligheid	Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	Hoorn	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De taken betreffen in elk geval de wettelijk bepaalde taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	565.286	635.839

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Crisisbeheersing en brandweer	3.113	3.226	3.226	3.226	3.226
Openbare orde en Veiligheid	2.182	2.132	2.132	2.132	2.132
Totaal lasten	5.295	5.358	5.358	5.358	5.358
Baten					
Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	0
Openbare orde en Veiligheid	91	84	84	84	84
Totaal baten	91	84	84	84	84
Totaal programma	5.203	5.274	5.274	5.274	5.274

Toelichting

Crisisbeheersing en brandweer.

Lasten:

Conform de kaderbrief 2018 (OR2A) is de exploitatiebijdrage aan de Veiligheidsregio structureel verhoogd met een loon- en prijsindexatie van 3,54%. Dit betekent dat de exploitatiebijdrage structureel € 105 duizend hoger is geworden.

Openbare orde en veiligheid.

Lasten:

Lagere doorbelasting van apparaatskosten, € 70 duizend.

Conform de kaderbrief 2018 (OR2A) is de exploitatiebijdrage aan de Regionale uitvoeringsdienst structureel verhoogd met een loon- en prijsindexatie van 3,54%. Dit betekent dat de exploitatiebijdrage structureel € 15 duizend hoger is geworden.

Programma: Verkeer en Vervoer

Bereikbaarheid is een belangrijke voorwaarde voor de aantrekkelijkheid van Heerhugowaard, of het nu gaat om wonen, werken, ondernemen of bezoeken. Alle modaliteiten leveren daarin hun deel: auto, openbaar vervoer en fiets. Daarbij gaat het niet alleen om toegang tot Heerhugowaard vanuit de regio, maar ook om directe, snelle verbindingen tussen regio's en om comfortabele en veilige verkeersbewegingen binnen onze gemeentegrenzen. Minder congestie, frequent, betrouwbaar en snel openbaar vervoer en parkeervoorzieningen voor auto en fiets dragen bij aan een bereikbare en gastvrije stad.

Wegen

We zijn als regio en als gemeente een belangrijke economische en infrastructurele schakel tussen Noord-Holland Noord en de metropoolregio. Met de N194 (Westfrisiaweg), N241 en N242-A9 hebben we belangrijke randwegen langs onze stedelijke kern en door de regio lopen. De N241 en N242 hebben knelpunten waarover we met de provincie Noord-Holland in overleg zijn om deze op te lossen. Tegelijkertijd is onze hoofdwegenstructuur met onze tangenten-stadsring weliswaar af, maar neemt de congestie op het zuidelijke deel van de Oosttangent toe. Automobilisten en het openbaar vervoer hebben hier last van.

Een toekomstgerichte oplossing voor de Zuidtangent in het stationsgebied is vanuit een participatieproces met veel draagvlak tot stand gekomen. De uitwerking naar een concreet project is onze volgende stap. Deze gaan we samen met provincie, ministerie en spoorpartijen zetten.

Als het gaat om al deze infrastructurele projecten, wordt samenwerking tussen regio, provincie en rijk steeds belangrijker. We richten ons zo op het bereikbaar houden van locaties die van essentieel belang zijn voor de economische ontwikkeling en de vitaliteit van Heerhugowaard, voor zowel personen- als vrachtvervoer. We zorgen voor een goede en veilige doorstroming van het verkeer binnen de gemeente en regio en we zetten ons voortdurend in voor goede verbindingen met ons omliggende regio's.

Meer gebruik openbaar vervoer en fiets

Openbaar vervoer en fietsers krijgen in ons drukke deel van Nederland en met het oog op duurzaamheidstrends een steeds belangrijker rol. Deelfietsen en deelauto's worden algemener. In belangrijke steden nabij ons, zoals Amsterdam en Haarlem, wordt de auto steeds meer teruggedrongen, met name in de binnensteden waar ook onze bewoners werken en ondernemers komen. Bezoekers van deze steden zullen steeds vaker het openbaar vervoer gebruiken en de fiets als voor- en natransport. Voor lagere afstanden zijn de e-fietsen en speedbikes in opkomst.

Het belang van Heerhugowaard als één van de regionale knooppunten zal daarom blijven groeien. Daarbij zullen de verschillende ruimtelijke en economische ontwikkelingen in onze stad en regio, steeds meer een sturende rol krijgen op verbeteringen in het OV-systeem, inclusief voor- en natransport. Ons NS-station is niet alleen een opstapplaats; onze werklocaties en (onderwijs)voorzieningen zijn ook belangrijke bestemmingen in Noord-Holland.

Het consistent kiezen voor binnenstedelijk ontwikkelen in de nabijheid van ons NS-station en bij de N242 vormt een solide basis voor toekomstige vervoersmodellen, verbeterde dienstregelingen, concessies, aanbestedingen voor OV en mogelijke nieuwe vervoersmodaliteiten.

Aantrekkelijk voor iedereen

Infrastructuur kan ook barrières opwerpen, maar dat zien wij direct als kansen om onze stad te verbeteren. Investeren in infrastructuur dient ons inziens namelijk meerdere doelen: niet alleen het verbeteren van de bereikbaarheid van de stad, maar ook het leveren van een bijdrage aan

het leefbaarder, verkeersveiliger, groener en beter toegankelijk maken van gebieden. Met verbeteringen in doorstroming op de provinciale wegen rond Heerhugowaard en op de invalswegen Zuidtangent en Oosttangent, dragen we ook bij aan een betere doorstroming, snelheid en comfort van het openbaar vervoer.

De gefaseerde aanpak van de Zuidtangent leidt ook tot meer veiligheid en een betere onderlinge verbinding van alle gebieden die eraan grenzen. Het verbeteren van de verbindingen voor het langzaam verkeer (met name de verbindingen naar het Stadshart, NS-station en met Alkmaar en Langedijk) en het bevorderen van de verkeersveiligheid, moeten het aangenamer maken om in onze stad voor korte ritten de fiets te gebruiken. Want als we de stad inrichten voor zowel 8- als 80-jarigen, is deze aantrekkelijk voor iedereen. Dat geldt zeker in het verkeer, waarin iedere inwoner, jong of oud, zich veilig zelfstandig moet kunnen bewegen: naar school, werk, winkel, vrienden of familie.

Middenweg

Onze geliefde Middenweg heeft straks een nieuw ingericht zuidelijke deel. Naast de verkeerskundige randvoorwaarden is de kenmerkende bomenstructuur uitgangspunt van het ontwerp: een groener Heerhugowaard. De volgende verbetering aan de Middenweg zal in dat kader de verkeerssituatie en uitstraling in Centrumwaard zijn. Dat pakken we wederom met bewoners en ondernemers op. In onze wijken maken we werk-met-werk als het gaat om een goed afgestemd ontwerp voor infrastructuur (wegen, parkeren, herinrichting openbare ruimte), groen en leefbaarheid.

Parkeren

Met een toename van binnenstedelijke ontwikkelingen neemt vaak ook de parkeervraag op die plekken toe. Parkeeroplossingen zijn voor ons altijd integraal onderdeel van nieuwbouwontwikkelingen, die we vervatten in parkeernormen en steeds vaker met aanvullende afspraken. Daarbij is in diverse wijken de parkeerdruk groot; we willen daar met wijkbewoners over in gesprek.

Met het oog op maatschappelijke, economische en mobiliteitstrends, blijven we aandacht houden voor maatwerkoplossingen en innovaties. Diverse binnenstedelijke vernieuwingsprojecten lenen zich ons inziens voor innovatieve oplossingen. Gedeelde parkeervoorzieningen, koppeling met de deeleconomie en het stimuleren van duurzame alternatieven ten opzichte van de auto worden daarom altijd betrokken bij particuliere ontwikkelinitiatieven.

Het is bovendien niet uit te sluiten dat meer parkeerregulering in de openbare ruimte noodzakelijk zal zijn, ook om innovatieve oplossingen te kunnen stimuleren. Met meer focus op binnenstedelijke vernieuwingsprojecten, waar ruimteclaims alom aanwezig zijn maar ruimte schaars is, neemt het belang van advisering op mobiliteitsoplossingen, verkeerskundig ontwerp en parkeren toe.

Wat willen we bereiken?

Doel

Wij verbeteren de bereikbaarheid van Heerhugowaard voor huidige en toekomstige inwoners, bezoekers en bedrijven.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Verbeteren infrastructuurnetwerken

- **In 2019:** Meerjarenplan verkeer en vervoer actualiseren;

- **In 2019:** De verbinding tussen het stationsgebied en het Stadshart verbeteren, door masterplan Stationsgebied en ontwikkelvisie Stadshart;
- **In 2019:** Visie op knoopwaarde van Heerhugowaard (openbaar vervoer, auto, fiets) helder hebben;
- **In 2019:** Voorstellen doen aangaande de verbetering van de ontsluitingswegen en de bereikbaarheid van Heerhugowaard, met prioriteit voor het zuidelijke deel van de Oosttangent, N242 en Alton-gebied;
- **In 2019 e.v.:** Uitwerken van regionale doorfietsroutes;
- **In 2019 e.v.:** In participatie (verkeerscirculatie)plan Centrumwaard en inrichtingsplannen voor de Middenweg, Basiusstraat en De Dreef opstellen;
- **In 2019-2022:** De reconstructie van de hoofdwegenstructuur in het stationsgebied voorbereiden, inclusief de kruispunten van de Zuidtangent en de spooronderdoorgang;
- Het inventariseren van onveilige wandel- en fietspaden en plan van aanpak schrijven voor verbetering van verkeersveiligheidsgevoel, met aandacht voor onderhoud, verlichting en tweerichtingsverkeer op rotondes;
- Jaarlijks: uitbreiden laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen.

Parkeren

- **In 2019:** Vaststellen parkeernormen (conform Wet ruimtelijke ordening en Omgevingswet) ten behoeve van binnenstedelijke vernieuwingsprojecten, inclusief stationsgebied en Stadshart;
- **In 2019:** Opstellen parkeerstrategie stationsgebied, met als uitgangspunt een samenwerking met bestaande en nieuwe stakeholders in het gebied, ontwikkelingen rondom P+R, fiets parkeren op het Stationsplein, gedeeld autogebruik, et cetera.
- Jaarlijks: Actualiseren nadere regels bij parkeerverordening

Hoogwaardig OV-netwerk

- **Doorlopend, intensief in 2019:** Intensivering regionale samenwerking en ambtelijke inzet op het langjarige spoordossier, waarbij we inzetten op meer treinen naar Amsterdam (ook buiten de spits), het versnellen van treinverbindingen naar Amsterdam en Haarlem en de komst van het PHS-Opstelterrein De Vaandel. Naast Programma Hoogfrequent Spoor is het OV Toekomstbeeld 2040 een belangrijk strategisch proces van provincie, metropoolregio en rijk waar Regio Alkmaar en Heerhugowaard in participeren;
- **In 2019:** Verkennen mogelijkheden busverbinding Langedijk - Heerhugowaard;
- Inventarisatie van behoeften voor een mogelijke uitbreiding van routes HugoHopper (vanuit de ambitie 'Heerhugowaard inclusief en zorgzaam').

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Verkeer en vervoer	9.149	9.368	9.368	9.368	9.368
Parkeren	264	317	317	317	317
Economische havens en waterwegen	438	438	438	438	438
Totaal lasten	9.851	10.123	10.123	10.123	10.123
Baten					
Verkeer en vervoer	1.017	999	999	999	999
Parkeren	12	12	12	12	12
Economische havens en waterwegen	0	0	0	0	0
Totaal baten	1.029	1.011	1.011	1.011	1.011
Totaal programma	8.821	9.111	9.111	9.111	9.111

Toelichting

De lasten op dit programma zijn verhoogd met € 270 duizend door een hogere doorbelasting van de apparaatskosten.

Programma: Economie

Een aantrekkelijke stad is een stad waar mensen graag wonen, bedrijven zich graag vestigen en bezoekers graag komen. Heerhugowaard zet in op een gezonde economische positie als belangrijke schakel in Regio Alkmaar, Noord-Holland Noord, goed verbonden over de weg en met openbaar vervoer met andere stedelijke regio's. Daarom is één van de doelstellingen van onze gemeente om een stad te zijn met een goed investerings- en vestigingsklimaat, dat kansen biedt voor iedereen. We willen dat doen door een goede bereikbaarheid en een kwalitatief goed woningaanbod te bieden, het ondernemersklimaat te verbeteren, de leefbaarheid en het voorzieningenniveau te handhaven en waar mogelijk uit te breiden. Verbeteringen bereiken we bovendien door dat in harmonie te doen met een mooie natuurlijke omgeving, zowel in als net buiten onze stad. Wij versterken en bouwen Heerhugowaard uit als complete, aantrekkelijke, gastvrije en bruisende stad. Duurzaam en innovatief met een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

Samenwerking

Economische ontwikkelingen manifesteren zich op verschillende schaalniveaus en de gemeente heeft daarin een belangrijke rol. Trends en ontwikkelingen in de regio noodzaken ons voortdurend na te denken over de positie, de betekenis en de ambitie van Heerhugowaard in de regio. Van daaruit zal tactisch en strategisch naar samenwerkingen gezocht worden. De gemeente blijft zich daarom manifesteren in de regio met een houding die is gericht op samenwerking, op het niveau van Noord-Holland Noord, Regio Alkmaar en steeds vaker in relatie tot de metropoolregio. Tegelijkertijd neemt de gemeente een rol aan van verbinder, facilitator en verleider om mee te kunnen bewegen met de ontwikkelingen in de stad zelf: van vernieuwingen in de glastuinbouw, activiteiten in de regio op het gebied van toerisme, de vitaliteit van de grote werklocaties en de transformatie naar gemengde woon-werklocaties in en om ons stationsgebied.

Bruisend centrum

Een bruisend Stadshart en Centrumwaard zijn belangrijk voor onze stad en bieden onze inwoners en bezoekers een mix aan winkels en voorzieningen. We zijn zo niet alleen een prettige stad om groen-stedelijk in te wonen, maar ook een belangrijk detailhandels- en voorzieningencentrum. Als gemeente versterken we continu onze rol in de dialoog met bewoners, onderwijs en ondernemers om onze werk- en centrumgebieden vitaal te houden. Daarom spelen we een aanjagende, stimulerende en faciliterende rol in het accountmanagement van bedrijven. Anderzijds is het belangrijk om de drijvende kracht van de gemeenten meer naar ondernemers en bewoners te brengen. De wijk- en sociale economie neemt bijvoorbeeld aan belang toe, in de wandelgangen ook wel de circulaire economie genoemd. We versterken daarom ook onze rol in de dialoog met onderwijs en ondernemers. Want tegelijkertijd creëert een goed werkende arbeidsmarkt met bijbehorend opleidingsaanbod nieuwe kansen, met werk voor ieder opleidingsniveau. Door samen te werken, werken we zo aan een duurzame, innovatieve en inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen die kan werken, werkt en meedoet.

Innovatie & duurzaamheid

Met een toenemende regionale oriëntatie zullen we beter in staat blijven ons goed te positioneren en uit te dragen wat we te bieden hebben. We werken in Regio Alkmaar en Noord-Holland Noord zo aan een toekomstbestendige, innovatieve en duurzame economie, waar vraag en aanbod naar (werk-)locaties in evenwicht zijn. Daarbinnen willen wij Heerhugowaard actief onder de aandacht blijven brengen als interessante stad in Noord-Holland met innovatie en duurzaamheid hoog in het vaandel. Want (innovatieve) duurzaamheidsinitiatieven binnen de energietransitie zijn een rode draad aan het worden in heel veel economische activiteiten in onze stad. De energietransitie

is economie en mede daarom wordt onze rol in de dialoog met ondernemers, instellingen en bewoners in de stad steeds belangrijker om initiatieven plek te blijven geven en om flexibel op economische trends in te kunnen blijven springen.

Accountmanagement bedrijven

Wij werken aan een duurzame, ontwikkelingsgerichte en inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen die kan werken, werkt. Daarom speelt Heerhugowaard een aanjagende, stimulerende en faciliterende rol in het accountmanagement van bedrijven. Beoogd is om binnen de gemeente de verbinding te leggen tussen het sociale en economische domein en daarnaast in gezamenlijk verband met de gemeenten in Regio Alkmaar en Noord-Holland Noord. Partners in de samenwerking zijn de overheid, werkgevers, werknemers en het onderwijs, aan de hand van het Triple Helix model. In verschillende sectoren wordt een tekort aan gekwalificeerd personeel verwacht. De transitie naar duurzame energievoorzieningen speelt hier een grote rol in. Enerzijds heeft dat te maken met de beperkte instroom van studenten richting die sectoren en anderzijds met het opleidingsaanbod dat niet goed aansluit op de vraag vanuit het bedrijfsleven.

Wat willen we bereiken?

Doelen

De gemeente Heerhugowaard is niet alleen een prettige plek om groen-stedelijk te wonen, maar is ook aantrekkelijk voor bedrijven en een belangrijk detailhandels- en voorzieningencentrum.

De economie binnen de gemeente is toekomstbestendig en duurzaam, waar vraag en aanbod naar werklocaties in evenwicht zijn en er meer aandacht wordt gegeven aan wijk- en sociale economie.

De gemeente Heerhugowaard vervult een aanjagende, stimulerende en faciliterende rol in het accountmanagement van bedrijven. De gemeente brengt partijen bij elkaar, legt verbindingen, geeft een eerste aanzet en biedt een podium om dit vervolgens over te dragen aan de ondernemers zelf. We werken zo op veel gebieden al samen. Die samenwerkingen tussen overheid, ondernemers en onderwijs moeten de komende jaren meer organisatorisch bestendig gaan worden.

Heerhugowaard is een complete, aantrekkelijke, gastvrije en bruisende stad met een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

Heerhugowaard is geen uitgesproken toeristische bestemming, maar kan goed profiteren van haar omgeving.

Binnen Heerhugowaard wordt op het gebied van toerisme intensief samengewerkt in de Regio Alkmaar.

Door de samenwerking met Langedijk is de aantrekkelijkheid en gastvrijheid voor bezoekers verbeterd.

Door Heerhugowaard te profileren als jonge stad in een oude droogmakerij samen met het waterrijke Langedijk, wordt een onderscheidend toeristisch aanbod geboden.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Economie

- Het voortzetten van Opdrachtgeverschap Ontwikkelingsbedrijf NHN;

- Het opstellen van een lokale detailhandelsvisie in combinatie met het Masterplan Centrumwaard;
- Het onderzoeken van de gevolgen van nieuwe productiemethoden en een meer vraaggerichte benadering van productie en diensten, binnen de circulaire economie. Hier wordt uitgebreid ingegaan op de gevolgen (kansen en mogelijkheden) op de huidige sociale, economische en ruimtelijke ordening;
- Samenwerken met initiatiefnemers aan nieuwe concepten die een positieve bijdrage leveren aan de stad, zoals bij de Boulevard. Functiemenging is hierbij een uitgangspunt;
- Aantrekkelijker worden als woongemeente voor hoger opgeleiden: waarmee is deze doelgroep te verleiden?
- Onderzoek doen naar inzet van data science en data scientist voor verschillende projecten;
- Het organiseren van bedrijfsbezoeken en netwerkevents;
- Het opzetten van een 'rode loper aanpak' bij bedrijven om ook latente vragen zichtbaar te maken;
- Betrokken bij verschillende commissies van de Bedrijfskring HHW (bijvoorbeeld agendalid);
- Werken volgens de zogenaamde makelfunctie;
- Het opstellen van een City Marketing Plan.

Gastvrije stad

- Het opzetten van de lokale Uitvoeringsagenda Branding Stadshart en Centrumwaard;
- Met de regio uitvoering geven aan de toeristische visie 'Regio Alkmaar, Parel aan Zee';
- Ruimte bieden voor bedrijven en ondernemers in toerisme, recreatie en cultuur;
- Het verbeteren van de marketing van Heerhugowaard, gericht op bezoekers en bedrijven;
- Het intensiveren van de toeristische samenwerking met Langedijk. We gaan daarin niet uit van onze gemeentegrenzen maar werk
- Heroriëntatie op het Evenementenbeleid;
- Uitvoering geven aan de regionale doelstellingen Waterrecreatie en Verblijfsrecreatie;
- Opstellen van Ambitie Groen- en Blauwe Leefomgeving;
- Onderzoek doen naar bereikbaarheid en toegankelijkheid van gebouwen;
- Onderzoek doen naar het voorzieningenniveau;
- Onderzoek doen naar inzet van data science en data scientist voor verschillende projecten;

Accountmanagement bedrijven

- De gemeente Heerhugowaard en andere gemeenten werken samen met onderwijsinstellingen en ondernemers, het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid NHN en Ontwikkelingsbedrijf NHN om een opleidingsaanbod te creëren dat aansluit op de vraag van werkgevers in de regio. Het arbeidspotentieel wordt optimaal benut door het creëren van een sluitende aanpak van (kwetsbare) jongeren richting de arbeidsmarkt en het uitbreiden van plaatsingsmogelijkheden;
- De gemeente Heerhugowaard versterkt haar rol in de verbinding met onderwijsinstellingen en ondernemers door een leidende positie te pakken in het project 'Heerhugowaard maakt werk door verbinding';
- Het Expertisecentrum Terra Technica wordt in regionaal verband opgezet en zorgt ervoor dat technische opleidingen en de arbeidsmarkt beter op elkaar aansluiten. Doel is om nieuwe tech-opleidingen te realiseren: de HBO Masters Sustainable System, Robotica, Biomimicry en Big Data. In Alkmaar draait hiervoor een pilot. Na de evaluatie hiervan besluit Heerhugowaard wel of niet aan te sluiten;
- Met VMBO-scholen, bedrijfsleven en gemeente het project 'VMBO On Stage' realiseren. Het On Stage Beroepenfeest faciliteert een nieuw, duurzaam, persoonlijk en lokaal

ondernemersnetwerk voor jongeren van het VMBO en draagt bij aan kansgelijkheid, toekomstperspectief, beroepsoriëntatie en ondernemersvaardigheden.

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Economische ontwikkeling	78	119	119	119	119
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37	37	37	37	37
Economische promotie	20	20	20	20	20
Totaal lasten	1.135	1.176	1.176	1.176	1.176
Baten					
Economische ontwikkeling	0	0	0	0	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	38	38	38	38	38
Economische promotie	50	50	50	50	50
Totaal baten	1.088	1.088	1.088	1.088	1.088
Totaal programma	47	88	88	88	88

Toelichting

De lasten op dit programma zijn verhoogd met € 45 duizend door een hogere doorbelasting van de apparaatskosten.

Programma: Onderwijs

De gemeente Heerhugowaard vindt het belangrijk om in te zetten op kwalitatief goed onderwijs, toegesneden op de behoefte van ieder kind. Daartoe wordt samengewerkt met de schoolbesturen in onze gemeente en regionale samenwerkingsverbanden binnen het onderwijs. Het voorkomen en verhelpen van onderwijsachterstanden, bijvoorbeeld door taalondersteuning voor zowel jonge kinderen als ouders, staat hoog op de agenda. Er wordt ingezet op voor- en vroegschoolse educatie en het voorkomen van verzuim en schooluitval.

De gemeente faciliteert en stimuleert, in samenwerking met het onderwijs, jongeren bij het behalen van een startkwalificatie voor een goede aansluiting op vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt.

Samenwerkingsagenda

Het bieden van passend onderwijs is een belangrijk speerpunt in onze gemeente. Als gemeente hebben we niet zozeer een taak in het onderwijs zelf maar des te meer in het zorgen voor een goede samenhang tussen passend onderwijs en (jeugd)hulp.

Om de leer- en ontwikkelomstandigheden voor leerlingen zo gunstig mogelijk te maken is een samenwerkingsagenda opgesteld met de samenwerkingsverbanden onderwijs in onze regio. Die agenda wijst de thema's aan waarin samenwerking nodig is om te komen tot een gezamenlijk aanbod op het gebied van onderwijs en jeugdhulp. De thema's die daar onder meer in staan zijn:

- Voorkomen van thuiszitten: Er wordt een aanpak ontwikkeld zodat er geen leerling langer dan drie maanden thuis kan komen te zitten zonder een passend aanbod.
- Het ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen: gericht op groepen leerlingen die jeugdhulp nodig hebben in combinatie met onderwijszorg. Gemeenten en samenwerkingsverbanden onderwijs maken in een onderwijszorgarrangement afspraken over de inzet en bekostiging van benodigde onderwijszorg en jeugdhulp in en om het onderwijs.
- Een heldere routekaart voor onderwijs(zorg) en jeugdhulp: dit om de toeleiding en doorstroom te verbeteren en efficiënter te maken.
- Een gezamenlijke visie op onderwijszorg en jeugdhulp: gemeenten en samenwerkingsverbanden onderwijs stellen een gezamenlijke visie op over de aansluiting en doorstroom binnen onderwijs en jeugdhulp.

Toegankelijkheid

Het bevorderen van de toegankelijkheid van ondersteuning aan jeugd en gezinnen is ook een onderdeel van de samenwerking rond onderwijs en jeugdhulp. School kan een vindplaats en werkplaats zijn voor jeugdhulp als dat de kwaliteit, effectiviteit en laagdrempeligheid bevordert. Daarnaast is ook de letterlijke toegankelijkheid belangrijk in de uitgangspunten van de onderwijshuisvesting van de scholen in onze gemeente.

Onderwijshuisvesting

Een goed schoolgebouw is een randvoorwaarde om het primaire onderwijsproces goed te faciliteren. Allereerst door het bieden van een, zowel kwantitatief als kwalitatief, adequate werk- en leeromgeving voor docenten en leerlingen. Daarnaast kan het realiseren van huisvesting noodzakelijk zijn om specifieke onderwijsarrangementen (denk aan expertisecentrum passend onderwijs) mogelijk te maken.

Uiteraard is er aandacht voor duurzaamheid bij het realiseren van nieuwe huisvesting. De laatste tien jaar worden alle nieuwe gebouwen voorzien van warmte-koude-opslag en zonnepanelen en zijn daarmee in beginsel 'van gas los'. De uitdaging wordt om ook de bestaande voorraad verder te verduurzamen.

Onderwijshuisvesting is altijd een (wettelijk bepaalde) gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen. De aanwezige goede samenwerking tussen het scholenveld en gemeente op dit punt dient dan ook gewaarborgd te worden.

Wat willen we bereiken?

Doel lokale onderwijsthema's

Onderwijsachterstanden worden zoveel mogelijk voorkomen en verholpen. Verzuim en schooluitval wordt voorkomen en tegengegaan.

Doel Passend Onderwijs

Er is een sluitende aanpak tussen jeugdhulp vanuit de gemeente en passend onderwijs zodat jeugdigen zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen binnen het onderwijs, ook wanneer zij jeugdhulp nodig hebben.

Doel onderwijshuisvesting

Het doel van onderwijshuisvesting is om het primaire onderwijsproces zo goed mogelijk te faciliteren. De gemeente biedt vanuit haar wettelijke taak voor het primair, voortgezet en speciaal onderwijs een - zowel kwantitatief als kwalitatief- adequate werk- en leeromgeving voor docenten en leerlingen.

Relevante ontwikkelingen

Een belangrijke ontwikkeling in het primair onderwijs is de verbreding van scholen naar integrale kindcentra (IKC). Het doel is om voor kinderen van 0 tot en met 12 jaar een doorlopende leerlijn te creëren. Daarbij is kinderopvang in brede zin altijd een partner, maar ook andere functies gericht op het kind kunnen onderdeel uitmaken van een IKC. In toenemende mate is er ook de wens om de huisvesting van de verschillende IKC-functies te integreren.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Het tegengaan van onderwijsachterstanden, bijvoorbeeld door taalondersteuning voor zowel jonge kinderen als ouders, staat hoog op de agenda. Er wordt ingezet op voor- en vroegschoolse educatie en het voorkomen van verzuim en schooluitval.

De gemeente faciliteert en stimuleert, in samenwerking met het onderwijs, jongeren bij het behalen van een startkwalificatie voor een goede aansluiting op vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt.

Lokale onderwijsthema's en Passend Onderwijs

- Er is een gezamenlijke lange termijn visie van gemeenten en samenwerkingsverbanden zodat jeugd die zowel jeugdhulp als onderwijszorg nodig hebben altijd een passend aanbod ontvangen, onderwijs op maat kunnen volgen en uiteindelijk kunnen uitstromen op het hun passende niveau.
- Daar waar onderwijszorg en jeugdhulp samenkomen wordt gewerkt aan het doorontwikkelen van de Onderwijs Zorg Arrangementen voor deze specifieke leerlingen. Een onderwijszorgarrangement is een arrangement waarin afspraken tussen onderwijs en gemeenten over de inzet van jeugdhulp en onderwijszorg voor een specifieke doelgroep worden vastgelegd.
- Er wordt gewerkt aan het voorkomen van thuiszitters onder meer door uitvoering te geven aan het Thuiszitterspact. Dit wordt zichtbaar is het verlagen van het aantal leerlingen dat zonder startkwalificatie uit onderwijs uitstroomt.

Onderwijshuisvesting

- De nieuwbouw van het Huygens College is in volle gang en de planning is dat het nieuwe gebouw met ingang van het schooljaar 2019/2020 in gebruik kan worden genomen. Schoolbestuur SOVON is bouwheer. De gemeente is verantwoordelijk voor de instandhouding van de bestaande huisvesting; het bouwrijp maken van het voor de nieuwbouw benodigde terrein en voor het slopen van het huidige gebouw als de nieuwbouw is opgeleverd.
- In december 2017 hebben we met Heliomare en Aloysius moeten constateren dat het project 'Expertisecentrum passend onderwijs' op dat ogenblik financieel niet rond gekregen kon worden. Sinds voorjaar 2018 wordt geprobeerd om het vastgelopen proces vlot te trekken. Er wordt nu een alternatief onderzocht, waarbij een derde partij het gebouw realiseert en als huurder optreedt, de schoolbesturen het gebouw huren en wij als gemeente de huur bekostigen.
- De doordecentralisatie-overeenkomst met SOVON was er vooral op gericht om de nieuwbouw van het Huygens College mogelijk te maken. Momenteel zijn we met stichting Blosse in overleg om te komen tot een overeenkomst doordecentralisatie. Ook bij de realisatie van het Expertisecentrum speelt doordecentralisatie een rol.
- De op gang gekomen ontwikkeling van De Draai betekent ook dat moet worden voorzien in aanvullende huisvesting: uitbreiding van De Helix en nieuwbouw voor de te realiseren Blosse-school.
- Samen met zes andere gemeenten is op het VNG-congres een motie ingediend die de VNG oproept om met het rijk in gesprek te gaan om te zorgen voor een adequate bekostiging van onderwijshuisvesting in de AU. De motie is aangenomen. De komende periode zal gevolgd worden wat dit overleg oplevert.

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Openbaar basisonderwijs	165	165	165	165	165
Onderwijshuisvesting	5.608	5.462	5.457	5.457	5.450
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	965	1.017	1.017	1.017	1.017
Totaal lasten	6.738	6.644	6.639	6.639	6.632
Baten					
Openbaar basisonderwijs	121	121	121	121	121
Onderwijshuisvesting	308	178	178	178	178
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	64	64	64	64	64
Totaal baten	493	363	363	363	363
Totaal programma	6.244	6.281	6.276	6.276	6.269

Toelichting

De lasten op dit programma zijn verhoogd met € 45 duizend door een hogere doorbelasting van de apparaatskosten.

Onderwijshuisvesting

Lasten

In 2018 is er incidenteel de opgebouwde voorziening van het groot onderhoud van het schoolgebouw de Focus betaald aan Sovon, dit in het kader van de verkoop van het schoolgebouw. Hierdoor zijn de lasten en baten op onderwijshuisvesting in 2018 € 130 duizend hoger dan in 2019.

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Lasten:

Door een hogere integratieuitkering uit het gemeentefonds voor voorschoolse voorziening Peuters is het budget op het taakveld met € 29 duizend verhoogd.

Programma: Sport, cultuur en recreatie

Met dit programma wil de gemeente dat iedere inwoner van Heerhugowaard actief en passief kan deelnemen aan het vraaggerichte aanbod op het gebied van cultuur, sport en recreatie.

Activiteiten op deze gebieden werken ontspannend en stimulerend voor lichaam en geest en bieden plezier voor jong en oud. Iedereen zou moeten kunnen deelnemen aan deze activiteiten, ongehinderd door leeftijd, lichamelijke of geestelijke gezondheid of sociale positie. Het weghalen van belemmeringen om te participeren in deze vormen van plezier, ontspanning en ontplooiing is daarom een belangrijk aandachtspunt.

De gemeente faciliteert en stimuleert daarom het gebruik van passende en aantrekkelijke sport-cultuur en recreatievoorzieningen die toegankelijk en laagdrempelig zijn voor iedereen die er gebruik van wil maken

Sport

Sporten betekent plezier! De gemeente Heerhugowaard beoogt een hogere sportdeelname die (mede) bijdraagt aan gezonde en vitale inwoners van Heerhugowaard. Voorwaarde hiervoor is het aanbieden van een actueel en kwalitatief goed aanbod van sport- en beweegactiviteiten in duurzame sportaccommodaties, dat door de inwoners hoog wordt gewaardeerd en bijdraagt aan een prettige leefomgeving. Sporten brengt niet alleen maatschappelijke en gezondheidsvoordelen met zich mee, maar is gewoon een fantastische manier om je te ontspannen, jezelf uit te dagen en contacten te leggen met diverse mensen.

De gemeente stimuleert sportbeoefening in Heerhugowaard niet alleen als vorm van vrijetijdsbesteding, maar ook vanwege de gunstige maatschappelijke effecten op de gezondheid, participatie en persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners.

Sport biedt daarbij kansen voor veranderingen in het sociaal domein. Onder de juiste voorwaarden en in een positieve context kan sport een aanzienlijke bijdrage leveren aan het bieden van ondersteuning, ontwikkelingskansen en meer vitale en gezonde inwoners in Heerhugowaard.

Kunst & cultuur

Kunst en cultuur vergroot de levendigheid van de gemeente en het kan de wereld van mensen vergroten. Actieve en passieve deelname aan kunst en cultuur draagt dan ook bij aan succesvol functioneren in de samenleving. Cultuur biedt ontspanning, ontplooiing en nieuwe manieren om de stad te ontdekken. Bovendien biedt het inwoners de kans elkaar te ontmoeten en kans op verrijking. Dit geldt voor zowel de inwoners van Heerhugowaard als bezoekers van de stad.

Recreatie

Naast het bieden van aantrekkelijke sport-en cultuurvoorzieningen, is het van belang om Heerhugowaarders een attractief en gevarieerd recreatieaanbod te verschaffen. Heerhugowaard is een stad waar het prettig wonen, werken en leven is en daarbij hoort attractief recreatieaanbod waar mensen heerlijk kunnen ontspannen. Hiermee wordt ook een impuls gegeven aan het trekken van bezoekers naar onze stad, bijvoorbeeld naar het Park van Luna.

Wat willen we bereiken?

Doelen Sport

Er is een kwalitatief goed aanbod van sport- en beweegmogelijkheden in de gemeente Heerhugowaard.

Iedere inwoner van Heerhugowaard heeft de mogelijkheid om een leven lang plezier te hebben

van sport en beweging.

Doel Kunst & Cultuur

De gemeente Heerhugowaard heeft een gevarieerd en aantrekkelijk cultuuraanbod dat breed toegankelijk is en openstaat voor innovatie. Het doel is om kunst en cultuur meer te verbinden met de leefwereld van iedereen, zodat deze meer zichtbaar is en op natuurlijke wijze gemakkelijker toegankelijk is voor iedereen. Dit vraagt om samenwerking en co-creatie met vele partijen.

Doelen Erfgoed

Erfgoed is een inspiratiebron voor ruimtelijke ontwikkeling. Dat doen we door de bekendheid te vergroten, de kennis verdiepen en te borgen en inspireren.

Doel Recreatie

Heerhugowaard heeft een attractief recreatieaanbod.

Doelen Openbaar groen

In Heerhugowaard is een robuuste stedelijke groenstructuur aanwezig die zich vanuit het buitengebied fijnmazig vertakt tot diep in de wijken.

In de stad is een kwalitatief hoogwaardige groenstructuur aanwezig met de daarin passende gebruiks- en natuurfuncties.

In Heerhugowaard zijn de stads-, wijk- en buurtparken aantrekkelijk en nodigen uit tot bewegen, ontspannen, verblijven en ontmoeten.

De biodiversiteit in Heerhugowaard minimaal gelijk aan die van de periode 2013-2017.

De gemeente onderhoudt de parken, bomen en plantsoenen duurzaam.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Sport

Te leveren prestaties sport

- We gaan samen met inwoners een behoefteonderzoek doen naar voorzieningen.
- Mensen met een beperking krijgen een extra steuntje in de rug om zo optimaal mogelijk deel te kunnen nemen aan voorzieningen. Dit doen wij via de samenwerkingsovereenkomst Aangepast Sporten met de regio.
- Er wordt een inventarisatie gemaakt van accommodaties waar sprake is van achterstallig onderhoud.
- Op basis van deze uitkomst wordt een onderhouds- en investeringsplan gemaakt.
- In 2019 wordt de openbare ruimtes beweegvriendelijker gemaakt door het aanleggen van beweegroutes. In 2020 worden deze uitgebreid met beweegtoestellen.
- Het is noodzakelijk lokale verbindingen tot stand te brengen en uit te bouwen tussen gemeentelijke voorzieningen, gesubsidieerde/commerciële sport, onderwijs, BSO/ kinderopvang, welzijn, zorg, gezondheid en bedrijven. De rol die de gemeente hierin kan spelen is er één van regievoerder, samenwerkingspartner en facilitator;

- We blijven verenigingen ondersteunen zodat ze kunnen anticiperen op ontwikkelingen die spelen in de samenleving, zoals de vergrijzing, individualisering en digitalisering.

Kunst en cultuur

- Het verbeteren van de culturele loopbaan van de jeugd met verdiepende programma's op het gebied van kunsteducatie inclusief erfgoed, leesbevordering en mediawijsheid in het primair- en voortgezet onderwijs.
- Het op peil houden van de culturele infrastructuur. Dit geldt voor zowel gebouwen als activiteiten in de binnen- en buitenruimte op het gebied van onder andere erfgoed, kunsteducatie, podiumkunsten en amateurkunst.
- Wij faciliteren culturele organisaties in het verstevigen van samenwerking met andere partijen.

Recreatie

- Om het recreatieaanbod te versterken, zetten we in op het verduurzamen en beter toegankelijk maken van het huidige aanbod.
- We kijken naar toekomstige mogelijkheden, zoals de ontwikkelingen rondom het recreatiegebied Geestmerambacht. Als gevolg van vooral het uittreden van de Provincie ligt er een opgave voor het schap rond het beheren van het recreatiegebied Geestmerambacht. Er is sprake van een flinke financiële opgave waarbij de medewerking van de Provincie noodzakelijk is om toch invulling te kunnen geven aan een goed verdienmodel.
- De overgang van de Erfgoedwet naar de Omgevingswet vraagt verdere aanpassing van het gemeentelijke erfgoed beleid in de overgang van sectoraal naar maatschappelijk belang. Er loopt een onderzoek naar het opzetten van Leerlijn Cultureel erfgoed Heerhugowaard.
- In HHW zijn de recreatiegebieden aantrekkelijk en nodigen uit tot bewegen, ontspannen, verblijven en ontmoeten
- In regionaal verband wordt gewerkt aan het versterken van de recreatieve netwerken voor wandelen, fietsen en varen (zie ook '2.4 Gastvrije Stad').
- De bovenregionale doelstelling Waterrecreatie krijgt lokaal vertaling in het verbeteren van de doorvaarbaarheid van de vaarweg Rustenburg - Verlaat en door ruimte te geven aan de Haven Broekhorn om hun positie te versterken (zie ook '2.4 Gastvrije Stad').

Openbaar groen

- Onderzoeken van de doelstellingen achter de wens voor het intensiveren van het groenbeheer;
- Actualiseren van de voorziening Wijken ten aanzien van de aanleg van onkruidvrije en robuuste groeiplaatsen bij herinrichtingen;
- (Her)inrichten van de openbare ruimte met het uitgangspunt: 'Grijs waar het moet, Groen of Blauw waar het kan';
- Actualiseren van het beleid ten aanzien van groen (inclusief bomen).

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef-waarde	Bron
Het percentage inwoners dat vindt dat er voldoende groen is in de buurt		88				VNG
Het percentage inwoners dat vindt dat de perken, plantsoenen en parken in de buurt goed onderhouden zijn		66				VNG

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef-waarde	Bron
Het aantal unieke rode lijst soorten dat is waargenomen		85				NDFF

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2017	2018
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan: • het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; • het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; • het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling.	109.563	113.441
5.2 Sportaccommodaties	Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.	1.805.142	1.913.274

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Sportaccommodaties	5.104	5.074	5.074	5.074	5.074
Cultuurpresentatie, cultuurproductie	2.872	2.758	2.758	2.758	2.758
Musea	199	206	206	206	206
Cultureel erfgoed	27	27	27	27	27
Media	2.023	2.049	2.049	2.049	2.049
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.501	3.587	3.587	3.587	3.587
Totaal lasten	13.726	13.701	13.701	13.701	13.701
Baten					
Sportaccommodaties	1.922	1.922	1.922	1.922	1.922
Cultuurpresentatie, cultuurproductie	422	422	422	422	422
Musea	0	0	0	0	0
Cultureel erfgoed	0	0	0	0	0
Media	281	281	281	281	281
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	209	209	209	209	209
Totaal baten	2.834	2.834	2.834	2.834	2.834
Totaal programma	10.893	10.867	10.867	10.867	10.867

Toelichting

Programma: Sociaal domein

Met dit programma willen we bijdragen aan voldoende ontplooiingsmogelijkheden voor alle Heerhugowaarders binnen hun eigen leefomgeving. De Heerhugowaardse samenleving is een inclusieve en zorgzame samenleving voor jong en oud waar niemand vanwege herkomst, geaardheid of welke reden dan ook wordt buitengesloten. Kinderen groeien veilig en gezond op en we brengen de vernieuwingen in het sociaal domein in samenwerking met maatschappelijke partners vlot tot stand, zonder dat er mensen buiten de boot vallen.

In Heerhugowaard doet iedereen mee op eigen wijze en naar eigen vermogen. Kwetsbare inwoners kunnen rekenen op laagdrempelige zorg en ondersteuning waar mogelijk dichtbij in de wijk.

Betere dienstverlening

Na de transitieperiode, waarin de gemeente verantwoordelijk werd voor de Wmo, participatie en jeugd, staan we voor de opgave om een verdergaande transformatie te realiseren. De transformatie is reeds in gang gezet. Het gaat hierbij om de verandering van de structuur en de verandering van werkwijze en houding.

De komende periode zetten we sterk in op een verdere verbetering van de integrale samenwerking in onze toegang tussen jeugdhulp, Wmo, participatie en onderwijs.

Dat doen we vanuit de leefwereld van mensen en vanuit de 'bedoeling' in plaats vanuit systemen en protocollen. En vanuit de beweging: van ingewikkeld naar eenvoudig en slim organiseren.

Er ligt de komende tijd een gezamenlijke opgave voor aanbieders en gemeenten om invulling te geven aan verbeteracties. Een van de acties is gericht op het verstevigen van de regierol van de gemeente. Het is noodzakelijk dat hiervoor voldoende capaciteit beschikbaar is om hier uitvoering aan te geven.

Regionale samenwerking

Met oog voor lokale belangen is regionale samenwerking gewenst en noodzakelijk. Om de ondersteuning en zorg voor onze inwoners goed en duurzaam te regelen, werken we samen met, in en voor de regio. Die samenwerking is nuttig vanwege de slagkracht als opdrachtgever in de richting van de zorgaanbieders die regionaal werkzaam zijn. Ook trekken we op onderdelen gezamenlijk op in beleidsvorming en uitvoering.

Algemene uitkering

Vanaf 2019 zal de integratie uitkering sociaal domein gefaseerd worden opgenomen in de algemene uitkering. De uitkering zal niet langer gelabeld worden en volgens de verdeelmaatstaven van de algemene uitkering over gemeenten worden verdeeld. Tot 2018 waren de budgetten jeugdhulp en Wmo nog apart inzichtelijk in de integratie uitkering sociaal domein. Deze specificatie verdwijnt dus in 2019.

In 2019 zal Heerhugowaard daar al op anticiperen door het weghalen van de financiële schotten in de middelen die voor het sociaal domein beschikbaar zijn. Hiermee wordt de koppeling losgelaten tussen inkomsten algemene uitkering en ook specifieke uitkering BUIG aan de ene kant, en de uitgaven in het sociaal domein aan de andere kant. In de uitvoering van de begroting betekent dit dat mee- en tegenvallers worden opgevangen binnen het generieke financiële kader van het sociaal domein. Vanzelfsprekend wordt de Raad daarover via de Burap geïnformeerd.

Hulp op maat

Inwoners van Heerhugowaard kunnen zelfstandig wonen en meedoen aan de samenleving. Zij staan voor elkaar klaar en helpen elkaar. Hierbij wordt gedacht aan de vele vrijwilligers die onze gemeente rijk is en de mantelzorgers die dagelijks grote inspanningen leveren aan zorgbehoevenden. Het accent wordt gelegd op vroegsignalering en preventie om een (dure) zorgvraag zo mogelijk te voorkomen. We bieden een passend ondersteuningsaanbod voor

inwoners die dat nodig hebben en we realiseren een verschuiving binnen het voorzieningenaanbod van maatwerkvoorzieningen naar voorliggende voorzieningen en preventie. Tevens zetten we in op indicatie-arm / vrij werken met als doel laagdrempelig en administratieve lastenverlichting.

Beschermd wonen

Een nieuwe taak die, zoals het nu naar uitziet, per 2021 onder verantwoordelijkheid van de individuele gemeenten gaat komen is het 'beschermd wonen'. Het gaat om maatschappelijke opvang van bijzondere doelgroepen die soms met grote spoed, veelal tijdelijk, dag- of nachtopvang nodig hebben. Vaak met een vorm van begeleiding. Denk aan verslavingszorg en huiselijk geweld.

In samenwerking met de regio is een visie ontwikkeld waarin de gevolgen van de transitie van beschermd wonen naar de lokale gemeenten in beeld zijn gebracht en waar de komende jaren uitvoering aan moet worden gegeven.

Eenzaamheid

Als gevolg van de verdergaande vergrijzing en individualisering van onze maatschappij zal eenzaamheid onder alle leeftijdsgroepen de komende jaren eerder toenemen dan afnemen. Tevens neemt het aantal dementerenden toe en mensen moeten langer thuis wonen. De vraag naar dagbesteding, begeleiding, huishoudelijke hulp, vervoer en woningaanpassingen zal toenemen.

Jeugdhulp

Voor het college staat voorop dat ieder kind of jongere passende jeugdhulp krijgt. De beschikbaarheid van alle nodige vormen van jeugdhulp (van zwaar tot licht) zijn van groot belang. Daarnaast willen we de jeugdhulp zoveel mogelijk 'normaliseren' en 'demedicaliseren'. Met de juiste inzet van werkelijk passende jeugdhulp, lichte vormen van hulp waar het kan en zwaardere vormen van hulp waar het moet, voorziet de gemeente de optimale inzet van de beschikbare middelen.

Armoedebeleid

Het huidige armoedebeleid is onderverdeeld in twee onderwerpen: voorzieningen voor minima en schuldhulpverlening. Voor beide onderwerpen zijn recent beleidskaders vastgesteld door de Raad en voor beide onderwerpen is een uitvoeringsagenda opgesteld. Er is echter ook een groep inwoners die door een gebeurtenis, bijvoorbeeld echtscheiding, in een armoedesituatie terecht komen, maar die niet in aanmerking komen voor de huidige voorzieningen. Ook deze inwoners willen we bijstaan en helpen.

Afstand arbeidsmarkt

Voor elke bijstandsklant wordt gezocht naar een passend aanbod. De leefsituatie van de klant is hierbij bepalend voor de integrale benadering, waarbij geredeneerd wordt vanuit de klant en zijn behoeftes. Klanten worden zo mogelijk direct verbonden aan werkgevers.

Wat willen we bereiken?

Doelen 'zorg goed besteed'

Het op orde houden van een goed basisniveau van ondersteuning.

Het ontwikkelen van een integrale aanpak met als basis het vormgeven van een strategische integraal beleidsplan Sociaal Domein in 2019.

Evaluatie en herziening van ons subsidiebeleid.

Doel 'Heerhugowaard inclusief en zorgzaam'

Heerhugowaard is een stad waar iedereen zich prettig en geborgen voelt en zo lang mogelijk actief aan de samenleving kan blijven meedoen, ook als ouderdom, beperkingen of ziekte dat lastiger maken. Waar dat nodig is kunnen inwoners rekenen op adequate (aanvullende) zorg en ondersteuning.

Doel jeugdhulp

Ieder kind of jongere, die dat nodig heeft, krijgt passende jeugdhulp.

Doel armoedebelaid

We streven ernaar dat niemand als gevolg van armoede niet mee kan doen en beperkt wordt in zijn/haar sociale leven.

Onze aandacht is niet alleen gericht op het oplossen van financiële problemen in het kader van schuldhulpverlening en minimabeleid, maar ook op de omstandigheden die op enigerlei wijze in verband kunnen staan met de armoedesituatie zoals psychosociale factoren, relatieproblemen, de woonsituatie, de gezondheid, de verslaving of de gezinssituatie.

Doel afstand arbeidsmarkt

Om klanten met een afstand tot de arbeidsmarkt (als doelgroep binnen het gehele bijstandbestand) te activeren wordt aansluiting met het gehele sociale domein gezocht. Het credo voor dit doel luidt: "ken je klant". Hierbij worden de vijf leefgebieden wonen, gezondheid, financiën, participatie en scholing/werk gehanteerd

Doel volksgezondheid

Iedere inwoner wordt gestimuleerd en ondersteund bij het bevorderen van zijn of haar gezondheid. Dit wordt gedaan middels preventieve acties en passende ondersteuning.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Zorg goed besteed

- Ontwikkelen van een integrale aanpak met als basis in 2019 het vormgeven van een strategische integraal beleidsplan Sociaal Domein;
- Evaluatie en herziening van ons subsidiebeleid;
- Wij faciliteren vrijwilligers en mantelzorgers en stimuleren initiatieven die bijdragen aan de ondersteuning van kwetsbare inwoners;
- Voorbereiden en implementeren van de (regionale) nieuwe inkoopcontracten per 2020 voor hulpmiddelen;
- Nader onderzoek en uitwerking van de huidige dienstverlening omtrent hulp bij het huishouden waarbij specifiek wordt gekeken naar de toekomstbestendigheid en mogelijke vernieuwing;
- Er wordt gewerkt aan een regionale inzet op fraudepreventie en -bestrijding en toezicht op kwaliteit van de geleverde zorg;
- Om de transformatie vorm te geven bieden we ruimte aan experimenten. Op basis van de ervaringen met de experimenten werken wij toe naar goede oplossingen, door middel van innovatie pilots zoals Life Center (tijdelijke opvang en begeleiding voor kwetsbare inwoners).

- In 2018 zijn we gestart met de pilot beschermd thuis die in 2019 wordt voortgezet. Met de pilot beogen we op een verantwoorde wijze begeleiding met toezicht in de thuissituatie te creëren voor de doelgroep die tot op heden is aangewezen op Beschermd wonen. De uitvoering van Beschermd Wonen en Beschermd Thuis vraagt om extra capaciteit/formatie.
- Meer sturen op resultaat via de contracten met zorgaanbieders, zodat zij hun dienstverlening beter laten aansluiten op de vraag van de inwoners.

Heerhugowaard inclusief en zorgzaam

- Het voorkomen en tegengaan van eenzaamheid, waarbij we beginnen met een intern onderzoek naar de huidige voorzieningen. Hieruit moet blijken of het huidige aanbod voldoet of aangepast wordt. Eenzaamheid is niet alleen gerelateerd aan de doelgroep ouderen maar komt ook in jongere leeftijdsgroepen voor;
- Er komt een visie voor een dementievriendelijk Heerhugowaard;
- Onafhankelijke cliëntenondersteuning wordt geïntensiveerd door een voorlichtingscampagne en door samenwerking met externe organisaties als Sensoor;
- We ontwikkelen een visie op dagbesteding en vervolgens eventueel in samenwerking met ondernemers, initiëren van een laagdrempelige dagopvang waarvan zonder indicatie gebruik kan worden gemaakt;
- De routes van de HugoHopper sluiten aan bij de wensen en mogelijkheden van onze inwoners en we realiseren een betere aansluiting op het reguliere openbaar vervoer / stationsgebied, ontsluiting van bedrijventerreinen en een verbinding naar de gemeente Langedijk;
- De gemeente stimuleert ontwikkelingen die zelfstandig wonen bevorderen, enerzijds door voorlichting en informatievoorziening en anderzijds door technologische voorzieningen, zoals Anna4Care (tablet/digitaal zorgmaatje voor ouderen) en domotica te stimuleren.

Jeugdhulp

- Het voorkomen van de inzet van zwaardere jeugdhulp door gericht in te zetten op ondersteuning en bevordering van veilig en gezond opgroeien en opvoeden;
- Door middel van inzet op preventie (door J&G coaches en andere verwijzers) beogen we minder instroom in specialistische jeugdhulp;
- Intensievere vormen van jeugdhulp laten aansluiten bij de behoeften van inwoners. Hierbij wordt het duurzaam inzetten van middelen gestimuleerd;
- Het intensiveren van de samenwerking met andere relevante instanties, waaronder huisartsen.
- De doorstroom van zwaar naar licht wordt bevorderd door te sturen op effectieve ambulante jeugdhulp en in te zetten op gezinnen waar een stapeling van zorg te zien is;
- In het kader van de woonzorgopgave wordt er ingezet op de doorstroom en uitstroom in de keten van jeugdhulp met verblijf, zodat minder jongeren in zware residentiële jeugdhulpvoorzieningen hoeven te verblijven en zoveel mogelijk doorstromen naar een passende 'zo thuis mogelijke' setting (in gezinsvormen) met ambulante jeugdhulp;
- Er wordt ingezet op het ontwikkelen van innovatieve pilots, zoals bijvoorbeeld de woonvoorziening Hugo Oord.

Armoedebelaid

- In het kader van de onderdelen minimabeleid en schuldhulpverlening zullen wij 2019 gebruiken om het bereik te vergroten door middel van gerichte communicatie en het inzetten van intermediairs.

- Meten van de effecten van het minimabeleid en schuldhelpverlening is belangrijk, zodat we kunnen bepalen of de doelen ook daadwerkelijk bereikt worden. Hiertoe zal in 2019 een dashboard ontwikkeld worden.
- De armoedemonitor en inkomenseffectrapportage zal iedere twee jaar herhaald worden om zo de effecten van ons beleid blijvend te kunnen volgen. De monitor 2018 dient als 0-meting.
- We beginnen met een gefaseerde invoering van (preventie)voorzieningen, zoals o.a. een meldpunt vroegsignalering, het inrichten van een formulierenpunt, een pilot procesafspraken met bewindvoerders en het inrichten van een noodfonds.
- In 2019 inventariseren we welke organisaties (bijv. de voedselbank) gericht zijn op het helpen van inwoners die dringende ondersteuning nodig hebben in verband met een levensgebeurtenis (bijv. echtscheiding). Op basis daarvan onderzoeken we wat de rol van de gemeente daarin kan zijn en hoe we daar inhoud aan kunnen geven.

Afstand arbeidsmarkt

- Het ontwikkelen van op de verschillende doelgroepen (zoals statushouders en zorgklanten) afgestemde re-integratietrajecten. Ook is er meer ruimte voor maatwerktrajecten.
- Er wordt de komende jaren extra ingezet op de 'zorg-groep en op statushouders'. Samenwerking met de WMO en jeugd wordt gezocht om deze doelgroepen te activeren.
- Vanaf begin 2018 wordt gewerkt aan een regionaal Jongerenloket 2.0. met als belangrijkste doelstelling: de dienstverlening afstemmen op toekomstig en maatschappelijk (lange termijn) perspectief van de jongere. Het belang van de jongere staat centraal. waarbij specifieke aandacht is voor de leefgebieden werk en inkomen, opleiding, zorg, wonen, schulden en verslaving.
- In 2019 wordt meer de verbinding gezocht met werkgevers en het werkgeversservicepunt. Samen met hen kijken we hoe bijstandsgerechtigden kunnen helpen met het vinden/krijgen van werk. Samenwerking met de collega's van economie en arbeidsmarkt / contactpersonen bedrijven / is hierin belangrijk, zodat een gedragen en eenduidige werkgeversbenadering ontwikkeld wordt.
- In het kader van de verbinding met werkgevers en het vinden van banen, is het belangrijk dat er ook een daadwerkelijke match plaatsvindt tussen de werkgever en bijstandsgerechtigde.
Dit is een dermate specialistische taak dat wij voorstellen hier een Jobhunter voor te benoemen, een nieuwe functie, gepositioneerd onder de afdeling Dienstverlening en gelieerd aan de afdeling Economie en aan het werkgeversservicepunt van Halte Werk.

Volksgezondheid

Dit wordt uitgevoerd door de GGD en MET Welzijn. Dit zijn verbonden partijen. Zie voor meer informatie hoofdstuk 3 paragrafen. Voor 2019 verwachten we dat we als gemeente geen aparte gemeentelijke activiteiten moeten verrichten.

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2017	2018
7.1 Volksgezondheid	GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	2.020.603 (€18,16 per inwoner/€64,09 0-18 jaar+ bijdrage veilig Thuis)	
6.3 Inkomensregelingen	Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)	Alkmaar	Het uitvoeren van de vernieuwde 'Wet Sociale Werkvoorziening' vanaf 2008.	10.200 (transitiebudget)	0
	Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.	3.097.249 (na verdeling resultaat per gemeente)	3.294.515 (na verdeling resultaat)

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Samenkracht en burgerparticipatie	6.221	6.388	6.378	6.378	6.378
Wijkteams	2.651	2.990	2.990	2.990	2.990
Inkomensregelingen	17.343	16.314	16.314	16.314	16.314
Begeleide participatie	3.749	3.749	3.749	3.749	3.749
Arbeidsparticipatie	1.646	1.649	1.649	1.649	1.649
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	885	885	885	885	885
Maatwerkdienstverlening 18+	8.566	7.369	7.333	7.333	7.333
Maatwerkdienstverlening 18-	13.510	17.481	17.481	17.481	17.481
Geëscaleerde zorg18+	344	424	424	424	424
Geëscaleerde zorg 18-	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Volksgezondheid	2.266	2.364	2.364	2.364	2.364
Totaal lasten	58.681	61.113	61.067	61.067	61.067
Baten					
Samenkracht en burgerparticipatie	63	63	63	63	63
Wijkteams	0	0	0	0	0
Inkomensregelingen	13.107	13.290	13.290	13.290	13.290
Begeleide participatie	0	0	0	0	0
Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0
Maatwerkdienstverlening 18+	706	706	706	706	706
Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg18+	0	0	0	0	0
Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0
Volksgezondheid	0	0	0	0	0
Totaal baten	13.876	14.059	14.059	14.059	14.059
Totaal programma	44.806	47.055	47.008	47.008	47.008

Toelichting

Binnen de gemeente wordt er ontschot gewerkt binnen drie decentralisaties in het sociaal domein (jeugd, WMO en participatie. In de Kaderbrief (OR1) wordt er per saldo op de uitvoeringskosten van de drie decentralisaties een nadelig saldo van € 1.334.000 verwacht. In het meerjaren perspectief wordt dit tekort opgevangen door een stijging van de Algemene Uitkering. Deze stijging houdt ook verband met het Sociaal Domein.

Apparaatskosten

Hogere doorbelasting van apparaatskosten op dit programma van € 771.000,-.

Inkomensregelingen

Lasten:

Door de aantrekkende conjunctuur is de verwachting dat er in 2019 minder mensen aanspraak maken op de BUIG-gelden. Hierdoor is de verwachting dat de uitgaven in 2019 € 1.317.000,- lager zullen zijn dan in 2018.

Baten:

Door de rekensystematiek van het Rijk zal de rijksbijdrage voor de Buig in 2019 waarschijnlijk met € 183.000,- stijgen.

WMO

Lasten:

De afgelopen begrotingsjaren waren er jaarlijks overschotten op de uitgaven. In verband daarmee zijn deze budgetten vanaf de begroting 2019 neerwaarts bijgesteld en gebruikt om de tekorten bij jeugd op te vangen. Dit past in de gedachte om binnen het Sociaal Domein ontschot te gaan werken. Hierdoor is er op het taakveld Maatwerkdienstverlening 18+ een structureel voordeel ontstaan van € 1.200.000,-.

Jeugd

Lasten:

De budgetten van jeugd blijken de afgelopen jaren structureel ontoereikend te zijn. Vanaf de begroting 2019 zijn budgetten reëel geraamd en zijn daarom structureel met € 4.036.000,- verhoogd.

Programma: Duurzaamheid

De gemeente Heerhugowaard werkt aan een toekomstbestendige duurzame stad. Duurzaamheid gaat in Heerhugowaard over meer dan energie. We werken aan een gezonde stad, voor de mensen die nu in Heerhugowaard wonen, maar ook voor de toekomstige bewoners. Een gebalanceerde groei op zowel sociaal, economisch, als ruimtelijk vlak is voor een duurzame stad cruciaal. We werken aan initiatieven die elkaar versterken en bijdragen aan deze gebalanceerde groei. Tegelijkertijd heeft de gemeente een belangrijke doelstelling op het gebied van energie; namelijk energieneutraliteit in 2030. Samen met alle relevante partners werken we aan de ambitie om in dat jaar evenveel duurzame energie op te wekken als we energie verbruiken. Ondanks deze inspanningen, zien we de gevolgen van klimaatverandering nu al in de dagelijkse praktijk. De temperatuur in Nederland stijgt en extreem weer komt steeds vaker voor. In de toekomst zullen extreme hitte, droogte, waterveiligheid en wateroverlast thema's zijn waar we op zullen moeten inspelen. Dit betekent dat we ook moeten werken aan een klimaatrobuuste stad.

Regionale samenwerking

Landelijk is er veel aandacht voor de energietransitie. Het Klimaatakkoord wordt opgesteld met als doel om in 2030 bijna de helft (49%) minder broeikasgassen uit te stoten dan we in 1990 deden en uiteindelijk in 2050 CO² neutraal zijn. Verder wordt in akkoord ingezet op regionale samenwerking en wordt de regie over de energietransitie bij de gemeenten neergelegd. De energietransitie is niet binnen de eigen grenzen op te lossen. Het aanbod van duurzame energiebronnen en de distributie van energie is namelijk gemeentegrens overstijgend: samenwerking in de regio is dus essentieel. Daarom wordt er een Regionale Energie Strategie voor Noord-Holland Noord opgesteld. Hierin wordt duidelijk wat de totale energievraag is, wat de potentiële duurzame energieopwekking bedraagt en hoe de regio Noord-Holland Noord zich verhoudt ten opzichte van de Metropool Regio Amsterdam. De energietransitie heeft namelijk een grote invloed op de economie in de regio: willen wij in de regio zelfvoorzienend zijn of kiezen we er voor om zelfs energie leverend te zijn aan het zuidelijk deel van de provincie?

Slim Energienet Heerhugowaard

Om de energietransitie tot een succes te brengen, zullen we moeten samenwerken met alle stakeholders die te maken hebben met de energietransitie. In Heerhugowaard heeft de gemeente deze partijen samengebracht in het Slim Energienet Heerhugowaard. Dit is een samenwerkingsverband met als doel om de energietransitie op een slimme, duurzame manier vorm te geven. Leden zijn onder andere HVC, het Waerdse Energiecircuit, Woonwaard en de ondernemersvereniging OVAL van het Altongebied. Met een gezamenlijk uitvoeringsprogramma intensiveren we de komende jaren deze samenwerking. Gezamenlijk werken we aan het verduurzamen van de bestaande woningbouw, de bedrijventerreinen, het stationsgebied, het gemeentelijk vastgoed en waar nodig nieuwbouw.

Op naar een aardgasvrije wijk

Zo starten we in Heerhugowaard met het loskoppelen van een woonwijk van het aardgasnet. De woningcorporatie Woonwaard wil haar woningen in Rivierenwijk-Zuid aansluiten op het warmtenet van HVC. Dit is een goede aanleiding om met de particuliere woningeigenaren in deze wijk in gesprek te gaan over de transitie naar een aardgasvrije toekomst en mogelijke aansluiting van hun woning op het warmtenet van HVC. Zo doen we praktijkervaring op hoe we de energietransitie in de bestaande bouw vorm kunnen geven, kunnen we ervaringen uitwisselen met anderen en opschalen naar andere wijken en gebieden in Heerhugowaard.

Draagvlak bij inwoners

De energietransitie heeft gevolgen voor de manier waarop de inwoners van Heerhugowaard wonen, leven en zich verplaatsen. De opgave heeft daarom ook sterke raakvlakken met het sociaal domein, het woondossier en stedelijke vernieuwing met mobiliteitsvraagstukken. Een energieneutraal Heerhugowaard kunnen we alleen bereiken met draagvlak bij onze inwoners. De komende jaren zullen we werken aan bewustwording, het stimuleren van bewoners om zelf bij te dragen aan de energietransitie (verantwoordelijkheidsgevoel) en het intensief begeleiden bij wijken die losgekoppeld zullen worden van het aardgasnet. We zien kansen bij al lopende participatieprocessen in stedelijke vernieuwing om de energietransitie bespreekbaar te maken en versneld naar resultaten te brengen. In deze projecten zijn we als gemeente al actief in het gebied aanwezig. Daarbij bereiden we momenteel de functie 'energiecoach' voor, waarbij ambassadeurs van de energietransitie ingezet worden om bewoners te stimuleren voor het nemen van verduurzamingsmaatregelen en te begeleiden bij het loskoppelen van het aardgas in de wijken.

Klimaatrobuust

Tenslotte werken we in Heerhugowaard aan een klimaatrobuuste stad. Om extreme hitte, droogte en wateroverlast tegen te gaan, zullen we slim om moeten gaan met ons waterbeheer en voldoende aandacht moeten besteden aan groen in de stad. De komende tijd werken we aan klimaatstresstesten waarin de thema's en risico's van klimaatverandering voor Heerhugowaard per gebied in kaart worden gebracht. Als gevolg hiervan zullen fysieke aanpassingen in de openbare ruimte gevraagd worden. Bij stedelijke vernieuwingsprojecten zal aandacht voor de klimaatrobuustheid noodzakelijk zijn: het wordt een uitgangspunt van ontwerp. We zoeken hiervoor samenwerking met andere gemeenten, waterschappen, bedrijven en inwoners om invulling te geven aan deze opgave.

Openbaar groen

Openbaar groen draagt bij aan een gezonde leefomgeving waarin bewoners kunnen recreëren. Groen versterkt de ruimtelijke structuur, de leefbaarheid en klimaatbestendigheid van de stad. Groen draagt bij aan sociale doelstellingen en doelstellingen op het gebied van gezondheid, biodiversiteit, luchtkwaliteit en reductie van hittestress en waterdoelstellingen.

Wat willen we bereiken?

Doelen

In het jaar 2030 wekt Heerhugowaard net zoveel duurzame energie op als de stad verbruikt. Daarnaast werken we aan een klimaatrobuuste stad.

De samenwerking tussen de gemeente Heerhugowaard en lokale overheden en stakeholders in de regio is versterkt.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Energieneutraal 2030

- Uitvoeringsprogramma Slim Energienet;
- Uitvoeringsprogramma's in de regio Alkmaar op elkaar afstemmen;
- Opstellen van de Regionale Energie Strategie voor Noord-Holland Noord.

Verduurzamen van de bestaande bouw

- Routekaart voor verduurzamen van de bestaande bouw opstellen;
- Rivierenwijk van gas los (onafhankelijk van routekaart – gebeurt nu al);

- Na de Rivierenwijk, op basis van de routekaart aan de slag met andere wijken;
- Aandacht voor energietransitie in al lopende (participatie) projecten.

Verduurzamen bedrijventerreinen

- Samen met de partners van het Slim Energienet inzetten op verduurzaming van de bedrijventerreinen (onderdeel van bovengenoemd uitvoeringsprogramma).

Verduurzamen stationsgebied

- Samen met de partners van het Slim Energienet en het netwerk van het stationsgebied aan de slag met het verduurzamen van het stationsgebied.

Verduurzamen gemeentelijk vastgoed

- Als gemeente geven we het goede voorbeeld en gaan we ons eigen vastgoed ook verduurzamen.

Draagvlak inwoners

- Communicatiestrategie opstellen hoe we de inwoners betrekken bij de energietransitie;
- Voorbereiden van functie energiecoaches voor bewustwording, stimulering en begeleiding van inwoners bij de energietransitie.

Klimaatrobuuste stad

- Klimaatstresstesten opleveren;
- Samenwerking met gemeenten, waterschappen en inwoners versterken;
- Klimaatadaptatie als uitgangspunt van ontwerp bij stedelijke vernieuwingsprojecten.

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)	216					CBS
Hernieuwbare elektriciteit (%)	3,2					RWS

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2017	2018
7.3 Afval	Heerhugowaard en het Hoogheemraadschap	Heerhugowaard	Het saneren van ongezuiverde lozingen van huishoudelijk afvalwater in het buitengebied.	0	
	Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de 'Afvalstoffenwet' verkregen afvalstoffen.	1.841.500	1.928.900
7.4 Milieubeheer	Coöperatie Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar Leden, krachtens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.	0	0

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Riolering	4.106	4.739	4.739	4.739	4.739
Afval	4.563	5.368	5.425	5.425	5.425
Milieubeheer	175	272	272	272	272
Begraafplaatsen en crema	106	108	108	108	108
Totaal lasten	8.950	10.487	10.544	10.544	10.544
Baten					
Riolering	4.809	5.468	5.468	5.468	5.468
Afval	5.812	6.770	6.884	6.884	6.884
Milieubeheer	7	7	7	7	7
Begraafplaatsen en crema	140	140	140	140	140
Totaal baten	10.768	12.385	12.499	12.499	12.499
Totaal programma	-1.819	-1.898	-1.955	-1.955	-1.955

Toelichting

Apparaatskosten

Hogere doorbelasting van apparaatskosten op dit programma van € 128 duizend.

Riolering

Lasten:

Om de legestarieven 100% kostendekkend te houden wordt het saldo tussen de baten en de lasten aan de voorziening riolering gedoteerd. Deze dotatie kan vervolgens worden gebruikt voor het versneld afschrijven van oude investeringen. De dotatie aan de voorziening is € 339 duizend hoger dan in de begroting 2018.

Baten:

Conform het RB2015-097 d.d. 11 november 2015 stijgen de tarieven eigenarendeel en grootverbruik ten opzichte van 2017 met 6,1% (4,1% conform RB+ 2,0% prijsindex stijging voor de afgelopen drie jaar). Daarnaast is het aantal aansluitingen met 430 gestegen. Dit resulteert in € 363 duizend aan hogere baten rioolheffing.

Lasten/baten:

In het kader van de samenwerking in de afvalwaterketen is de gemeente de regievoerder, de kosten die hiervoor gemaakt worden, worden in eerste instantie door de gemeente gemaakt en vervolgens vergoed door de overige deelnemers. In de begroting voor de te maken kosten een budget opgenomen van € 330 duizend en een verwachte opbrengst van € 316 duizend.

Afval:

De nieuwe Afvalstoffenverordening 2018 sluit beter aan op de circulaire economie waardoor er een betere scheiding van het (Grof) huishoudelijk afval mogelijk is.

Lasten

Om deze betere scheiding van het huishoudelijk afval mogelijk te maken zijn er investeringen in materieel en personeel noodzakelijk. Dit resulteert in € 594 duizend hogere lasten. Daarnaast zullen de kosten voor het verwerken van het afval hoger worden hetgeen resulteert in een extra last van € 211 duizend.

Baten

Door het beter scheiden van het (grof) huishoudelijk afval zal de gemeente een hogere vergoeding krijgen voor het aangeleverde afval. Dit resulteert in een hogere baat van € 268 duizend. Om de stijging van de tarieven op te vangen wordt er eenmalig € 136 duizend uit de egalisatievoorziening afval gehaald.

Om de tarieven 100% kostendekkend te houden zijn de geraamde opbrengsten afvalstoffen heffing met € 555 duizend verhoogd.

Programma: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De afgelopen decennia is Heerhugowaard sterk gegroeid tot een jonge stad met 56.000 inwoners. Het uitbreiden aan de grenzen van de bebouwde omgeving vindt nu nog plaats binnen projecten als De Draai, Heerhugowaard-Zuid en De Vaandel, waar de gemeente door grondposities directe financiële belangen heeft en waar de organisatie op ingericht is.

Stationsgebied en Centrumwaard

Het duurt nog jaren voordat een wijk als De Draai gereed is en toch zal de aandacht voor stedelijke ontwikkeling zich steeds meer gaan verleggen naar de bestaande stad. De gebieden in een ruime straal van 1.200 meter rondom ons stationsgebied (inclusief het Stadshart) en Centrumwaard worden meer de podia van onze veranderende stad. Voor deze gebieden willen we een duidelijke langjarige ontwikkelrichting vastleggen. We willen met ondernemers, bewoners en ontwikkelaars in gesprek gaan om nieuwe initiatieven een plek te kunnen geven.

Het verleggen van die accenten in gebiedsontwikkeling komt enerzijds door beleid van hogere overheden: binnenstedelijk en bij ov-knooppunten ontwikkelen. Tegelijkertijd leiden behoeften in de stad zelf tot meer binnenstedelijk ontwikkelen: vergrijzing, (geclusterde) woon-zorg opgaven, langer thuiswonen, jongerenhuisvesting, een trend van kleinere huishoudens en kleinere woningen en ook de behoefte aan tijdelijke woonoplossingen. Er is nu eenmaal een grote diversiteit aan doelgroepen en leefstijlen in onze gemeente en regio.

Participatieve aanpak

De grote projecten met grondexploitaties zijn uiteindelijk eindig. Daarmee droogt in gebiedsontwikkeling ook het ons bekende verdienmodel van waardevermeerdering van grond de komende jaren op. Daar zullen we ons op moeten voorbereiden, met nieuwe ontwikkelstrategieën en ook organisatorisch. Want het werken aan de stad en de rol van de gemeente daarin houdt niet op, integendeel: binnenstedelijke initiatieven komen veelal op een intensievere, meer participatieve en complexere manier tot stand.

Een complicerende factor in ontwikkeling vormt bovendien de toenemende onvoorspelbaarheid waarmee binnenstedelijke gebiedsontwikkeling tot stand komt in het licht van de rol die wij als gemeente willen vervullen. Een uitnodigende, faciliterende houding van ons met een groei aan initiatieven vanuit de stad zelf, maakt de beheersbaarheid van de inzet van mensen en middelen steeds een uitdaging. Binnenstedelijke projecten vereisen een brede, participatieve aanpak met ruimte voor initiatief. De invoering van de Omgevingswet zet daar ook op in.

Verschuiving binnen begroting

Daarnaast is het 'verdienmodel' in een bestaande omgeving lager en ook dat heeft organisatorische consequenties. Er zal daarom de komende jaren een verschuiving op gaan treden binnen de begroting doordat personeelslasten, voortkomend uit stedelijke vernieuwingsprojecten, niet meer exclusief ten laste kunnen worden gelegd aan de grote grondexploitaties, maar op de algemene dienst gaan drukken. Kosten kunnen weliswaar deels op ontwikkelaars verhaald worden, maar vaak is dat op een ander moment dan binnen een budgetcyclus met begrotingsjaren. Bovendien zullen de opbrengsten van stedelijke ontwikkelingen indirecter worden, maar daarmee zeker niet minder. Initiatieven in binnenstedelijk ontwikkelen lenen zich vaak goed om doelstellingen in het sociaal, fysiek en economisch domein van de stad met elkaar te combineren.

Nieuwe manieren van samenwerken

Gebiedsontwikkeling is niet een doel op zich, maar een instrument om sociaal-maatschappelijke doelen te bereiken. Het leent zich voor nieuwe manieren van samenwerken die een direct

verband kunnen hebben met actief burgerschap, bestuurlijke vernieuwing en bijvoorbeeld innovatieve oplossingen in het Sociaal Domein. En met name is de woningbouwopgave in de regio en de gemeente een dossier dat zich in dat kader in binnenstedelijke vernieuwingsprojecten zal manifesteren.

Divers woningaanbod

In Heerhugowaard moet het aantrekkelijk wonen zijn voor iedereen. Het is belangrijk dat we beschikken over een divers aanbod aan woningen: betaalbare woningen voor jongeren, starters, ouderen en voldoende beschikbaarheid van woningen in de verschillende prijsklassen. Duurzaam ontwikkeld.

Trends

Het woondossier is een complex dossier met soms afwijkende inzichten in ons land over wat trends zijn en een juiste aanpak is. Lange-termijn-planners voorzien bijvoorbeeld een voortdurende trek naar de grote steden in ons land, maar wordt prijsontwikkeling, financierbaarheid van woningen en ontwikkelingen in die ons omringende woningmarkten ook geanalyseerd? Er is ook een praktijk van vandaag en morgen in onze stad en regio, met een oververhitte woningmarkt en een lastige toegankelijkheid voor woningzoekenden met een diversiteit aan leefstijlen. Naast de opgave die bijvoorbeeld de vergrijzing betekent, levert de opgave van binnenstedelijk bouwen in een hogere dichtheid ook woningen op voor 'open huishoudens': bijvoorbeeld jongeren en alleenstaanden. Jonge mensen, die we willen binden aan onze stad.

Meer inzicht in alle aspecten van het wonen zijn nodig om kansen te verzilveren en met de markt en corporaties het juiste te ontwikkelen. Bouwen naar behoefte, waarbij ontwikkelen in en om ons ov-knooppunt onze troef zal zijn. Het samen met de markt en de academische wereld verzamelen, analyseren en monitoren van data voor onze woonagenda zal ons meer inzichten gaan geven.

Druk op woningmarkt

Noord-Holland Noord en Regio Alkmaar, met Alkmaar en Heerhugowaard voorop, zijn in beeld om problemen op zowel onze eigen als omringende woningmarkten aan te pakken. Het is ook niet verwonderlijk dat zowel de minister als gedeputeerde regio's hebben gevraagd woningbouwprojecten te versnellen. Binnenstedelijk ontwikkelen vereist veel van een gemeentelijke organisatie, terwijl de druk op de woningmarkt toeneemt en versnelling in bouwprojecten op alle bestuursniveaus wordt uitgedragen. Al onze opgaven in bestaand stedelijk gebied zijn lastiger te realiseren in geld, organisatie en tijd. De relatie tussen wat we willen bereiken als Stad van Kansen, onze ambitie, de druk op de woningmarkt en onze rolinvulling van uitnodigende overheid, zullen de komende jaren in balans gebracht moeten worden met de ambtelijke capaciteit die beschikbaar is. Nieuwe innovatieve manieren van samenwerken in de regio en met bijvoorbeeld marktpartijen kan daarbij kansen bieden.

Wat willen we bereiken?

Doel

Heerhugowaard wil een aantrekkelijke stad blijven om in te wonen, werken en verblijven.

Ambities uit de Woonvisie

In de Woonvisie is dat vertaald naar ambities voor duurzaamheid en ambities in het sociaal, fysiek en economisch domein en ambities voor duurzaam wonen. Deze ambities worden uitgewerkt in een woonagenda voor de komende vier jaar. Hieronder staan de te leveren prestaties per ambitie.

Doel: het ontwikkelen van een woningmarktmonitor

Er is behoefte aan een monitor dat doorlopend kan worden ingezet om de woningmarkt in Heerhugowaard te peilen. Een monitor die op ieder gewenst moment geraadpleegd kan worden en aangeeft welk programma nodig is op een bepaalde plek, op basis van de doelen die wij stellen. Met de steeds meer beschikbaar komende big data en data science lijkt de tijd rijp om een dergelijk instrument te ontwikkelen. Daarvoor is inhuur van externe expertise nodig.

Welke prestaties gaan we daarvoor leveren? (2019-2022)

Duurzaam wonen

- Wonen zo veel mogelijk energieneutraal;
- Aardgasvrij wonen: nieuwbouw al aardgasloos vanaf 2018, aanpak bestaande bouw formuleren;
- Klimaatadaptatie: opvang van water en bestrijding hittestress;
- Gezond binnenklimaat: werken aan bewustwording bij bewoners en extra aandacht hiervoor bij toetsing van nieuwbouw en renovatie.

Fysieke domein

- (Her)ontwikkeling van wonen met aandacht voor groene en dorpse elementen;
- De aandacht van stedelijke vernieuwing verschuift van uitbreiding naar inbreiding (in en om het Stationsgebied, inclusief het Stadshart en de gebieden van de Economische Boulevard);
- Het stationsgebied, ons ov-knooppunt, wordt in samenhang ontwikkeld met het verbeteren van het openbaar vervoerssysteem in de regio en in de provincie. Het uitwerken van de oplossing voor de Zuidtangent, wegenstructuur en openbare ruimte naar een concreet project en het begeleiden en realiseren van particuliere ontwikkelinitiatieven gaan gelijk op.
- Nieuwe appartementencomplexen met ook gemengde functies, een groener, fraaier en ook op het NS-station ingerichte openbare ruimte en meer voorzieningen zijn gewenst, zodat de verblijfs- en vervoerswaarde van ons ov-knooppunt toeneemt.
- De aanpak van de N242 langs het stationsgebied wordt in overleg met wegbeheerder provincie Noord-Holland geagendeerd. Meer clustering van stedelijke functies in en om het stationsgebied betekent een basis voor toekomstige verbeteringen in het ov-systeem. Verbeteringen in het ov-systeem maken ons een interessante stad om te vestigen, ondernemen en bezoeken;
- In stedelijke vernieuwing aandacht hebben en houden voor duurzaamheid, klimaatadaptatie, vergroening en langzaam verkeer. Snelle en veilige langzaam verkeersroutes zijn belangrijk in de stad. Beheer, intensiever groen onderhoud (met aandacht voor zieke bomen) en ontwerp gaan bij stedelijke vernieuwing hand in hand;
- Het ontwikkelen en hanteren van een 'strategisch afwegingskader voor nieuwe woningbouwlocaties'.
- De minister vindt het bouwen in 'het groen' ook een optie, om woningbouwproblemen in de Randstad aan te pakken. Noord-Holland Noord is in beeld om te kunnen verruimen en versnellen ten opzichte van de huidige woningbouwtaakstelling. In het licht van deze complexe discussie zal een bestuurlijk standpunt ingenomen moeten worden hoe dit alles vertaald kan worden naar nieuwe ontwikkelingen nabij ons ov-knooppunt.

Sociaal domein

- Iedereen doet mee en dat kan met een passend dak boven het hoofd, in een voor iedereen toegankelijke leefomgeving: uitzoeken wat daarvoor precies nodig is;
- Betaalbare huisvesting en woonvormen met ambulante begeleiding voor doelgroepen jeugdzorg en WMO: uitzoeken wat aanwezig is en wat mist;
- Tijdelijke huisvesting in geval van calamiteiten: onderzoeken wat de mogelijkheden hiervoor zijn.

Economisch domein

- Voor de economische vitaliteit is het belangrijk voldoende huisvesting te bieden voor de werkenden die veelal op zoek zijn naar een betaalbare eengezinswoning, daarom doorstroming van 'empty nesters' aanmoedigen met een passend woningaanbod;
- Faciliteren van de vraag naar huurwoningen: minder vaste arbeidscontracten door flexibilisering arbeidsmarkt leidt tot afname van hypotheekmogelijkheden, dus meer vraag naar huurwoningen, zowel sociaal als in de vrije sector (middenhuur);

Woningmarktmonitor

- Een dergelijke monitor opzetten vergt een startinvestering. De blijvende beschikbaarheid van actuele rapportages uit een dergelijke monitor zal een structurele kostenpost vormen. De tweede helft van 2018 hebben we voor ogen hoe deze monitor eruit kan zien, wat we eraan gaan hebben, wie dat voor ons kan opzetten en welke middelen daarvoor nodig zijn, zowel incidenteel als structureel. Dit voorstel zullen we in het eerste kwartaal van 2019 aan de gemeenteraad aanbieden.

Effectindicator

Effectindicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Prestatie-indicator	Nulmeting	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Streef- waarde	Bron

Verbonden partijen per taakveld

Taakveld	Verbonden partij	Vestigingsplaats	Openbaar belang (doel)	Financieel belang (jaarlijkse bijdrage)	
				2017	2018
	Kaderregeling HAL-samenwerking		Het geven van uitvoering aan de VINEX-taakstelling 1995 - 2004.	0	

Wat mag het kosten?

Lasten	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Ruimtelijke Ordening	1.888	1.783	1.783	1.783	1.783
Grondexploitatie (niet-bedrijven ter	17.710	19.414	19.414	19.414	19.414
Wonen en bouwen	1.242	1.136	1.136	943	943
Totaal lasten	20.840	22.333	22.333	22.140	22.140
Baten					
Ruimtelijke Ordening	111	111	111	111	111
Grondexploitatie (niet-bedrijven ter	17.657	19.298	19.298	19.298	19.298
Wonen en bouwen	1.394	1.435	1.435	1.435	1.435
Totaal baten	19.162	20.844	20.844	20.844	20.844
Totaal programma	1.678	1.489	1.489	1.296	1.296

Toelichting

Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)

Lasten/baten:

Mutaties binnen het grondbedrijf worden via de exploitatie overgeboekt naar de balans. Deze budgettaire neutrale mutatie heeft tot doel om zowel lasten als baten van de jaarschijf 2019 (zie paragraaf G. 'Grondbeleid', tabel 2) voor de juiste omvang in de begroting op te nemen. In dit thema moeten de mutaties worden opgenomen (*lasten, nadeel € 1.641 duizend; baten, voordeel € 1.641 duizend*).

Wonen en bouwen

Lasten:

Voor de invoering van de nieuwe omgevingswet is er in de Voorjaarsnota 2017 ((VJN17-2.3.2G)) een incidenteel budget beschikbaar gesteld van € 193 duizend, dit is € 107 duizend lager dan in 2018 en is er een voordeel van € 107 duizend ontstaan op dit taakveld.

Paragrafen

Lokale heffingen

Overzicht gemeentelijke lasten 2019

In deze paragraaf worden het beleid en de lastendruk voor 2019 nader uitgewerkt. De uitkomsten voor de verschillende heffingen worden toegelicht en het kwijtscheldingsbeleid wordt beschreven. Tevens worden de geraamde opbrengsten en de bijbehorende tarieven in beeld gebracht.

Op 18 december 2018 besluit uw raad over de tariefvoorstellen 2019. De daaruit voortvloeiende belastingverordeningen worden ook ter vaststelling voor de raadsvergadering van 18 december 2018 geagendeerd.

Beleid gemeentelijke heffingen

Jaarlijks worden door uw raad de tarieven voor het heffen van gemeentelijke belastingen en heffingen vastgesteld.

Via het Raadsvoorstel RB2018078 (vaststellen Raadsagenda 2018-2022), inclusief bijlage E201818926 (Raadsagenda, Samen het verschil maken in Heerhugowaard), is de Raadsagenda Heerhugowaard 2018-2022 vastgesteld. In het kader van deze raadsagenda wenst de gemeenteraad aan het college de opdracht te verstrekken om de OZB jaarlijks te indexeren met de inflatie.

Voor de overige heffingen is er het streven naar volledige kostendekkendheid van de leges.

Toelichtingen op de heffingen die onderdeel zijn van de ontwikkeling van de woonlasten

1 Onroerende zaakbelastingen

De onroerende zaakbelastingen zijn belastingen die worden geheven over binnen de gemeentegrenzen gelegen onroerende zaken (op basis van WOZ-waarde). Uitgangspunt van beleid is dat de lastenstijging voor de burger niet meer is dan de stijging van de consumentenprijsindex. Deze index laat een inflatiepercentage zien van 1,7% (basis CBS juni 2018: consumentenprijsindex alle bestedingen). Daarnaast worden de tarieven gecorrigeerd voor de ontwikkeling van de WOZ waarden, zodat de opbrengststijging gelijke tred houdt met de inflatie.

De berekening van de tarieven (percentages) voor 2019 volgt zodra de totale WOZ-waarde definitief berekend is. In het voorstel voor de raadsvergadering van 18 december 2018 wordt hierop teruggekomen.

2 Rioolheffing

De gemeente legt rioolheffingen op voor het gebruik of genot van een aansluiting op de gemeentelijke riolering.

Eigenaren van panden die op het gemeentelijk rioleringsstelsel zijn aangesloten ontvangen elk jaar een aanslag rioolheffing (eigenarendeel) voor een vast bedrag. Gebruikers van panden die op de gemeentelijke riolering zijn aangesloten en meer dan 250 kubieke meter per jaar lozen op het stelsel en de bedrijven die meer dan 500 vierkante meter afwaterende oppervlak hebben, ontvangen een aanslag rioolheffing (gebruikersdeel).

Met betrekking tot de rioolheffing is het beleid dat de tarieven 100% kostendekkend zijn: 'de vervuiler betaalt'.

Uw raad heeft op 15 december 2015 (RB2015-097) besloten in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2016-2020 de wijze van kostendekking aan te passen: het rioolheffingstarief stijgt tot 2030 jaarlijks met 4,1% (exclusief inflatie, met een ondergrens van 0).

De totale lasten in 2019 van € 5.069.571 (inclusief BTW en extra afschrijving van € 1.688.926 op de investeringen) worden voor 100% uit de rioolheffing gedekt.

Conform het RB2015-097 stijgen de tarieven eigenarendeel en grootverbruik ten opzichte van 2018 met **6,1%** (4,1% + 2,00% prijsindex stijging).

Overeenkomstig eerdere besluitvorming stijgen de tarieven voor afstromend oppervlakte tot 2022 jaarlijks met 15%.

Netto kosten

Kosten riolering inclusief toegerekende rente	€ 4.663.447
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -315.968
Totaal netto kosten	€ 4.347.479

Toe te rekenen kosten

Overhead inclusief toegerekende rente	€ 406.396
BTW	€ 315.696
Totaal toe te rekenen kosten	€ 722.092

Totaal kosten € 5.069.571

Opbrengsten rioolheffing € 5.069.571

Dekkingspercentage 100%

Opbrengsten rioolheffingen:

Tarieven Riolering (in €)	eenheden	Tarief	Tarief	Tarief	Totaal opbrengst
	2019	2017	2018	2019	2019
Eigenarendeel	24.888	€ 161,94	€ 169,55	€ 179,89	€ 4.477.102
Eigenarendeel (percelen < 25 m2)	1.416	€ 40,49	€ 42,39	€ 44,97	€ 63.678
Tarief grootverbruik per m3	326.803	€ 0,65	€ 0,68	€ 0,72	€ 235.298
Tarief afstromend oppervlak per m2	1.276.057	€ 0,17	€ 0,20	€ 0,23	€ 293.493
Totaal opbrengsten					€ 5.069.571

3 Afvalstoffenheffing

De gemeente brengt afvalstoffenheffing in rekening voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval.

Ook voor de afvalstoffenheffing is het beleid dat de tarieven kostendekkend zijn. De geraamde totale lasten over 2019 bedragen € 5.771.057 inclusief BTW en de kosten van kwijschelding van € 200.000 en een onttrekking aan de voorziening afvalstoffenheffing van € 136.000.

Met de (financiële) gevolgen van het Grondstoffenbeleidsplan is in de begroting 2019 rekening gehouden.

De stijging van de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- Een hogere doorbelasting van personele kosten en het materieel (inclusief overhead en BTW) als gevolg van de uitvoering van het Grondstoffenbeleidsplan
- Hogere kosten van verwerking (o.a. als gevolg van verhoging afvalstoffenbelasting)

- In 2019 lager resultaat op inzameling kunststof (PMD) en oud papier en karton
- Verruiming openingstijden van het afvalbrengdepot

Bij de bepaling van de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van drie heffingscategorieën:

- 1 persoonshuishouden
- 2 persoonshuishouden; en
- meerpersoonshuishouden

De tarieven afvalstoffenheffing bestaan uit een vast en een variabel deel.

Het vaste deel betreft de inzamelingslasten (2019: € 3.813.547), dat in gelijke delen wordt verdeeld over de drie heffingscategorieën (totaal aantal wooneenheden 2019: 23.023).

Het variabele deel betreft de verwerkingskosten (2019: € 1.957.510), die per heffingscategorie tot een verschillend heffingsbedrag leiden.

Bij de berekening van de tarieven is rekening gehouden met 0,5% oninbaar.

De omvang van de egalisatievoorziening 'Afvalstoffenheffing' is vastgesteld op maximaal € 7,50 per huisaansluiting. Het doel van deze voorziening is om naar de toekomst een gelijkmatig patroon in de tariefstelling na te streven.

De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffingen 2019 is als volgt berekend:

Netto kosten

Kosten inzameling inclusief toegerekende rente	€ 5.357.833
Inkomsten, exclusief heffingen	€ -789.000
Totaal netto kosten	€ 4.568.833

Toe te rekenen kosten

Overhead inclusief toegerekende rente	€ 602.038
BTW	€ 600.186
Totaal toe te rekenen kosten	€ 1.202.224

Totaal kosten € 5.771.057

Opbrengsten afvalstoffenheffing € 5.771.057

Dekkingspercentage 100%

Opbrengst afvalstoffenheffing:

	Aantal objecten 2019	Tarief 2017	Tarief 2018	Tarief 2019	Totaal opbrengst 2019
1 persoonshuishouden	6.519	€ 205,35	€ 210,03	€ 227,99	€ 1.486.267
2 persoonshuishouden	7.883	€ 226,84	€ 231,58	€ 248,77	€ 1.961.054
meerpersoonshuishouden	8.621	€ 248,34	€ 253,13	€ 269,54	€ 2.323.736
Totaal opbrengsten	23.023				€ 5.771.057

4 Ontwikkeling van de woonlasten

De ontwikkeling van de woonlasten is gelet op bovenstaande:

Eigenaren

Gemiddelde woonlasten	Eenpersoons		Meerpersoons	
	2018	2019	2018	2019
Afvalstoffenheffing				
Heffing	€ 210,03	€ 227,99	€ 253,13	€ 269,54
Mutatie (in Euro's)		€ 17,96		€ 16,41
Mutatie (in procenten)		8,6%		6,5%
OZB				
Percentage WOZ waarde	0,11638%	Nog niet bekend	0,11638%	Nog niet bekend
Rioolheffing				
Tarief	€ 169,55	€ 179,89	€ 169,55	€ 179,89
Mutatie (in Euro's)		€ 10,34		€ 10,34
Mutatie (in procenten)		6,1%		6,1%

Toelichting op de overige gemeentelijke belastingen en heffingen

1 Parkeertarieven

De parkeertarieven worden geheven op basis van de 'Parkeergeldverordening 2007' (RB2006-119). Het huidige tarief voor de gemeentelijk parkeervoorzieningen is bij de besluitvorming over de voorjaarsnota 2017 door uw raad vastgesteld. Het maximale dagtarief is daarbij verlaagd van € 6,00 naar € 2,00. Het eerste kwartier parkeren is gratis en ieder volgend kwartier kost € 0,30. Met de verlaging van het maximale dagtarief zijn de inkomsten niet kostendekkend en wordt niet meer volledig voldaan aan het uitgangspunt: de gebruiker betaalt. Naast de parkeerinkomsten worden de kosten voor parkeren structureel gedekt uit algemene middelen.

Netto kosten

Kosten	€ 316.887,00
Inkomsten, excl. heffingen	€ -12.273,00
Totaal netto kosten	€ 304.614,00

Toe te rekenen kosten

Overhead incl. toegerekende rente	€ 128.305,00
BTW	
Totaal toe te rekenen kosten	€ 128.305,00

Totaal kosten	€ 432.919,00
Begrote opbrengsten	€ 253.715,00
Dekkingspercentage	59%

2 Lijkbezorgingsrechten

Het uitgangspunt voor de tarieven van de lijkbezorgingsrechten is volledige kostendekking op alle tarieven die betrekking hebben op:

- De uitgifte van graven (inclusief grafonderhoud);
- Het begraven

- De algemene kosten voor het in stand houden (groenbeheer) van de twee gemeentelijke begraafplaatsen.

Een gespecificeerde uiteenzetting van de totstandkoming van het lijkbezorgingsrecht is opgenomen in het raadsbesluit RB2011-001 d.d. 25 januari 2011 en in B&W-besluit BW14-0193 d.d. 8 april 2014. De prognose is dat de totale opbrengst van lijkbezorgingsrechten voor 2019 gelijk blijft.

De aanvrager betaalt leges om alle kosten te dekken die hij direct veroorzaakt. De gemeente betaalt de kosten die betrekking hebben op het deel van de begraafplaats dat nog niet in gebruik is.

De kostendekkendheid van de lijkbezorgingsrechten 2019 is als volgt berekend:

Netto kosten

Kosten	€ 107.994
Inkomsten, excl. heffingen	
Totaal netto kosten	€ 107.994

Toe te rekenen kosten

Overhead incl. toegerekende rente	€ 38.558
BTW	
Totaal toe te rekenen kosten	€ 38.558

Totaal kosten	€ 146.552
Begrote opbrengsten	€ 140.000
Dekkingspercentage	96%

3 Marktgelden

Marktgelden:

Na een periode van bevroren tarieven (tot 2015) worden de tarieven nu jaarlijks verhoogd met de prijsindex (2019 1,7%). Deze beperkte verhoging zorgt er echter nog niet voor dat de tarieven kostendekkend zijn. Het economisch herstel binnen de ambulante handel is nog beperkt en laat geen hogere of snellere stijging van de tarieven toe. De aandacht is daarom binnen het product nog steeds gericht op het beperken van kosten.

Netto kosten

Kosten	€ 37.259
Inkomsten, excl. heffingen	
Totaal netto kosten	€ 37.259

Toe te rekenen kosten

Overhead incl. toegerekende rente	€ 7.977
BTW	
Totaal toe te rekenen kosten	€ 7.977

Totaal kosten	€ 45.236
----------------------	-----------------

Begrote opbrengsten	€ 38.081
Dekkingspercentage	84%

4 Leges

De kosten die worden gemaakt voor diensten waar leges tegenover staan worden bepaald door de loonsom, overhead en andere kosten. Waar de loonsom in 2019 nog iets stijgt is de overhead per fte veel lager ten opzichte van 2018. Dit komt omdat de overhead over meer fte kan worden verdeeld. Deze ontwikkeling heeft gevolgen voor de legestarieven. Voorstel is om de tarieven met -/-4,38% te indexeren. Dit houdt in dat de meeste leges in 2019 omlaag gaan.

Hieronder worden de kosten en opbrengsten per titel weergegeven. Bij het vaststellen van de belastingverordeningen 2019 op 18 december a.s. zullen, net als in 2017, de kosten en opbrengsten per hoofdstuk worden weergegeven.

De verordening bestaat uit drie titels die hieronder zijn opgenomen.

Beleidsuitgangspunten

Bij de berekening van de kostendekkende heffingen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Indexatie vindt niet plaats op door overheidswege gemaximeerde tarieven;
- Indexatie vindt niet of niet geheel plaats op hoofdstukken die hierdoor boven 100% kostendekkendheid uitkomen;
- De hoofdstukken zijn maximaal 100% kostendekkend waarbij kruissubsidiëring is toegestaan;
- De toerekenbare directe loonkosten zijn op basis van de begrote loonsommen afgezet tegen de geschatte aantallen en een tijdsbesteding per product op basis van historische tijdregistratie;
- De toerekenbare interne indirecte kosten (overhead) zijn gebaseerd op een gemiddeld bedrag per fte en worden net, als de directe loonkosten, afgezet tegen de geschatte aantallen en de tijdsbesteding per product.

Titel 1 Algemene Dienstverlening

Deze titel bevat hoofdstukken die volledig kostendekkend zijn, hoofdstukken die niet volledig kostendekkend zijn, omdat bepaalde tarieven van overheidswege gemaximeerd zijn (zoals uitgave van reisdocumenten) en hoofdstukken die gezien hun aard niet kostendekkend zijn gemaakt (zoals gehandicaptenparkeerplaatsen).

Titel 2 Financiële leefomgeving / omgevingsvergunning

Deze titel gaat over omgevingsvergunningen. Ten opzichte van 2018 wordt verwacht dat zowel de opbrengsten als de kosten iets hoger worden.

Het is nog onduidelijk wanneer de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Kwaliteitsborging zal plaatsvinden. Om deze reden is in voorliggende begroting nog geen rekening gehouden met de effecten van deze wet.

Binnen deze titel vindt kruissubsidiëring plaats tussen de bouwprojecten < € 1.000.000 en > € 1.000.000. De kosten voor kleinere bouwaanvragen zijn hoger dan de opbrengsten. Bij de grotere bouwaanvragen zijn de kosten lager dan de opbrengsten. Op deze wijze blijven de kosten voor de kleinere aanvragen op een acceptabel niveau.

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn

De leges opgenomen in deze titel zijn verre van kostendekkend. Binnen deze titel worden veel diensten geleverd aan (kleine) ondernemers zoals horeca-exploatievergunningen en evenementenvergunningen. Dit draagt bij aan een prettig leef- en vestigingsklimaat in onze gemeente.

Legesverordening	Titel 1	Titel 2	Titel 3
------------------	---------	---------	---------

Netto kosten

Kosten	€ 456.248	€ 797.102	€ 189.322
Inkomsten, excl. heffingen			
Totaal netto kosten	€ 456.248	€ 797.102	€ 189.322
Toe te rekenen kosten			
Overhead incl. toegerekende rente	€ 277.815	€ 598.332	€ 133.270
BTW			
Totaal toe te rekenen kosten	€ 277.815	€ 598.332	€ 133.270
Totaal kosten	€ 734.063	€ 1.395.434	€ 322.592
Begrote opbrengsten	€ 571.295	€ 1.385.927	€ 69.270
Dekkingspercentage	78%	99%	21%

Geraamde opbrengsten

In onderstaande tabel staan de gemeentelijke belastingen en heffingen vermeld over de jaren 2018 en 2019.

Bedragen x € 1.000

Gemeentelijke belastingen en heffingen	2018	2019
Onroerende zaakbelasting		
Eigenaar woningen	5.685	5.782
Eigenaar niet-woningen	3.152	3.206
Gebruiker niet-woning	2.318	2.358
Rioolheffing	4.684	5.070
Afvalstoffenheffing	5.217	5.771
Parkeerbelasting	254	254
Lijkbezorgingsrechten	140	140
Marktgelden	38	38

Kwijtscheldingsbeleid

	Realiteit 2017	Realiteit tot en met juni 2018	Raming 2019
Aantal automatische kwijtscheldingen	545	575	580
Aantal verzoeken, waarvan:	1016	682	1021
<i>Nog in behandeling</i>	52	497	70
<i>Toegewezen</i>	379	103	350
<i>Gedeeltelijk toegewezen</i>	7	0	1
<i>Afgewezen</i>	347	78	400
<i>Ingetrokken</i>	230	4	200
<i>Buiten behandeling</i>	1	0	0

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aanleiding en achtergrond

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de risico-inventarisatie. Op basis van de geïntariseerde risico's is ook het weerstandsvermogen berekend. Het betreft hier de risico-inventarisatie per juni 2018. De risico's zijn hetzelfde als bij de jaarrekening 2017. Dit geldt ook voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit omdat het tijdstip van opmaken van de jaarrekening 2017 kort zit op het tijdstip van opstellen van de begroting 2019.

De tien, in financiële zin, grootste risico's zijn opgenomen in de volgende paragraaf.

De raad heeft op 26 mei 2015 (RB2015-030) besloten een streefwaarde voor de ratio weerstandsvermogen te hanteren van 1,1 en een zekerheidspercentage van 80% te hanteren bij de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Ook is besloten om bij de bepaling van de beschikbare weerstandscapaciteit, naast de algemene reserve, de onbenutte belastingcapaciteit te betrekken.

Uit het risicoprofiel volgt dat met een bedrag van € 11.385.000 met 80% zekerheid alle risico's financieel kunnen worden afgedekt. De omvang van het weerstandsvermogen (de algemene reserve plus de onbenutte belastingcapaciteit) is, € 22.717.000. Dit resulteert in een ratio voor het weerstandsvermogen van 2,00.

Risicoprofiel

In het onderstaande overzicht staan de 10 risico's met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

In dit overzicht staat, in afwijking van eerdere risicoprofielen, geen risico opgenomen voor de grex De Draai. Voor de Draai bestaan weliswaar risico's maar de financiële inschatting van deze risico's is lager dan de verwachte Netto Contante Waarde na de laatste herziening (circa € 7,0 mln positief). De risico's bestaan eruit dat de index voor de kosten en opbrengsten slechter zal zijn dan waarmee in de 9e herziening is gerekend en dat woningen later gerealiseerd worden dan verwacht (afzetrisico).

Hierbij is wel op te merken dat eventuele veranderingen in de toekomst zoals bijvoorbeeld een flink stijgende rente of een economische recessie een groot effect kunnen hebben op de financiële uitkomsten van een grex als de Draai. Als dergelijke veranderingen zich voor gaan doen zal dat leiden tot een verzwaring van het risicoprofiel.

Risico	Kans	Financieel gevolg
Jeugdzorg Het risico bestaat dat het beschikbare budget voor Jeugdzorg, een open einde regeling, niet toereikend is voor de vraag naar jeugdzorg bij inwoners. Er is een plan onderhanden om de kostenontwikkeling van de jeugdzorg bij te sturen maar de kans is er dat de benodigde uitgaven de beschikbare budgetten overschrijden. De inschatting van de maximale omvang van een mogelijke overschrijding van de beschikbare budgetten bedraagt in totaal voor 2 jaren circa € 7 mln. De kans dat dit maximale budgettaire tekort zich ook daadwerkelijk voor gaat doen wordt op 50% ingeschat.	50%	max.€ 7.000.000
Garantstelling warmtenet Garantstelling aan HVC. In 10 jaar 2.500 woning equivalenten aan te sluiten op warmtenet. € 1.000 per woningequivalent die minder dan 2.500 wordt gerealiseerd te betalen aan HVC	50%	max.€ 2.500.000

Zieke bomen Tot op heden worden kosten die verband hebben met zieke bomen (kappen en nieuwe bomen planten e.d.) gedekt uit beschikbare budgetten. Doordat nu zoveel bomen ziek worden (nieuwe ziekten die zich nu ook in Heerhugowaard laten zien) is de kans groter geworden dat te maken kosten om bomen te kappen en vervangen niet meer gedekt kunnen worden uit de reguliere budgetten. De nieuwe risico-inschatting is gebaseerd op het huidige beleid en de huidige inzichten over (mogelijke) aantallen zieke bomen in de gemeente. Hierbij is betrokken de uitbreiding van het budget in de begroting 2014.	50%	max.€ 1.000.000
Garantstellingen De gemeente heeft zich garant gesteld voor financiering van andere organisaties. Een voorbeeld is de garantstelling voor de financiering van de HVC. De exploitatie van de HVC staat onder druk. Dit verhoogt het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de afgegeven garantie.	50%	max.€ 1.000.000
Sanering Vanadium Bij de herinrichting van de Rivierenwijk is duidelijk geworden dat het in het verleden gebruikte slakkenzand verontreinigd is met de stof Vanadium. Voor de kosten van sanering, bij vooral de Rivierenwijk, over de periode 2017 t/m 2020 wordt een reserve gevormd van € 2,5 mln. Pas vanaf 2025 staan werkzaamheden ingepland waarbij het risico bestaat dat sanering nodig is van verontreinigd slakkenzand. De omvang van dit risico wordt met de huidige kennis op maximaal € 4 mln ingeschat	10%	max.€ 4.000.000
Gemeenschappelijke regelingen Begrotingsoverschrijdingen bij gemeenschappelijke regelingen worden doorbelast aan de gemeente Heerhugowaard. Naast het afzonderlijk in het risicoprofiel opgenomen risico voor de gemeenschappelijke regeling WNK bestaat dit risico ook bij andere gemeenschappelijke regelingen zoals de GGD, RHCA en de veiligheidsregio.	80%	max.€ 500.000
De Vaandel Het totale gebied de Vaandel is, afhankelijk van de staat van exploitatie opgesplitst in diverse onderdelen. Het deel in exploitatie (BIE) en de delen niet in exploitatie (NIEGG). Deze niet in exploitatie genomen gronden staan verantwoord onder de materiële vaste activa (MVA). Daarnaast is ook nog grond verantwoord onder de MVA waar nog geen concreet plan voor is. Deze laatste gronden staan gewaardeerd voor de agrarische waarde. Voor de BIE is geen risico opgenomen in het risicoprofiel omdat de 8e herziening een positieve Netto Contante Waarde (NCW) laat zien van € 760.000. De ingeschatte risico's zijn op te vangen binnen deze positieve NCW. NIEGG Noord: Indien het opstelterrein en de daarbij behorende voorzieningen en bebouwing niet ontwikkeld zullen worden dient er ca. 3 ha naar de MvA overgeheveld te worden. De te hanteren waarde zal dan € 5 P/M2 zijn, de agrarische waarde. Het risico van deze waarde mutatie is € 430.000 (verschil tussen boekwaarde en agrarische waarde). NIEGG Zuid: In het meest negatieve geval dienen de gronden in zijn geheel overgezet te worden naar de MvA. Er zal dan ca. 2,6 ha worden uitgenomen en naar de MvA worden overgeheveld. De te hanteren waarde zal dan € 5 P/M2 zijn, de	50%	max.€ 800.000

agrarische waarde. Het risico van deze waarde mutatie is € 370.000 (verschil tussen boekwaarde en agrarische waarde).		
WMO Het risico bestaat dat de beschikbare budgetten voor individuele voorzieningen, zorg in natura en persoonsgebonden budgetten niet toereikend zijn voor de vraag onder inwoners.	50%	max.€ 750.000
BUIG Toegekend budget inkomensdeel WWB niet toereikend. Dit budget houdt niet gelijke tred met de ontwikkeling in het aantal klanten.	70%	max.€ 500.000
Algemene uitkering De hoogte van de algemene uitkering is van jaar tot jaar geen vast gegeven en kan variëren	70%	max.€ 500.000
Totaal grote risico's		€ 18.550.000
Overige risico's		€ 44.549.000
Totaal alle risico's		€ 63.099.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 63.099.003 -) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De uitkomst van deze simulatie is dat, bij een zekerheid van 80% met een bedrag van € 11.385.000 de risico's kunnen worden afgedekt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene reserve en de onbenutte belastingcapaciteit. De algemene reserve in de balans ultimo 2017 (jaarrekening 2017) is € 20.173.000.

Bij de besluitvorming over de resultaatbestemming 2017 worden mutaties in de algemene reserve voorgesteld. Na verwerking van deze mutaties bedraagt de beschikbare algemene reserve € 22.279.000. De onbenutte belastingcapaciteit is € 438.000. Dit resulteert in een beschikbare weerstandscapaciteit van € 22.717.000.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de gewenste weerstandscapaciteit met de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen:

Ratio weerstandsvermogen	=	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 22.717.000	=	2,00
-----------------------------	---	-------------------------------------	---	--------------	---	------

Benodigde weerstandscapaciteit	€ 11.385.000
-----------------------------------	--------------

De raad heeft op 26 mei 2015 (RB2015-030) besloten een streefwaarde voor de ratio weerstandsvermogen te hanteren van 1,1.

Kengetallen

Naar aanleiding van de vernieuwing in het BBV zijn alle gemeenten vanaf begrotingsjaar 2017 verplicht een tabel met financiële kengetallen op te nemen in de begroting en de jaarstukken. Deze cijfers geven uw raad een globaal inzicht in de verwachte financiële ontwikkelingen van de gemeente. Ook moet er in de begroting een toelichting worden gegeven op de onderlinge verhouding tussen deze kengetallen en wat dat betekent voor de financiële positie van de gemeente.

Omdat het voor gemeenten bijna niet mogelijk is om eigen normen te formuleren heeft de Provincie op 30 november 2015 een brief naar de gemeente gestuurd met een mogelijke categoriale indeling voor deze normen. Deze categoriale indeling is in deze begroting overgenomen om een oordeel te kunnen vormen over de gepresenteerde kengetallen.

Begroting 2017 Kengetallen	Verloop van de kengetallen						Indeling kengetallen provincie		
	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	53,12%	53,64%	51,04%	52,37%	49,19%	40,60%	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstekte leningen	52,50%	53,08%	50,54%	51,90%	48,76%	40,20%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	46,15%	44,15%	42,94%	39,29%	39,02%	41,61%	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte	4,05%	1,09%	1,94%	1,26%	0,71%	1,52%	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	38,36%	32,78%	25,81%	23,05%	21,55%	15,83%	<20%	20-30%	>35%
Belastingcapaciteit	90,46%	92,49%	96,53%	96,53%	96,53%	96,53%	<95%	95-105%	>105%

Schuldquote:

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft dus een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig.

De netto schuldquote voor de gemeente is voor de begroting 2019 bijna 51% hetgeen ruimschoots onder de 90% is, waarmee de uitkomst in categorie A als zeer gunstig wordt bestempeld. De verwachting is dat de schuldquote de komende jaren verder zal dalen omdat de leningenportefeuille langzaam zal worden afgebouwd.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen:

Omdat bij verstrekte leningen onzekerheid bestaat of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is min of meer gelijk aan die van de netto schuldquote. Dit omdat de gemeente bijna geen leningen heeft uitstaan, alleen leningen in het kader van de starterswoningen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen voor de gemeente is voor de begroting 2019 bijna 50% hetgeen ruimschoots onder de 90% is, waarmee de uitkomst in categorie A als zeer gunstig wordt bestempeld.

Solvabiliteit:

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

De verwachting is dat de solvabiliteitsratio van de gemeente voor het begrotingsjaar 2019 uit zal komen op ongeveer 43%. De gemeente komt nog uit in categorie B, hetgeen een verhoogd risico bestempeld. De verwachting is dat de solvabiliteit op de lange termijn jaren zal stijgen richting categorie A. Deze stijging wordt vooral veroorzaakt door het afnemen van de schuldpositie van de gemeente.

Structurele exploitatieruimte:

Dit cijfer drukt uit welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit cijfer negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. De indexcijfer geeft aan dat de gemeente voor de gehele begrotingsperiode een structureel positieve exploitatie heeft. De jaarrekening van de gemeente geeft een structureel positief beeld van de exploitatieruimte.

Grondexploitatie:

De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren is. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Voor de begroting 2019 zal het kengetal voor de grondexploitaties uitkomen rond de 26%. Het cijfer grondexploitatie van 20 % of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar. Door het aantrekken van de woningmarkt zal de komende jaren de boekwaarde van de grondexploitaties omlaag gaan. Dit heeft een positief effect op het kengetal en de verwachting is dat deze dan ook naar categorie A gaat.

Belastingcapaciteit:

Dit cijfer geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Als dit percentage hoog ligt, betekent het dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. Of dit wel of niet gebeurt is een beleidskeuze.

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op het onderhoud van kapitaalgoederen en de voornemens voor 2019 op dit gebied.

In de openbare ruimte vinden activiteiten plaats als wonen, werken en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig waarbij de kwaliteit van het onderhoud van deze kapitaalgoederen bepalend is voor de manier waarop de burger de openbare ruimte ervaart. Met het onderhouden van deze kapitaalgoederen is een substantieel deel van de begroting gemoeid. Een helder en volledig overzicht is van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

In artikel 12 BBV is aangegeven voor welke kapitaalgoederen het onderhoud in ieder geval dient te worden aangegeven, te weten:

- wegen;
- riolering;
- waterhuishouding;
- groenvoorziening; en
- gebouwen.

Aanvullend wordt, indien daartoe aanleiding bestaat, nadere informatie over de volgende kapitaalgoederen gegeven:

- verkeer;
- straatmeubilair;
- openbare verlichting;
- straatreiniging;
- sneeuw- en gladheidbestrijding;
- bermen en bermsloten; en
- speelvoorzieningen.

Conform artikel 12 BBV wordt voor de hiervoor genoemde kapitaalgoederen het beleidskader aangegeven. Uitgangspunt bij het actualiseren van beleid is dat dit alleen gebeurt indien daartoe aanleiding bestaat.

Voor wat betreft het beleidskader geldt in deze paragraaf het gewenste onderhoudsniveau als uitgangspunt.

Doelstelling collegeprogramma

In het najaar van 2017 is de Kadernota “Fysiek Domein: Publieke Ruimte, je thuis buitenshuis” door de raad vastgesteld met daarin:

- Doel voor de Publieke Ruimte;
Maak samen van de openbare en private ruimte een publieke ruimte, die toekomstbestendig, veilig en schoon is. Waar mensen graag een onderdeel van willen zijn. Een ruimte die mensen uitnodigt om te bewegen en te verblijven.

Zorg voor een thuis buitenshuis.

- Kernpunten om het doel (verder) waar te kunnen maken:
 - Gedeelde en herkenbare ruimte
 - Schoon, heel en veilig
 - Bewust inrichten zorgt voor meerwaarde
 - Ruimte voor initiatief

Dagelijks en groot onderhoud

Groot onderhoud van kapitaalgoederen kost ieder jaar veel geld. Via jaarlijkse dotaties aan onderhoudsvoorzieningen is dit geborgd.

De provincie wijst als toezichthouder op de volgende punten:

- Kwaliteitsniveau onderhoud. Er is sprake van een ondergrens wat betreft het onderhoudsniveau: dat is het niveau waarop nog net geen kapitaalvernietiging plaatsvindt. Op dit moment ligt het onderhoudsniveau in Heerhugowaard boven dit niveau.
- Verlaging van het kwaliteitsniveau door uw raad moet leiden tot actualisatie van het bijbehorende beheerplan. Wanneer dit aan de orde is zorgen we daarvoor.
- De stand van de voorziening, de toevoegingen en de onttrekkingen moeten overeenkomen met de benodigde budgetten volgens het beheerplan. Zo niet dan merkt de provincie het aan als een onvolledige of onrealistische raming. Er is een analyse uitgevoerd waarin ambitieniveaus zijn heroverwogen. De resultaten zijn in de Voorjaarsnota 2016 aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd.
- De provincie let bij de begroting extra op de kwaliteit van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.

Aandacht is er met name voor:

- De actualiteit van de onderhoudsplannen. Voor de kapitaalgoederen in de openbare ruimte beschikken we over actuele plannen, voor de gebouwen is een plan in ontwikkeling. Voor de gebouwen zal het Meerjaren onderhoudsplan begin 2019 gereed zijn.
- De looptijd van de onderhoudsplannen. De uitgangspunten voor de onderhoudsplannen van onze gemeente zijn in dit opzicht congruent. In het kader van de hiervoor bedoelde analyse is hier uitgebreid aandacht aan besteed.
- Op onderdelen wordt onderzocht of er sprake is van achterstanden in het beheer en onderhoud.
- Het reserveren van middelen voor de uitvoering van regulier klein en groot onderhoud. Voor dagelijks onderhoud zijn budgetten in de begroting opgenomen en voor groot onderhoud zijn onderhoudsvoorzieningen gevormd.
- Vervangingsinvesteringen in wegen, waterwegen en bruggen. In het voorjaar van 2017 heeft een inspectie plaatsgevonden van wegen, kunst- en waterwerken, bruggen, straatmeubilair etc. plaatsgevonden. Op grond van deze inspecties is vastgesteld dat een aantal wegen de komende jaren vervangen dient te worden. De belangrijkste zijn de Kerkweg (tussen Veenhuizerweg en Oostdijk) en Veenhuizerweg (Kerkweg-Harlingerstraat) in 2018 en de Veenhuizerweg (Kerkweg en Molenweg) in 2019. De totale omvang in euro's van de vervangingsinvesteringen 2018 tot en met 2021 bedraagt € 6,7 miljoen. De jaarlijkse kapitaallasten van deze investeringen

zijn, overeenkomstig de door uw raad vastgestelde nota vaste activa 2017 d.d. 28 februari 2017, bepaald en opgenomen in het (meerjaren) perspectief.

In het hieronder opgenomen overzicht zijn de budgetten voor beheer, dagelijks en groot onderhoud opgenomen.

	<i>Bedragen x € 1.000</i>	
	Begroting 2018	Begroting 2019
Gemeenschappelijke en welzijnsgebouwen	935	940
Verkeerszaken	650	573
Wegen/civiele kunstwerken	5.795	6.071
Straatmeubilair	-16	7
Openbare verlichting	1.300	1.307
Straatreiniging	249	244
Sneeuw- en gladheidbestrijding	155	167
Waterhuishouding	438	438
Bermen en bermsloten	54	55
Speelvoorzieningen	443	437
Openbaar groen	2.626	2.693
Riolering	3.989	4.347
Totalen	16.618	17.279

Uitbreiding areaal

Uitgangspunt is dat voor de groei van het areaal als gevolg van de uitbreiding van de gemeente volledig toereikende budgetten beschikbaar zijn.

Hierna volgen de verschillende onderdelen van de kapitaalgoederen (producten) met de kaders.

Beleidsvelden

1 Herinrichting/ groot onderhoud wijken (Diverse programma's)

De voorbereiding van de herinrichting van Rivierenwijk-Zuid (G) is gestart. De planning is om eind 2018 met de uitvoering te starten. Dit is echter afhankelijk van de mogelijke aanleg van een warmtenet door Woonwaard en HVC.

In 2018 is gestart met de voorbereiding van groot onderhoud Stadshart (V en VI).

In 2017 is gestart met het maken van een voorlopig ontwerp voor Middenweg ter hoogte van Centrumwaard. Uitwerken van het definitief ontwerp en de voorbereiding vindt plaats in 2018/2019. Afhankelijk van het participatietraject zal vervolgens worden gestart met de reconstructie.

2 Wegen en civiele kunstwerken (Programma 'Verkeer, vervoer en waterstaat')

Kader

- Kadernota Fysiek Domein (juli 2017)

In 2018 is een start gemaakt met de renovatie Middenweg-Zuid. De gemeente betreft de bewoners bij de renovatie.

In 2019 zal aan de hand van de inspectieresultaten groot onderhoud asfalt uitgevoerd worden aan diverse wegen.

In 2018 is gestart met de vervanging diverse wegen. De belangrijkste zijn de Kerkweg (tussen Veenhuizerweg en de Dijkweg) en Veenhuizerweg (Kerkweg-Harlingerstraat) in 2018 en de Veenhuizerweg (Kerkweg en Molenweg) in 2019.

3 Riolering

(Programma 'Volksgezondheid en milieu')

Kader

'Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) 2016 t/m 2020' (RB2015097 d.d. 15 december 2015);

4 Waterhuishouding

(Programma 'Verkeer, vervoer en waterstaat')

Kader

'Waterplan Heerhugowaard 2006-2015' (RB mei 2006).

Actualisatie van het *Waterplan 2006-2015* wordt samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) opgepakt. Met het HHNK is afgesproken om te wachten totdat zij hun waterplannen hebben afgerond (2017-2018). Daarna wordt het waterplan geactualiseerd.

5 Openbaar groen

(Programma 'Sport, cultuur en recreatie')

Kader

'Groenbeleidsplan 2010 - 2015' (RB2010-028 d.d. 23 maart 2010)

Het beleidsplan is gecontinueerd (BW16-0055 d.d. 23 februari 2016). Eventuele nadere acties volgen met de vaststelling van de kadernota fysiek domein in het kader van 'Right to challenge'.

In 2018 zullen de laatste zieke kastanjes in de wijken Zuidwijk en Huygenhoek zijn vervangen. Daarnaast wordt tussentijds groen vervangen in diverse wijken.

6 Gemeentelijke- en welzijnsgebouwen

(Diverse programma's)

Kader

Onderhoudsplan 'Gebouwen' (RB2011-007 d.d. 26 april 2011).

In 2018 wordt het Meerjaren onderhoudsplan gebouwen geactualiseerd.

Financiering

Algemeen

Treasury is de beheersing, door sturing en bewaking, van financiële posities en de aan deze posities en stromen verbonden kosten en risico's.

Concreet betekent dit voor Heerhugowaard dat de financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden plaats vindt en de rente- en kredietrisico's afgedekt worden. De treasuryfunctie binnen Heerhugowaard dient hierbij uitsluitend de publieke taak en geschiedt binnen de financiële kaders van de Wet financiering decentrale overheden (fido) waarbij prudent beheer een basisvoorwaarde is.

Het treasurybeleid van de gemeente Heerhugowaard is vastgesteld in het Treasurystatuut 2014 (RB2014-009, d.d. 18 februari 2014).

Ten behoeve van de korte en lange termijn financieringsplanning wordt gewerkt met een liquiditeitsprognose. Deze prognose geeft inzicht in de financiële inkomsten- en uitgavenstromen en bestaat uit de volgende onderdelen:

- Een jaarprognose, waarin op maandniveau de verwachte mutaties zijn opgenomen; en
- Een meerjarenprognose over een periode van vijf jaar, waarin per jaar een beeld wordt gegeven van de verwachte financiële ontwikkelingen.

De prognose wordt opgebouwd aan de hand van informatie over:

- De lopende exploitatie en het daaruit voortvloeiende meerjarenperspectief;
- De grote projecten / investeringen;
- Grondexploitaties;
- Vervangingsinvesteringen; en
- Geplande uitgaven voor groot onderhoud.

Periodiek wordt deze informatie geactualiseerd waardoor een zo betrouwbaar en duidelijk mogelijk inzicht bestaat in de toekomstige financieringsbehoefte en de wijze waarop in deze behoefte kan worden voorzien.

Huidige financiële positie

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de samenstelling en omvang van de afgesloten vaste geldleningen per 1 januari 2019, gebaseerd op de leningenportefeuille van medio juli 2018.

De huidige leningenportefeuille past binnen de gestelde kaders van het Treasurystatuut 2014. Belangrijk is, dat de wettelijke kaders zoals de renterisiconorm niet structureel worden overschreden en dat nieuwe leningen worden afgestemd op de bestaande financiële positie, op de prognose van die positie en op de actuele rentestand.

Tot en met medio augustus 2018 zijn er geen nieuwe langlopende leningen afgesloten en het is niet de verwachting dat er in 2018 een nieuwe langlopende lening wordt afgesloten.

Bedragen x € 1.000

Geldgever	Type lening	Loop-tijd lening	Aanvang lening	Rente per-centage	Oorspronke-lijk lening-bedrag	Stand lening 01-01-2019	Stand lening 31-12-2019	Rente bedrag
BNG Bank	Lineair	25	23-3-2005	4,0650	15.000	7.200	6.600	293
NWB Bank	Lineair	25	15-8-2005	3,6149	15.000	7.200	6.600	260
NWB Bank	Lineair	25	2-1-2006	3,6849	5.000	2.600	2.400	96
BNG Bank	Lineair	30	15-5-2007	4,6000	15.000	9.250	8.750	426
BNG Bank	Lineair	20	2-7-2008	5,1000	15.000	7.500	6.750	383
BNG Bank	Lineair	5	29-6-2015	0,3290	20.000	8.000	4.000	26
NWB Bank	Lineair	5	10-1-2017	0,0800	20.000	16.000	12.000	13
Totaal					105.000	57.750	47.100	1.496

Vooruitzichten

Intern

Op het moment financiert de gemeente zich met kortlopende geldleningen. Medio juli 2018 heeft de gemeente € 12 miljoen aan kasgeldleningen afgesloten met een looptijd van gemiddeld 1 maand. De verwachting is dat de gemeente zich tot de tweede helft van 2019 zich zal financieren met kortlopende geldleningen. Afhankelijk van of investeringen in de het stationsgebied plaats gaan vinden in 2019 en/of de wettelijke kasgeldlimiet voor twee achtereenvolgende maanden wordt overschreden zal het noodzakelijk zijn om in de tweede helft van 2019 een nieuwe langlopende lening.

Om de rentelasten die voortvloeien uit de nieuwe langlopende leningen te kunnen dekken is er in de begroting 2019 een stelpost rente opgenomen.

Financieringsstructuur

Een (belangrijk) gedeelte van de gemeentelijke balans is gefinancierd door reserves en voorzieningen. Als we de reserves en voorzieningen in de toekomst gebruiken, vindt een substitutie plaats van financieringswijze; financiering door reserves en voorzieningen zetten we dan om in financieren door langlopende leningen.

De financieringsstructuur kan als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	31-12 2016	31-12 2017	31-12 2018 2	31-12 2019 3
--	---------------	---------------	-----------------	-----------------

Vaste financieringsmiddelen

Reserves en voorzieningen	114.679	117.095	113.289	106.900 ⁵
Geldleningen	75.050	68.400	57.750	62.100 ⁴
Totaal	a. 189.729	185.495	171.039	169.000

Boekwaarde investeringen

Gemeentelijke exploitatie	149.001	138.187	144.065	147.287
Grondexploitaties	57.240	54.236	45.591	42.795
Totaal	b. 206.241	192.423	189.656	190.082

Saldo vaste financieringsmiddelen (a-b)	-16.512	-6.928	-18.617	-21.082
--	----------------	---------------	----------------	----------------

Vorderingen op korte termijn

Call- en kasgelddeposito's	22.000	10.000	1	1
----------------------------	--------	--------	---	---

- ¹⁾ is niet bekend op begrotingsbasis
²⁾ op basis van geactualiseerde begroting 2017
³⁾ op basis van begroting 2018
⁴⁾ op basis van huidige leningenportefeuille
⁵⁾ op basis van de reservekeeper 2017

Rentevisie

De gemeente handelt naar de actuele rentevisie van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG): 'Het monetaire beleid van de ECB blijft zeer ruim. De effectenaankopen zullen na september 2018 verder worden verminderd, maar de officiële tarieven blijven onveranderd. De lange rentetarieven lopen in de komende 12 maanden naar verwachting wat op'. Bron: www.bngbank.nl d.d. 13-8-2018

Financiële risico's

Voor de beheersing van onze financiële risico's bij het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen wordt gebruik gemaakt van de instrumenten uit het Treasurystatuut en van de 'Wet FIDO'.

Renterisico

Met het renterisico wordt bedoeld op het gevaar van ongewenste veranderingen van de (financiële) resultaten als gevolg van wijzigingen van het rentepercentage op geldleningen en gelduitzettingen. Bij de beoordeling van dit risico wordt gebruik gemaakt van de kasgeldlimiet en van de wettelijk verplichte renterisiconorm.

De wet Fido geeft door middel van de renterisiconorm aan hoe hoog deze renteverhogingen gedurende een boekjaar mogen zijn. Deze norm is een percentage (20%) van het begrotingstotaal voor het betreffende begrotingsjaar. De norm mag in een begrotingsperiode niet worden overschreden.

In de volgende tabel is de renterisiconorm voor de gemeente becijferd. Uit deze tabel blijkt dat de gemeente de rente risiconorm in 2019 en de daaropvolgende jaren niet wordt overschreden.

Bedragen x € 1.000

Variabelen Renterisico (norm)		2019	2020	2021	2022
Rente herziening	1.				
Aflossing	2.	10.650	13.650	13.650	16.650
Renterisiconorm (1 + 2)	3.	10.650	13.650	13.650	16.650
Renterisiconorm	4.	29.357	29.357	29.357	29.357
Ruimte onder renterisiconorm (4>3)	5a.	18.707	15.707	15.707	12.707
Overschrijving renterisiconorm (3>4)	5b.				
Berekening renterisiconorm					
Begrotingstotaal jaar T	4a.	146.783			

Percentage regeling	4b. 20%
Renterisiconorm	4. <u>29.357</u>

Kredietrisico

Het kredietrisico gaat over de kans op een waardedaling van een vordering als gevolg van het niet (tijdig) nakomen van de verplichtingen door de wederpartij. In de volgende tabel zijn deze risico's weergegeven. Het gaat dan om de door de gemeente aan derden verstrekte gelden (kredieten) en/of garanties voor de rente- en aflossingsverplichtingen van geldleningen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Kredietrisico	31-12 2016	31-12 2017	31-12 2018	31-12 2019
Garanties				
Diverse regionale instanties	31.715	46.333	44.831	42.848
Achtervangfunctie woningcorporaties	118.870	114.694	114.251	113.808
Totaal	150.585	161.027	159.081	156.655

In 2018 zijn er door de gemeente geen nieuwe garanties afgegeven.

Rentetoerekening

Artikel 13 van de BBV schrijft voor dat de paragraaf financiering inzicht moet geven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Rentetoerekening begroting 2019

Saldo externe rente lasten en baten	-1.557.472
Totale netto rentekosten op taakveld treasury	-1.557.472
Doorbelaste rente naar grondexploitaties	550.000
Doorbelaste rente naar activa	2.958.868
Renteresultaat op taakveld Treasury	1.951.396

Bedrijfsvoering

Inleiding

De samenleving verandert constant. De uitdaging voor de organisatie is onze dienstverlening daarop af te stemmen. Daarom verandert ook onze organisatie permanent.

De bedrijfsvoering betreft de processen (primair en ondersteunend) binnen de gemeente die ervoor zorgen dat de beleidsdoelstellingen worden gerealiseerd. De processen dienen efficiënt en effectief te worden ingericht waarbij de doelen worden gerealiseerd volgens de wettelijke kaders.

De kernpunten op het gebied van bedrijfsvoering zijn hieronder weergegeven.

1. Personeel en Organisatie.
2. Juridisch.
3. Informatie.
4. Budgetcyclus en risicomanagement.
5. Communicatie.

Personeel en organisatie

We gaan samen voor een TOPdienstverlening. We willen de beste professionals. Tegelijkertijd zitten we in een transitie naar verdere professionalisering en bereiden we ons voor op de fusie. We willen hierbij flexibel en vernieuwend zijn, een stap voor.

Om de organisatie fusiefit te krijgen hebben we ruimte nodig voor verbetering van de organisatie. De zogenaamde 'kale plekken' dienen we in te vullen. We hebben daarbij een diversiteit aan functies nodig, zowel op de uitvoering als op nieuwe gebieden conform de raadsagenda. We merken dat op meerdere gebieden de krapte op de arbeidsmarkt zich doet gelden. Daarbij speelt mee dat wij, ondanks onze nieuwe wervingscampagne, niet op de meest gunstige plek zijn gelegen voor potentiële medewerkers. Om dan toch de beste professionals te krijgen, kunnen we niet op alle plekken vaste medewerkers aan ons binden. Op die plekken zijn we wel aantrekkelijk voor tijdelijke krachten (ZZP of andere inhuur) die een tijdelijke opdracht komen vervullen. Deze zijn er een korte tijd, kunnen in die tijd vlammen, en vertrekken dan weer. Zo kan een meer hybride organisatie worden gevormd, met een mix van vaste krachten en ruimte voor inhuur (flexibele schil).

Met de ontwikkeling van de organisatie gaan we verder met het scheppen van duidelijkheid voor de organisatie, teams en medewerkers. Voor 2019 is met name het functioneren van de teams aan de orde. Hierbij speelt de vraag hoe we het functioneren van de teams kunnen optimaliseren en de collegialiteit kunnen versterken. Dit ook met het oog op de fusie waarbij teams met hetzelfde aandachtsveld worden samengevoegd. Daarbij worden het TOPgesprek en het HR ontwikkelcentrum ingezet om de professionaliseringsslag te ondersteunen. Van hieruit wordt ingezet op talentontwikkeling, versterking van de basisvaardigheden en inzet op basisleveranciers.

Als de fusie doorgang vindt zal dit een behoorlijk beslag leggen op de professionals. Dit gaat samen met een verdere explicitering van en duidelijker aanspreken op wat er van professionals wordt verwacht. Ondanks de versterking van de 'kale plekken' wordt verwacht dat het ziekteverzuim daardoor niet zal worden verlaagd.

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Aantal fte's	299,38	301,13	325,11	348,03

	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Verzuimpercentage	3,70%	4,67%	3,50%	3,50%
Meldingsfrequentie	0,6	0,7	1,0	1,0

Juridisch

Juridisch

Juridische kwaliteitszorg heeft tot doel om op het juridische taakveld tot verbetering van de bedrijfsvoering te komen. In 2019 zal hierbij expliciet de blik gericht zijn op de fusie met Langedijk.

Heerhugowaard is, als het gaat over juridische kwaliteitszorg, sinds een aantal jaar in de beheerfase beland. De activiteiten zijn er op gericht om de juridische kwaliteit te behouden en uit te breiden.

Vanwege de interne reorganisatie en regionale samenwerking is het van belang de juridische kwaliteitszorg als onderdeel van integrale kwaliteitszorg voldoende aandacht te geven.

In dat kader worden ook in 2019 bijeenkomsten belegd van accounthouders van verbonden partijen van Heerhugowaard en Langedijk. Ook in bredere regio's vindt afstemming, rol bepaling en overleg plaats. Bij het ontwerp en aanpassingen van regelingen wordt gezorgd dat juristen vooraan in het proces hun rol hebben. De bestuurlijke stukken worden wekelijks inhoudelijk gezien om te monitoren waar extra aandacht en mogelijk scholing gewenst is. In 2019 zullen de centraal gepositioneerde juridisch adviseurs langs de taakvelden gaan (met name in het sociaal domein) om te bezien waar nog ondersteuning nodig is in proces en inhoud.

Integratie van de doelstellingen van juridische kwaliteitszorg met die van deregulering en 'pre-mediation' blijft een voortdurend streven. Ook bij verbonden partijen.

Integriteit

Het laatste wapenfeit in dit kader van de (vorige) raad is de vaststelling van een "gentle agreement", een vrijwillige overeenkomst tussen raadsleden en –fracties over wat te doen bij vermeende integriteitsschendingen. Doelen daarbij zijn te komen tot een onpartijdige handhaving, terughoudendheid met publiciteit en zorgvuldigheid voor de vermeende schender. Toekenning van rollen en bevoegdheden zullen zorgvuldig worden overwogen vanuit het uitgangspunt dat 'de politiek zichzelf normeert' omwille van het democratisch belang.

Daarmee is een beheersituatie bereikt. Evenals in de ambtelijke organisatie is de infrastructuur voor een integere overheid neergezet. Van belang is nu vooral aandacht te houden voor de feitelijke uitvoering op basis van dit fundament, zowel ambtelijk als bestuurlijk

Doel voor 2019 is dit te blijven begeleiden en monitoren. Bij managers wordt dit weer meegenomen in hun ontwikkeltraject en bestuurlijk worden door de griffie bijeenkomsten georganiseerd waarbij het bestaande fundament wordt bevestigd (morele oordeelsvorming en kennis en achtergrond van bestaande afspraken en documenten).

Informatie

Digitale dienstverlening.

In de raadsagenda is aandacht gevraagd voor het verbeteren van onze digitale dienstverlening. Gemeente Heerhugowaard en gemeente Langedijk pakken dit met elkaar aan. De gezamenlijke "bodemplaat" wordt begin 2019 opgeleverd en een toekomstbestendig plan voor de generieke

informatievoorziening is uitgewerkt. Tijdens deze raadsperiode wordt de generieke informatievoorziening al grotendeels gerealiseerd. Daardoor kunnen we de mogelijkheden van nieuwe technologie inzetten voor betere dienstverlening en combineren met efficiency en flexibiliteit in onze manier van (samen)werken.

Grip en samenhang.

Met het plan voor een generieke informatievoorziening is de richting voor de komende jaren duidelijk geworden. We staan voor een complexe veranderopgave in een dynamische omgeving waarbij de ontwikkelingen snel gaan.

Daarbij zal de weg van verandering van IST naar SOLL bewandeld moeten worden terwijl de dienstverlening en bedrijfsvoering door kan blijven gaan. Dit vraagt een zorgvuldige aanpak, waarbij gefaseerd de bestaande producten/diensten, processen, applicaties en gegevens overgezet moeten worden naar de nieuwe (moderne) ICT omgeving. Voor een deel zal dit gaan in de vorm van evolutie (geleidelijk aan en slim gekozen), maar ook enkele revolutie stappen zullen nodig zijn.

Door de toepassing van het 'just enough en just in time' principe wordt op dynamische wijze grip gekregen op de ontwikkeling van onze informatievoorziening. Zowel strategisch, tactisch en operationeel, als op de samenhang tussen bedrijfsvoering, informatievoorziening en ICT.

Hoofdader.

Na de gezamenlijke "Bodemplaat" wordt in 2019 gestart met de implementatie van de zgn "Hoofdader". Deze "Hoofdader" bestaat uit een aantal componenten die een centrale rol vervullen om (digitale) dienstverlening en bedrijfsvoering mogelijk te maken. Ze hebben veel verbindingen met andere applicatiecomponenten en zullen daarom ook als eerste geïmplementeerd moeten worden.

Betrouwbaar en data gedreven

We willen werken aan een slimme informatie gestuurde gemeente.

Door meer gebruik te maken van betrouwbare en beschikbare data -*weten wat er gebeurt en onderzoeken waarom dat gebeurt*- worden potentiële kansen voor de optimalisering van onze beleidsvorming, uitvoering en verantwoording benut.

Op het intensiever gebruik van data voor beleidsontwikkeling en bijsturing van uitvoeringswerkzaamheden wordt in 2019 voortgebouwd.

I organisatie

Om de genoemde ontwikkeling van de informatievoorziening en ICT mogelijk te maken dient de I-organisatie op volle sterkte te worden gebracht. In de begroting zijn de investeringen en de voorbereidingen hiervoor verwerkt.

Privacy

In 2018 is een team samengesteld dat de (wettelijke) taken coördineert, toetst en toezicht houdt op de uitvoering ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy. Naar aanleiding van een in 2018 uitgevoerde nulmeting is een goed beeld ontstaan van het kennisniveau en de mate waarin de privacywetgeving door de organisatie wordt nageleefd. Voor 2019 ligt de prioriteit bij het opzetten van de beleidscyclus, het vergroten van de kennis, vaardigheden en het bewerkstelligen van normconform gedrag van alle medewerkers zodat de risico's worden verkleind. Hiervoor wordt een gemeentebreed bewustwordingsprogramma ontwikkeld. In 2019 zullen verdere maatregelen worden

ingevoerd (zoals privacy by design) zodat de organisatie steeds meer compliant wordt en bv. bij het ontwerpen van processen/producten al rekening wordt gehouden met privacyaspecten.

Informatiebeveiliging

Ten aanzien van informatiebeveiliging zullen komend jaar geprioriteerde beveiligingsmaatregelen worden geïmplementeerd. Hierdoor wordt steeds meer voldaan aan de uitgangspunten van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) en worden de risico's voor de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de informatievoorziening beperkt. Voorbeelden zijn het op orde krijgen van de processen die ervoor zorgen dat de continuïteit van de bedrijfsvoering wordt beheerst en het voorkomen van onbevoegde fysieke toegang tot gemeentelijke terreinen en/of informatie. In 2019 dient de gemeente zich ook voor te bereiden op de vervanging van de BIG door de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid).

Budgetcyclus en risicomanagement

Een doel dat we al een aantal jaren geleden hebben geformuleerd is dat we aan de hand van de diverse documenten in onze budgetcyclus (planning- en controlcyclus) de gebruikers (raad, bestuur en management) het met elkaar hebben over de 'echte' onderwerpen om onze doelen te bereiken.

Waar kan het misgaan? Waar moeten we extra alert zijn? We doen dit steeds vanuit het perspectief van risicomanagement. Dat doel is nog steeds actueel.

Bij het opstellen van deze begroting is gebruik gemaakt van LIAS. Hiermee is het interne planning en controlproces gedigitaliseerd en is het eenvoudiger geworden om de begroting ook online en in een app te presenteren.

Het spreekt voor zich dat indien eventuele ontwikkelingen op het terrein van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zullen worden gevolgd.

Onderzoeken ex artikel 213 a van de Gemeentewet

In 2003 is de 'Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Heerhugowaard' vastgesteld. Deze verordening verplicht het college tot het periodiek verrichten van onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door het college gevoerde bestuur. Het gaat hierbij dus om zelfonderzoek.

Tot op heden is onze aanpak dat de beperkt beschikbare onderzoekscapaciteit 'slim' wordt ingezet. Dat houdt in dat we geen separate onderzoekstrajecten opstellen, maar aanhaken bij trajecten die om andere redenen, bijvoorbeeld bestuurlijke prioriteit of kwaliteitsverbetering, toch al voorgenomen zijn.

Communicatie/ Participatie / Actief Burgerschap

De verhoudingen tussen inwoners, instellingen en overheid zijn veranderd. Dit heeft een grote impact op onze organisatie: het soort werk en de complexiteit van het werk is veranderd. Het vraagt om een transformatie van onze organisatie. We moeten meer gaan luisteren en relaties opbouwen om meer ruimte te kunnen geven aan maatschappelijke initiatieven en deze zelfs stimuleren. We daadwerkelijk gaan cocreëren en burgerinitiatieven ondersteunen. Dit gaat een

steeds aanzienlijker deel uitmaken van ons werk. Daarvoor moeten inwoners zich meer betrokken weten en voelen bij elkaar en bij onze organisatie. Team communicatie heeft hier een belangrijke ondersteunende rol in. Dit in nauwe samenwerking met de projectleider Democratische Vernieuwing.

Om een goede samenwerkingspartner te zijn moeten we weten wat de inwoners, organisaties en ondernemers bezighoudt en daarop inspelen. Dit betekent het monitoren van de samenleving en het ontwikkelen van een goede contentstrategie. Social media spelen hierbij een belangrijke rol. Het werken vanuit het nieuwe Nieuwsplein ondersteunt dit.

Communicatie gaat het college meer ondersteuning bieden in hun rol om verbinding te maken met de inwoners en om hun visie en beleid goed over het voetlicht te brengen. Hiervoor wordt het aantal communicatieadviseurs uitgebreid. Nog meer inzet om het beleid transparant en begrijpelijk te maken en de dialoog te gaan voeren.

Van de versnipperde communicatie willen we naar een communicatie die een herkenbare toon en uitstraling heeft. Een consistent en duidelijk verhaal naar buiten. Waarom zijn we er, welke rol hebben we, wat kan een inwoner van ons verwachten en wat verwachten we van hen. Hiervoor wil communicatie een “Zo zijn onze manieren” ontwikkelen. Een communicatiekader waarin we afspraken maken over onze manier van spreken, houden en handelen. Dit moet worden gebaseerd op het organisatieverhaal, de corporate story.

Daarnaast heeft communicatie een adviserende en ondersteunende rol bij de organisatieontwikkeling. Er wordt meer ingezet op interne communicatie om de saamhorigheid te versterken en de integrale samenwerking te verbeteren. Er komt een personeelsblad en interne nieuwsbrieven om de medewerkers te betrekken bij elkaar en elkaars werk.

Verbonden partijen

Inleiding

Inleiding

Een verbonden partij is een instelling buiten de eigen organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Verbonden partijen zijn in elk geval alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt en alle NV's en BV's waarvan ze aandeelhouder is (exclusief een aantal kleinere NV/BV's, opgericht bij de verkoop van de Essent-aandelen). Een verbonden partij is één van de drie vormen voor de Gemeente Breda om haar taken uit te (laten) voeren: eigen activiteiten, een commerciële partij of door een verbonden partij.

Verbonden partijen leveren soms bestuurlijk complexe verhoudingen op, omdat de gemeente bestuurder en klant is. Bovendien doen meestal meerdere partijen mee aan de verbonden partij. De Gemeente Breda is dan niet de enige bestuurder en niet de enige klant. Zij moet haar bestuurlijke doelen en wensen afstemmen met die van de andere deelnemers. Dit kan de aansturing complex maken. Voordelen van verbonden partijen zijn de grotere schaal en de regionale aanpak van een regionaal onderwerp.

In overeenstemming met de aanpassingen op het Besluit Begroting en Verantwoording wordt vanaf de Begroting 2017 de informatie over een verbonden partij opgenomen bij het programma waartoe de verbonden partij bijdraagt aan de realisatie van het betreffende programma. In deze paragraaf wordt alleen nog een totaaloverzicht van de partijen opgenomen met een verwijzing naar het programma.

Visie en beleid

Naar aanleiding van het rapport van de Rekenkamer over de verbonden partijen is -in regionaal verband- nagedacht over sturing en beheersing. Dit leidde tot de nota Verbonden Partijen. Sinds de vaststelling in 2015 zijn een groot aantal onderdelen hiervan procesmatig geïmplementeerd. Zo worden de financiële en beleidsinhoudelijke richtlijnen afzonderlijk vastgesteld, zijn kaderbrieven geïntroduceerd en worden de zienswijzen op de ontwerpbegroting in een vergadering behandeld.

In 2018 gaan we verder op inhoudelijk terrein. In 2018 willen we een vorm van risicosturing introduceren. Dat wil zeggen dat de meest risicovolle partij, ook de meeste aandacht krijgt. Vanuit die gedachte willen de volgende jaren toewerken naar een vorm van horizontaal toezicht. Met als centrale waarden onderling vertrouwen en openheid op ambtelijke en bestuurlijk niveau. We verwachten dat professionals op die manier hun werk beter kunnen doen, er een betere verbinding is tussen de verbonden partij en gemeenten en een wederzijdse leercyclus op gang komt. Zo ontstaat meer doeltreffendheid en doelmatigheid.

De verbonden partijen

Totaalbeeld verbonden partijen

Naam verbonden partij	Soort verbonden partij	Verbonden aan programma	Bijdrage aan Heerhugowaard	Bijdrage van Heerhugowaard
--------------------------------------	---------------------------------------	------------------------------------	---------------------------------------	---------------------------------------

Beheer verbonden partijen

[overgebracht vanuit het programma verkeer en vervoer]

Verbonden Partijen

Inwoners, ondernemers, provincie Noord-Holland, metropoolregio, ProRail, NS, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, gemeenten Langedijk en Alkmaar, Hoogheemraadsschap Hollands Noorderkwartier, vervoersvereniging HugoHopper, Connexxion,

[overgebracht vanuit het programma economie]

Verbonden Partijen

Gemeente, VO scholen Heerhugowaard, Bedrijfskring HHW, na eventuele uitrol in de regio: aansluiting door RPA en Ontwikkelingsbedrijf NHN.

Verbonden Partijen

Gemeente, regiogemeenten, ondernemers, brancheverenigingen, belangenorganisaties, Ontwikkelingsbedrijf NHN.

Verbonden Partijen

Regiogemeenten, Ontwikkelingsbedrijf, HbA (Destinatiemarketingorganisatie Holland boven Amsterdam).

[overgebracht vanuit het programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening etc.]

Een aantal externe bureaus zal worden gevraagd te offrenen op de ontwikkeling van de monitor.

[overgebracht vanuit programma duurzaamheid]

GGD (verbonden partijen)

GGD Hollands Noorden is de gemeentelijke gezondheidsdienst voor 17 gemeenten, waaronder Heerhugowaard. De GGD beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid en de veiligheid van onze inwoners middels preventie, bestrijding en voorlichting. Naast deze taken heeft de gemeente ook een aantal andere taken bij de GGD belegd, zoals lijkschouwing en toezicht op de kinderopvang.

De begroting van de GGD is al meerdere jaren slechts sluitend met een taakstelling. In de afgelopen jaren werd een groot deel van de tekorten in de begroting veroorzaakt door een verschil van mening over de berekeningswijze en de toepassing van de indexeringsafspraken. Het Algemeen Bestuur heeft op 25 april 2018 om een onafhankelijk onderzoek naar de indexering gevraagd en afgesproken de uitkomsten hiervan te volgen. Het onderzoek gaf aan dat de GGD-berekening klopt. Dit betekent dat de gemeenten alsnog de indexeringen moeten betalen en dat de bijdrage van de gemeenten aan de GGD structureel hoger uit zal vallen.

Ook heeft de GGD een negatieve algemene reserve die eind 2018 € 186.498 negatief is. Dit is grotendeels veroorzaakt door mislukte aanbesteding voor een nieuw GGD-dossier. De GGD komt in 2018 met een plan de negatieve algemene reserve om te buigen.

Daarnaast is de verwachting dat de GGD extra gelden zal gaan vragen voor de uitvoering van de het GGD Rampen Opvang Plan (GROP). Aangezien zij deze taak al jaren uitvoeren, zullen de gemeenten vragen om duidelijk te beargumenteren waarom hier extra geld voor gevraagd wordt.

Veilig Thuis

Veilig Thuis heeft voor 18 gemeenten de opdracht advies en ondersteuning te bieden aan mensen die huiselijk geweld, kindermishandeling of ouderenmishandeling vermoeden. Tevens fungeren zij hiervoor als meldpunt en doen onderzoek of er daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld, kindermishandeling of ouderenmishandeling en de benodigde stappen te nemen indien dit zo is. Veilig Thuis wordt uitgevoerd door de GGD, met hen is daartoe een dienstverleningsovereenkomst ondertekend.

Welzijn

Speerpunten van de gemeente Heerhugowaard zijn het versterken van eigen kracht en samen kracht. De doelgroep bestaat zowel uit kwetsbare mensen als zelfredzame mensen die hun steentje bij willen dragen aan de samenleving.

Alle partners binnen het sociaal domein hebben hierin een opgave, maar de welzijnsdiensten in het bijzonder kunnen een grote rol spelen in het signaleren van problemen in de buurt en het zo nodig plegen van (preventieve) interventies aangezien zij de 'oren en ogen' in de wijk zijn.

Onderzoek vorming één Participatiebedrijf naar verbonden partijen

De besturen van WNK en Halte Werk hebben besloten over te gaan tot een formeel onderzoek naar de vorming van één Participatiebedrijf voor de HAL-gemeenten. Dat maakt een aanpassing van de gemeenschappelijke regelingen noodzakelijk. Het maatschappelijk doel achter deze beweging is om met inzet van de medewerkers van Halte Werk en WNK Personeelsdiensten en met inzet van de huidige participatiemiddelen meer mogelijkheden te creëren om mensen met afstand tot de arbeidsmarkt aan (deels) betaald. Het nieuwe Participatiebedrijf speelt flexibel in op 'vraag en aanbod' op de arbeidsmarkt. Werkgevers zijn immers nodig om mensen een plek op de arbeidsmarkt te geven (en die plek te behouden). Het werkgeversservicepunt wordt in de regio Alkmaar gezamenlijk met het Regionaal Platform Arbeidsmarkt verder ontwikkeld. Het Participatiebedrijf speelt met nieuwe vormen van werkgeverschap in op de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt.

Volksgesondheid naar verbonden partijen

Een gezond Heerhugowaard betekent dat burgers zich gezond voelen, gezond zijn en gezond blijven. Om inwoners zo gezond mogelijk te laten zijn en houden zet de gemeente in op preventie en het stimuleren van een gezonde en sportieve levensstijl ongeacht iemands afkomst. Dit gebeurt samen met partners in het sociaal domein. De organisatie van collectieve preventie op het gebied van gezondheid is belegd bij de GGD. Het basispakket jeugdgezondheidszorg wordt ingezet voor het vroegtijdig signaleren, begeleiden, ondersteunen en monitoren van problemen bij het gezond en veilig opgroeien en ontwikkelen van kinderen en jeugdigen. De GGD streeft daarbij naar het zo hoog mogelijk houden van de vaccinatiegraad. Veilig Thuis -een taak die wordt uitgevoerd door de GGD- biedt advies en ondersteuning aan mensen die huiselijk geweld, kindermishandeling of ouderenmishandeling vermoeden en fungeert tevens als meldpunt. De welzijnsorganisatie, MET Welzijn, heeft tevens een rol om het preventieve voorveld te versterken en samen met andere partners binnen het sociaal domein wordt gestreefd om zorg zo veel mogelijk op de nulde en eerste lijn te houden.

(Landelijke) ontwikkelingen

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Prognose resultaat	Peildatum 01-01-2019 (x € 1.000)		Peildatum 31-12-2019 (x € 1.000)		Financieel belang (bijdrage)	
			2019	EV	VV	EV	VV	2018	2019
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	€ 3	€ 4.460	€ 58.531	€ 3.839	€ 65.299	€ 2.883.309	€ 3.071.746
GGD Hollands Noorden	Alkmaar	Het gezamenlijk behartigen van belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.	€	€ -86	€ 10.490	€ -36	€ 10.490	€ 2.020.603 (€18,16 per inwoner/€64,09 0-18 jaar+ bijdrage veilig Thuis)	
Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	Alkmaar	Het laten uitvoeren van de wettelijk verplichte taak tot beheer van het gemeentearchief.	€	€ 180	€ 461	€ 164	€ 211	€ 185.687 (€ 3,38 per inwoner)	€ 208.946 (€ 3,74 per inwoner)
Vuilverbrandingsinstallatie en omstreken (VVI)	Alkmaar	Het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten in gevolge de 'Afvalstoffenwet' verkregen afvalstoffen.	€					€ 1.841.500	€ 1.928.900
Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)	Alkmaar	Het uitvoeren van de vernieuwde 'Wet Sociale Werkvoorziening' vanaf 2008.	€ 7	€		€ 7	€ 4.025	€ 10.200 (transitiebudget)	€ 0
Recreatieschap Geestmerambacht	Haarlem	Als gemeenschappelijk openbaar lichaam invulling te geven aan: - het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie; - het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu; - het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op het hiervoor geformuleerde. Het gebied is aangegeven in de regeling.	€	€ 8.280	€	€ 7.048	€	€ 109.563	€ 113.441

Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	Hoorn	De regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De taken betreffen in elk geval de wettelijk bepaalde taken op het gebied van het omgevingsrecht in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in het bijzonder, alsmede de taken op het terrein van vergunningverlening, handhaving en toezicht op grond van de in artikel 5.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde wetten.	€			€ 634	€ 5.083	€ 565.286	€ 635.839
Cocensus	Alkmaar	Samenwerking (uitvoeringswerkzaamheden) op het gebied van belastingen. Het betreft de uitvoering van de wet WOZ (herwaardering), de aanslagoplegging, de afhandeling van bezwaar- en beroepschriften, de (dwang)invordering en de afhandeling van verzoeken om kwijtschelding. alsmede de contacten met de Waarderingskamer, CBS, dataland en de gemeentelijke afnemers (belastingdienst en waterschap).	€	€ -1				€ 808.600	€ 868.000
Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk	Alkmaar	Het uitvoeren van de Participatiewet en daaraan verwante regelingen.	€	€	€ 5.532	€	€ 5.476	€ 3.097.249 (na verdeling resultaat per gemeente)	€ 3.294.515 (na verdeling resultaat)

Vennootschappen met gemeentelijke deelname

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Prognose	Peildatum 1-1-2019		Peildatum 31-12-2019		Financieel belang	
			resultaat	(x € 1.000)		(x € 1.000)		(bijdrage)	
			2019	EV	VV	EV	VV	2018	2019
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Den Haag	Uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van de overheden.						€ 0	
NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)	Amsterdam	Het beheren van de aandelen van de deelnemende gemeenten in de belegging NV NUON en Alliander N.V..							
Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV	Alkmaar	Optimale benutting van de economische potenties van Noord-Holland Noord door professionele wervingskracht en versterking van de kernkwaliteiten van de regio, die moeten leiden tot extra autonome groei van arbeidsplaatsen in de regio en meer nieuwe vestigingen.						€ 114.325	
Heerhugowaard Sport NV	Heerhugowaard	Het beheren en exploiteren van (binnen) sportaccommodaties, voorts al hetgeen met één en ander verband houdt, alles in de ruimste zin van het woord.			€ 45			€ 1.805.142	€ 1.913.274

Deelname in coöperaties en verenigingen

Naam	Plaats	Openbaar belang (doel)	Prognose resultaat	Peildatum 01-01- 2019 (x € 1.000)		Peildtum 31-12- 2019 (x € 1.000)		Financieel belang (bijdrage)	
			2019	EV	VV	EV	VV	2018	2019
Coöperatie Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.	Alkmaar	De Coöperatie heeft als doel te voorzien in bepaalde stoffelijke behoeften van haar Leden, krachtens met hen gesloten Leden Inbreng Overeenkomsten, in het bedrijf dat voor hun behoefte uitoefent of doet uitoefenen, met betrekking tot de doelen zoals opgenomen in artikel 2.1 van de oprichtingsakte van de coöperatie.						€ 0	€ 0
Vereniging van Nederlandse Gemeenten		1. De Vereniging heeft ten doel haar leden collectief en individueel bij te staan bij de vervulling van hun bestuurstaken. 2. De Vereniging heeft voorts tot doel voor de leden of groepen van leden afspraken te maken met andere overheden over het arbeidsvoorwaardenbeleid in de overheidssector en overeenkomsten inzake de arbeidsvoorwaarden van personeel in de sector gemeenten aan te gaan met werknemersorganisaties. De Vereniging bindt een lid dat zijn lidmaatschap heeft opgezegd gedurende de in artikel 6, sub b, bedoelde opzeggingstermijn niet aan overeenkomsten waarvoor de onderhandelingen zijn aangevangen op of na de datum van de opzegging, voor zover het lid in de kennisgeving daarvan de wens niet langer gebonden te worden nadrukkelijk heeft aangegeven. 3. De Vereniging heeft tevens ten doel het behartigen van de belangen van haar leden welke samenhangen met de door hen uitgevoerde bestuurs- en beheerstaken alsook de met deze taken samenhangende: a. voorwaarden, tarieven en prijzen voor (onder andere energie gerelateerde) producten en diensten, alsmede; b. de overige aan het gebruik van hierboven genoemde						€ 72384	

producten gerelateerde kosten en voorwaarden.
Dit alles in de meest ruime zin des woords.

Verbonden partijen

1 Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord is een gemeen-schappelijke regeling tussen 17 gemeenten in Noord-Holland Noord. De Veiligheidsregio NHN is officieel van start gegaan per 1 januari 2004. Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigd. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 8,22%.

Kader

De Veiligheidsregio NHN is een gemeentelijke dienst gericht op de brandweezorg, de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de geneeskundige hulpverlening, op basis van de Wet Veiligheidsregio's. Deze wet is in 2010 ingevoerd, maar is al vele jaren voorafgegaan door voorgangers van deze wet. De regio-indeling is wettelijk vastgelegd.

Risico's

Voor het betalen van rente en aflossing van geldleningen en in rekening-courant opgenomen gelden staan de deelnemers, op grond van de gemeenschappelijke regeling, garant voor zover ter zake door andere overheidsorganen geen garantie is verstrekt. De deelnemers nemen aan de garantie deel in de verhouding van de verdeelsystematiek. Het aandeel van de uitstaande geldleningen per 31 december 2016 bedraagt € 45.314.000. Deze leningen zijn hoofdzakelijk afgesloten ten behoeve van de overname van kazernes en materieel als gevolg van de regionalisering van de brandweer. Omdat Heerhugowaard de kazerne niet heeft overgedragen staat de gemeente hiervoor niet garant. Met de gemeenten voor wie dat wel geldt zijn afzonderlijke afspraken gemaakt.

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Het raadsvoorstel bij programmabegroting 2018 van de Veiligheidsregio NHN is door uw raad vastgesteld op 27 juni 2017 (RB2017048). In dat voorstel is ingegaan op de beleidsvoornemens en ontwikkelingen 2018.

Ook in 2018 zullen gevolgen merkbaar zijn van de regionalisering. Dit uit zich in:

- Besluitvorming ten aanzien van de indexatie van de gemeentelijke bijdrage;
- Garanderen van de bereikbaarheid en de opkomsttijden. Er loopt op dit moment een pilot om het dekkingspercentage te verhogen. De uitkomsten hiervan zijn in 2017/ 2018 te verwachten waaronder ook uitsluitel over de kazernering;
- In 2018 zal bij de Veiligheidsregio een auditcommissie worden ingesteld;
- Voorafgaand aan de begroting 2020 zal een kadernota aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

2 GGD Hollands Noorden

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De GGD Noord-Kennemerland is per 1 april 2007 opgegaan in de nieuwe gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden, die ontstaan is uit een opschaling van de drie GGD's in Noord-Holland Noord. Het betreft een samenwerkingsverband van 17 gemeenten in Noord-Holland Noord. Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigd. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 8,22%.

Kader

De GGD is een gemeentelijke dienst voor publieke gezondheidszorg, op basis van de Wet Publieke Gezondheidszorg. Deze wet is in 2015 ingevoerd, maar is al vele jaren voorafgegaan door voorgangers van deze wet. De GGD is naar regio wettelijk gelijk met de Veiligheidsregio. De GGD heeft naast taken voortvloeiend uit de Wet publieke gezondheidszorg ook andere taken op zich genomen, op verzoek van de deelnemende gemeenten. Deels zijn dit taken die onder de gemeenschappelijke regeling vallen (WPG, zoals bestrijding / monitoring infectieziekten (vaccinatiecampagnes), rampen-plantaken, inspectie (milieuvolksgezondheid), gezondheids-onderzoeken, lijkschouwing en meer), deels zijn dit taken die onder andere wetten vallen, zoals de Jeugdwet (Jeugdgezondheidszorg), en Kinderopvangregelgeving (inspectie van kindercentra). De GGD voert ook de wettelijke Veilig Thuis taak (Wet Huiselijk geweld) uit. Deze valt niet onder de gemeenschappelijke regeling. De 17 gemeenten hebben hiervoor een dienstverleningsovereenkomst met de GGD gesloten.

Risico's

De financiële situatie van GGD HN was eind 2017 na onttrekking van het negatieve resultaat over 2017 zorgwekkend. De algemene reserve had een omvang (na resultaatbestemming) van € 186.498 negatief. Na de aanpassing van de indexering van de gemeentelijke bijdragen voor 2018 in juli 2018 is het perspectief echter minder negatief. De begroting 2018 sluit na de tweede wijziging met een positief saldo van € 200.000 zodat de verwachting is dat de negatieve stand van de algemene reserve eind 2018 weer is ingelopen. In een financieel herstelplan is beschreven hoe de GGD de komende jaren gaat werken aan een gezonde algemene reserve.

GGD Hollands Noorden komt in toenemende mate in knel met de bedrijfsondersteuning van het primaire proces van zowel GGD Hollands Noorden als van Veilig Thuis. De komende tijd zal gesproken worden over het doorberekenen van hogere overheadkosten aan Veilig Thuis. Op het moment van schrijven kunnen wij de impact hiervan nog niet in de begroting opnemen.

De begroting van de GGD is verder onder druk is komen te staan door intensievere inzet van GGD Hollands Noorden bij incidenten. Er is tot nu toe geen specifiek budget aan het GGD Rampen Opvang Plan (GROP) beschikbaar gesteld. De GGD zal in 2018 verder inzichtelijk maken en toetsen in hoeverre deze kosten naar redelijkheid nog in de bestaande begroting van GGD Hollands Noorden kunnen worden opgevangen. Op het moment van schrijven kunnen wij de impact van dit voorstel nog niet in de begroting opnemen.

GGD Hollands Noorden voert taken op diverse gebieden uit zoals seksuele gezondheid, infectieziektebestrijding, technische hygiënezorg, forensische geneeskunde (FG) en publieke gezondheid asielzoekers (PGA). De inkomsten hiervan staan onder druk door o.a. concurrentie (reizigersvaccinatie) of hogere consulten zonder dat daar meer subsidie tegenover staat (seksuele gezondheid). Ook is het niet zeker dat gemeenten aanvullende taken bij de GGD blijven afnemen, waardoor inkomsten van de GGD onder druk kunnen komen te staan.

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

De focus van de GGD verandert: van ziekte en zorg naar gezondheid en gedrag. Er wordt steeds meer uitgegaan van het functioneren, de veerkracht en eigen regie van burgers. Binnen jeugdgezondheidszorg zijn belangrijke aandachtspunten schoolverzuim, kindermishandeling, armoede en de doorontwikkeling van het digitaal dossier. Het Rijksvaccinatieprogramma wordt gedecentraliseerd naar de gemeenten. De uitvoering van de vaccinaties verandert niet, de wijze van financiering wel. Hierover worden eind 2018 afspraken gemaakt tussen de GGD en de gemeenten. Binnen het programma kwetsbare burgers zijn personen met verward gedrag en statushouders aandachtspunten. Binnen het programma infectieziekten zijn antibioticaresistentie, seksuele gezondheid, prostitutie en medische milieukunde aandachtspunten. GGD breed zijn het GGD rampen opvang plan en de omgevingswet aandachtspunten. Voor de GGD zelf is de aanpak van het personeelsverloop en de krapte op de arbeidsmarkt een belangrijk aandachtspunt.

3 Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA) is een samenwerkingsverband van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Graft De Rijk, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk. Het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) doet mee op basis van een convenant tussen het RHCA en HHNK. Het RHCA is per 1 juli 2003 gestart. Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigd. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 12,50%.

Kader

De taken van de gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum zijn vastgelegd in de Archiefwet 1995. In het wetsartikel 30 Archiefwet is vastgesteld dat de gemeenteraad een verordening moet vaststellen waarin de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen is geregeld.

Op grond van de archiefverordening van de deelnemende gemeenten bewaart het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar het archief van deze gemeenten waaronder dat van Heerhugowaard. Een gemeente heeft de mogelijkheid om zelf het archief te beheren. Hierbij dient er wel rekening te worden gehouden met de eisen die de Archiefwet stelt aan de ruimte waar het archief beheerd moet worden. Daarnaast dienen medewerkers opgeleid te zijn tot archivarissen en moet de functie van kenniscentrum ingevuld kunnen worden.

Risico's

Als belangrijkste risicocomponent bij het RHCA wordt het percentage van de begroting dat flexibel is gezien. Door de aard van de begroting (groot aandeel van niet direct beïnvloedbare kosten) is de regeling zelf minder goed in staat om ontwikkelingen binnen de eigen begroting op te vangen en zal de regeling in voorkomende gevallen eerder een beroep doen op de deelnemers.

Visie op deelname

De visie van deelname aan de GR RHCA is burgers en bestuur (actief) voorzien van betrouwbare historische informatie over de stad en de regio op basis van de archieven en de collecties die het beheert. Door dit in een GR te doen heeft de bewoner één plek waar hij historische informatie kan vinden.

Daarnaast is het voordeel van deelname aan de GR dat de gemeente grootschalige projecten zoals het bouwen en in stand houden van een archiefbewaarplaatsen en een e-depot gemeenschappelijk kan oppakken en hiermee de risico's kan spreiden.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Ook in 2019 zal een van de belangrijkste thema's de implementatie van het e-depot zijn. Het project E-depot'18 is inmiddels opgestart en het streven is dat in 2020 alle partijen hierop aangesloten zijn.

Aangezien de in 2013 opgeleverde archiefbewaarplaats 'op de groei' gebouwd is, is niet alle depotruimte direct nodig. De nog niet gebruikte ruimte wordt zo veel als mogelijk ingezet om archief van derden in bewaring te nemen, waardoor inkomsten kunnen worden gegenereerd. Het voordeel hiervan is dat de afgelopen jaren niet de volledige huisvestingskosten doorberekend hoefden te worden aan de aangesloten gemeenten.

Daarnaast wordt er gewerkt aan het op verzoek verder uitbouwen van andere vormen van dienstverlening aan de deelnemende gemeenten en andere aangesloten overheden, zoals 'scanning on demand' en het beschikbaar stellen van bouwdoSSIers aan zowel de gemeentelijke administratie als aan de burger via het speciale 'E-Loket BouwdoSSIers' op de website.

4 Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Openbaar Lichaam Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI) is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten in de regio Noord-Kennemerland.

De VVI is aandeelhouder van de NV Huisvuilcentrale (HVC). Van de in totaal 2.914 uitgezette aandelen zijn er 484 stuks in bezit bij de VVI gemeenten. De gemeente Heerhugowaard beschikt over 82,37 aandelen ad € 45,45. Het totaal aantal aandelen kan jaarlijks wijzigen, omdat toewijzing van aandelenpakketten plaatsvindt op basis van het aantal inwoners van de VVI-gemeenten. De HVC is in eigendom van 46 gemeenten en 6 waterschappen.

Het stemgewicht van Heerhugowaard binnen de VVI bedraagt 17,83%.

Kader

Risico's

Het risicoprofiel van de VVI is laag. De verbintenis en verplichtingen tussen de gemeente en de VVI zijn beperkt in (financiële). Dit maakt uittreden tot een reële mogelijkheid.

De kracht van de VVI zit in het verbinden van deelnemers en het faciliteren van het platform dat dit mogelijk maakt. De deelnemers zijn zelfstandig in hun beleidskeuzes.

De VVI heeft geen personeel in dienst. Ondersteuning wordt bij HVC ingehuurd. De financiële bijdrage vanuit de gemeente aan de VVI (als organisatie) is beperkt (ca. € 6.600 per jaar).

Het feit is wel dat de VVI aandeelhouder is van HVC. Hier zitten financiële verplichtingen aan vast (via ballotageovereenkomst). Zo staan aandeelhouders gezamenlijk garant voor de gezamenlijke exploitatie van HVC door onderlinge verrekening van een eventueel nadelig saldo, op het moment dat het eigen vermogen niet langer toereikend is (art. 7 van overeenkomst).

De aandeelhouders staan garant voor de leningen van HVC en de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders vastgestelde financieringsstructuur (art. 9 van overeenkomst).

Van een hoofdelijke garantstelling per aandeelhouder is sinds eind 2017 geen sprake meer. Iedere aandeelhouder staat garant naar rato van de aandelen.

Alle gemeentelijke aandeelhouders (aandeelhouder A) staan op deze manier samen garant voor een leningen totaal van 600 miljoen.

Bij HVC is echter ook sprake van garantstelling op basis van de ballotageovereenkomst. Over de uitstaande leningen wordt jaarlijks 1% provisie afoedragen aan de aandeelhouders.

Visie op deelname

Deelname in de VVI is een eigen keuze die lang geleden is gemaakt, met als doel om samen een vuilverbrandingsinstallatie te realiseren. Bij vervanging van deze centrale, waarbij mede een bredere samenwerking is ontstaan in de vorm van HVC, is het doel en samenwerking deels veranderd. De huidige insteek is nog steeds om samen te zorgen voor de best mogelijke verwerking van het brandbare huishoudelijke afval. Dit gaat echter nu als één van de grootste aandeelhouders in HVC. Hiervoor heeft de VVI, als aandeelhouder, een ballotageovereenkomst afgesloten met HVC. Directe zeggenschap over de te varen koers heeft plaats gemaakt voor gezamenlijk standpuntbepaling en waar mogelijk (bestuurlijk) lobbyen bij andere aandeelhouders. De kracht van de VVI is dat de deelnemende gemeenten makkelijker kennis kunnen uitwisselen, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Binnen de VVI wordt op basis van solidariteit de geografische ligging ten opzichte van HVC verrekend, waardoor de kosten van de afvalverwerking (inclusief transport) gelijk zijn. Dit alles bevordert de samenwerking binnen de regio.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

"Afval is grondstof" en de "circulaire economie" zijn zaken die in 2019 binnen de VVI en HVC verder worden doorgevoerd. De beleidsinmenging van de VVI binnen de gemeente is zeer beperkt. Binnen de begroting / kadernota is één algemeen doel opgenomen "het behartigen van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeente verkregen afvalstoffen". Er zijn verder geen meetbare grootheden of andere beleidsambities opgenomen. Via de reguliere overleggen (ambtelijk en bestuurlijk) de daaruit volgende acties wordt het algemene doel vormgegeven binnen de VVI en indien gewenst doorgezet naar de deelnemende gemeente. HVC is in deze periode bezig met de financiële herstructurering. Hierbij wordt de garantstelling naar de aandeelhouders afgebouwd (minder leningen) en de solvabiliteit versterkt. Voor de aandeelhouders betekent dit dat zij minder garantstellingsprovisie gaan ontvangen. Uiterlijk 2024 dient de balans van HVC zodanig op orde te zijn, dat aandeelhouders de gewenste keuzevrijheid van financiering kan worden geboden.

5 Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland (WNK)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Werkvoorzieningschap Noord-Kennemerland is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum, Heerhugowaard, Heiloo en Langedijk.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, welke het vertegenwoordigt. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 20,00%.

Kader

De gemeenschappelijke regeling WNK is oorspronkelijk opgericht om de Wet sociale werkvoorziening (WSW) uit te voeren. Tegenwoordig omvat de gemeenschappelijke regeling ook het uitvoeren van andere wettelijke taken.

De gemeente zou de sociale werkvoorziening ook zelf mogen uitvoeren of er voor kunnen kiezen om taken bij andere gemeenschappelijke regelingen onder te brengen.

Risico's

Door WNK is in 1999 en 2002 een drietal geldleningen afgesloten bij BNG. Het openstaand saldo per 31 december 2016 bedraagt € 2.542.000. Op grond van artikel 24 lid 4 van de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemers garant voor deze leningen naar evenredigheid van het aantal inwoners op 1 januari van het jaar waarin de overeenkomst wordt gesloten.

Daarnaast blijft het transitietraject dat het WNK in 2014 is ingeslagen een belangrijk aandachtspunt.

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Het raadsvoorstel bij programmabegroting 2018 van het WNK is door uw raad vastgesteld op 27 juni 2017 (RB2017045). In dat voorstel is ingegaan op de beleidsvoornemens en ontwikkelingen 2018.

6 Recreatieschap Geestmerambacht

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Het Recreatieschap Geestmerambacht is een gemeenschappelijke regeling van de gemeenten Alkmaar (36%), Bergen (1,1%), Heerhugowaard (18%), Langedijk (9,6%) en de Provincie Noord-Holland (35,3%).

Kader

Het Geestmerambacht is een duurzaam, volwaardig en uniek recreatiegebied verweven met de regio, voor inwoners uit de wijde regio. Deze hoofddoelstelling is door het schap in vier uitvoeringslijnen uitgewerkt:

- Behoud volwaardig en uniek recreatielandschap;
- Vergroten gebruik;
- Versterken duurzaamheid en
- Vergroten maatschappelijk draagvlak.

De gemeentelijke deelname is op grond van beschikbaarheid, efficiency en kwaliteit.

Risico's

- Herziening van en structureel sluitende regeling, in relatie tot de eindigheid van het Groenbeheerfonds, op te starten in 2019 (conform AB-besluit van 22 mei 2013);
- Consequenties van de uittredingen van Provincie en Schagen per 1 januari 2017. Zowel de Provincie Noord-Holland als de gemeente Schagen maken bezwaar tegen het besluit van het Algemeen Bestuur over de hoogte van de door hen te betalen uittreedsom.

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Als gevolg van technische problemen heeft, in overeenstemming met uw raad, inhoudelijke behandeling in de raad van de programmabegroting 2018 van het schap niet plaatsgevonden. Wel bent u in de gelegenheid gesteld om kennis te nemen van deze stukken waarin de beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2018 zijn opgenomen.

7 Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD NHN) is een gemeenschappelijke regeling tussen 17 gemeenten in Noord-Holland Noord en de Provincie Noord-Holland. De RUD NHN is officieel van start gegaan per 1 juli 2013.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de gemeenten is gebaseerd op de combinatie van inwoneraantal en in te brengen budget en het aantal stemmen voor de Provincie is gebaseerd op het in te brengen budget. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 5,00%.

Kader

In landelijke bestuurlijke afspraken is vastgelegd dat in Nederland regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) moesten worden opgericht.

Risico's

Door de aard van de regeling (uitvoeringsorganisatie) is de RUD in sterke mate afhankelijk van de bijdragen van haar deelnemers. Wij zijn mede eigenaar en is het in ons belang en dat van de overige deelnemers dat de RUD goed kan functioneren.

Visie op deelname

De gemeente HHW is wettelijk verplicht een groot deel van haar milieutaken (basistaken) onder te brengen bij de RUD NHN. Daarnaast is de de uitvoering van een aantal specifieke milieutaken bij de RUD ondergebracht. De RUD is na de komst van de nieuwe directeur verbeteren van de bedrijfsvoering op de terreinen ICT, Communicatie, HRM en Financien.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Het raadsvoorstel bij programmabegroting 2019 van de RUD is door uw raad vastgesteld op 28 juni 2018 (RB2018052). In dat voorstel is ingegaan op de beleidsvoornemens en ontwikkelingen 2019.

8 Cocensus

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Cocensus is een gemeenschappelijke regeling die de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen verricht voor de gemeenten Alkmaar, Bergen, Den Helder, Haarlem, Haarlemmermeer, Heerhugowaard, Hillegom, Langedijk, Beverwijk, Wormerland en Oostzaan. Het stemgewicht wordt vastgesteld aan de hand van de jaarlijkse bijdrage aan Cocensus. Het stemgewicht van Heerhugowaard bedraagt 8,33%.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Cocensus is een uitvoeringsorganisatie en formuleert geen eigen beleid. Wel ondersteunt Cocensus de gemeenten desgevraagd bij de voorbereiding van beleid. Verder adviseert Cocensus de gemeenten over de uitvoering en het bijbehorende kostenplaatje. Het raadsvoorstel bij programmabegroting 2018 van Cocensus is door uw raad vastgesteld op 27 juni 2017 (RB2017032). In dat voorstel is ingegaan op de beleidsvoornemens en ontwikkelingen 2018.

9 Bedrijfsvoeringsorganisatie Halte Werk

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Per 1 januari 2015 is de GR BVO Halte Werk (bedrijfsvoeringsorganisatie) in werking getreden. In deze GR nemen de gemeenten Alkmaar, Heerhugowaard en Langedijk deel. De gemeenschappelijke regeling is opgericht op grond van efficiency en effectiviteit en vanwege kwetsbaarheid in de uitvoering van de participatiewet.

Kader

Deze gemeenschappelijke regeling is opgericht op grond van efficiency en effectiviteit en vanwege kwetsbaarheid in de uitvoering van de participatiewet.

Risico's

Het risicoprofiel van HalteWerk wordt bepaald door de hoge mate van afhankelijkheid voor een gezonde exploitatie van de deelnemende gemeenten. Daarnaast is door de aard van de activiteiten (uitvoering van de participatiewet) het maatschappelijk en politiek afbreukrisico hoger dan gemiddeld. Om dit risico te verkleinen vindt veelvuldig overleg plaats door het bestuur met de directie van HalteWerk.

Op het gebied van administratie en control zijn daarnaast nog verbeterlagen te maken. Dit beeld past echter bij een jonge organisatie als HalteWerk.

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Het raadsvoorstel bij programmabegroting 2018 van HalteWerk is door uw raad vastgesteld op 27 juni 2017 (RB2017049). In dat voorstel is ingegaan op de beleidsvoornemens en ontwikkelingen 2018

10 Heerhugowaard en het Hoogheemraadschap

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeenschappelijke regeling Heerhugowaard en het Hoogheemraadschap is de lichtste vorm van samenwerkingsverband op basis van de 'Wet Gemeenschappelijke Regelingen' tussen de gemeente en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. De regeling is op 19 juli 2005 van kracht geworden. Gemaakte kosten worden over en weer verrekend.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

De gemeenschappelijke regeling blijft bestaan voor het geval de noodzaak in de ontwikkelingsgebieden zich voordoet. Er zijn geen specifieke voornemens voor 2018.

11 Kaderregeling HAL-samenwerking

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeenschappelijke regeling Heerhugowaard, Alkmaar en Langedijk is de lichtste vorm van samenwerkingsverband op basis van de 'Wet Gemeenschappelijke Regelingen'. De regeling is in 1991 van kracht geworden.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Per 1 januari 2005 is het projectbureau HAL opgeheven. De kaderregeling is na die datum 'werkloos' blijven bestaan. Er zijn voor 2018 geen voornemens binnen de kaderregeling.

12 NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeente Heerhugowaard is aandeelhouder van de bank NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). De gemeente heeft zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de BNG aandelen van de gemeente. 50% van de aandelen is in bezit van gemeenten en provincies. De andere 50% heeft het Rijk in bezit. Heerhugowaard heeft 9.789 aandelen met een nominale waarde van € 2,50.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Voor de beleidsvoornemens en ontwikkelingen van de BNG voor 2018 wordt verwezen naar de site van de BNG (www.bng.nl). Deze zijn op dit moment nog niet bekend.

13 NV Houdstermaatschappij GKHN (Gasbedrijf Kop Noord Holland)

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeente Heerhugowaard is samen met 27 andere gemeenten aandeelhouder van de NV Houdstermaatschappij GKHN. Het totaal aantal aandelen bedraagt 4.646. Heerhugowaard heeft 327 aandelen.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

De houdstermaatschappij is aandeelhouder van het netwerkbedrijf van NUON, Alliander. Het dividend wordt op basis van de aandelenverdeling volledig uitgekeerd aan de gemeentelijke aandeelhouders. De bedrijfsactiviteiten beperken zich tot het beheer van het aandelenpakket. Er worden geen aandelen meer uitgegeven. Het aandelenkapitaal is gefixeerd op de stand ultimo 1998. Op 21 juni 2017 heeft de aandeelhoudersvergadering besloten tot overdracht van de aandelen aan de individuele gemeenten en de houdstermaatschappij te liquideren. Aanleiding hiervoor is de invoering van de wet vennootschapsbelasting voor overheidsondernemingen waardoor de NV belastingplichtig is geworden over het uitgekeerde dividend. De liquidatie wordt in 2018 geëffectueerd.

14 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord NV

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De gemeente Heerhugowaard is samen met de provincie Noord-Holland, de Kamer van Koophandel en de gemeenten in Noord-Holland Noord aandeelhouder van Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV. Het ontwikkelingsbedrijf is in 2006 opgericht en 1 januari 2007 van start gegaan. In 2017 is de gemeente Uitgeest als aandeelhouder toegetreden. Dit heeft geleid tot een herverdeling van het aantal aandelen.

Heerhugowaard bezit 1.683 aandelen met een nominale waarde van € 1,00. Daarnaast betaalt de gemeente een jaarlijkse bijdrage.

Aandeelhouderschap/ deelname is eigen keuze vanuit de doelen van het ontwikkelingsbedrijf.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

De activiteiten van het Ontwikkelingsbedrijf NHN bestaan voornamelijk uit het behouden en stimuleren van de groei van het bestaande bedrijfsleven in de noordelijke regio van Noord Holland alsmede het begeleiden van bedrijven bij verplaatsing of uitbreiding en het aantrekken van nieuwe bedrijven in de regio in de ruimste zin des woords. Het stimuleren van economische groei in de 5 regionale speerpuntclusters: duurzame energie, toerisme, zorgmedisch, agri en maritiem. In september 2017 zal een activiteitenplan aan de aandeelhouders worden aangeboden voor 2018.

15 Heerhugowaard Sport NV

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De organisatie is per 1 januari 2016 door de gemeente opgericht ten behoeve van het beheer en exploitatie van de gemeentelijke sportaccommodaties, waarbij de gemeente 100% aandeelhouder is.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Heerhugowaard Sport NV heeft voor 2018 als extra voornemen om nadere invulling te geven aan het onderdeel sporten en bewegen. Dat onderdeel is ingaande 1 januari 2017 ook overgegaan naar Heerhugowaard Sport. Met de ondertekening van het convenant sport, bewegen en gezonde leefstijl met het basisonderwijs wordt er gezamenlijk met het onderwijs extra ingezet om met name de kwaliteit van het beweegonderwijs en het sport en beweegaanbod in en rond scholen te verbeteren. Om aan die vraag te kunnen voldoen is ingaande schooljaar 2017-2018 extra fte ingezet en is daartoe het maximale budget voor sport dat de gemeente ontvangt in het kader van de Brede Impuls combinatiefuncties, overgeheveld naar Heerhugowaard Sport.. De combinatiefuncties (of zgn. buurtsportcoaches) kunnen hiervoor ingezet worden en alsmede daar nodig ingezet worden in een preventief sportaanbod voor de kwetsbare groepen binnen het sociaal domein. Dit in aansluiting op het thema van de gemeente om binnen het Sociaal Domein te bewerkstelligen dat er een verschuiving plaatsvindt van dure zorg naar een algemeen preventief aanbod (cq meer naar de nul-de-lijn), waarbij de lokale kracht zo veel als mogelijk wordt ingezet.

16 Coöperatie Coöperatief Stimuleringsfonds Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar U.A.

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

De coöperatie is in november 2014 opgericht door de gemeenten Alkmaar, Bergen, Castricum en Heerhugowaard. Ook de HVC is lid van coöperatie. In het laatste kwartaal van 2016 hebben de raden van de gemeenten Uitgeest en Heiloo besloten om toe te treden tot DECRA. Elk van de oprichters is lid van het bestuur van de coöperatie. Tevens is door elk lid ledenkapitaal ingebracht.

Kader

Risico's

Visie op deelname

Het stimuleringsfonds is een middel om de lokale duurzaamheidsdoelstelling op termijn te kunnen realiseren. Bij de financiering en participatie in projecten wordt door de coöperatie een ruime definitie van het begrip duurzaamheid gehanteerd. Aspecten zoals regionale werkgelegenheid en innovatie worden nadrukkelijk in de afweging meegenomen. Hierdoor kan een diversiteit aan duurzame projecten worden ontwikkeld.

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Op het moment van het schrijven van deze paragraaf zijn de beleidsvoornemens 2018 nog niet bekend.

17 Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Met wie is een bestuurlijke relatie aangegaan?

Kader

Risico's

Visie op deelname

Beleidsvoornemens en ontwikkelingen voor 2019

Grondbeleid

Inleiding

Op grond van artikel 16 BBV bevat de paragraaf grondbeleid tenminste:

- Een visie op het grondbeleid in relatie tot realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting;
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert;
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten op de grondexploitaties;
- Een onderbouwing van de winstneming;
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves in relatie tot de risico's van de grondzaken.

In voorliggende paragraaf wordt achtereenvolgens op de hierboven genoemde aspecten ingegaan. Daarnaast wordt ingegaan op het financieel management van grondexploitaties en wordt inzicht gegeven in de geraamde lasten en baten voor 2019 per grondcomplex.

Visie

Grondbeleid is een sturingsmiddel voor de gemeente. Het gaat bij dat beleid om het stimuleren of uiteindelijk afdwingen van gewenst gebruik van grond door de inzet van de instrumenten die de gemeente hiervoor beschikbaar heeft.

Het gewenst gebruik van grond wordt ontleend aan de doelen die zijn opgenomen in de raadsagenda, de daar in opgenomen thema's en de daaraan ten grondslag liggende beleidsnotities op het gebied van wonen, et cetera.

De werking van het grondbeleid heeft voornamelijk effect op de doelstellingen die zijn opgenomen in het raadsagenda 2018-2022. Vastgestelde datum 29 mei 2018.

De basis voor het grondbeleid ligt in de kaderstellende beleidsnota's '*Structuurvisie 2020*' vastgesteld in de raad van 27 september 2011 (RB2011-076), en de '*Bouwstenen Hoofdwegenstructuur Heerhugowaard*' en de '*Woningbehoefte*' (beiden raad februari 2004).

Grondbeleid

De raad heeft op 24 juni 2008 de kadernota '*Grondbeleid 2008: Grond onder de voeten*' (RB2008-074) vastgesteld. In deze nota wordt achtereenvolgens ingegaan op de diverse aspecten van grondbeleid:

- Verwerving inclusief strategische verwerving;
- Tijdelijk beheer;
- Gronduitgifte, inclusief grondprijnsbeleid;
- Kostenverhaal;
- Financieel management.

In de notitie grondexploitaties 2016 en de nota faciliterend grondbeleid van de commissie BBV (maart 2016) zijn daarnaast stellige uitspraken en aanbevelingen gedaan over de grondexploitaties en de verwerking in begroting en jaarrekening. In de beoordeling van de financiële situatie hanteren accountants deze notities als kader.

In de opzet van onze grondexploitaties en de te nemen maatregelen zijn deze notities leidraad, in combinatie met de op 24 juni 2008 vastgestelde nota '*Grondbeleid 2008*' en de 26 mei 2009 vastgestelde nota '*Grondprijjsbeleid 2009: Prijsvorming op gegronde basis*' (RB2009-045).

De kaders bieden voldoende ruimte en aanleiding om naar solide en creatieve oplossingen te zoeken en om in te spelen op de wijzigende omstandigheden. Naar aanleiding van de in maart 2016 verschenen notities van de commissie BBV was de noodzaak om de '*eigen*' kaders van het grondbeleid van de raad te herzien. De uitkomst was dat de huidige kaders voldoen.

Grondprijjsbeleid

De nota '*Grondprijjsbeleid 2009: Prijsvorming op gegronde basis*' is het kader voor de bepaling van grondprijzen. In deel I van deze nota zijn de methodes beschreven om te komen tot de grondprijzen en de grondprijzen voor de belangrijkste ruimtelijke functies in de gemeente. Deel II vermeldt de grondprijzen (richtprijzen) per functie. Deze wordt periodiek herzien door het college, recent in juli 2017.

Uitgangspunt voor de bepaling van de grondprijzen is dat de uitgifte van gronden tegen marktconforme (grond)prijzen plaatsvindt. Het netto resultaat komt ten gunste van de grondexploitaties, producten of reserves, tenzij hierover door uw raad expliciet anders wordt besloten.

Strategische verwerving

Zoals in de nota 'Grondbeleid 2008' is weergegeven onder paragraaf 3.1.5. heeft de gemeenteraad voor strategische aankopen een financieel kader bepaald van maximaal € 2,5 miljoen.

In het kader van deze strategische aankopen gemaakte verwervingskosten worden verantwoordt onder de materiële vaste activa (MVA).

Als de gemeenteraad een grondexploitatie of investeringskrediet als kader vaststelt, worden deze uit strategische overwegingen aangekochte gronden c.q. gebouwen, die verantwoordt zijn onder de materiële vaste activa en betrekking hebben op deze vastgestelde grondexploitatie of het vastgestelde investeringskrediet, overgeboekt van uit de materiële vaste activa naar de bouwgronden in exploitatie (BIE).

Door de verscherpte regelgeving in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) herziene notitie grondexploitatie maart 2016 is het niet geoorloofd deze gebouwen en gronden te activeren binnen de werking van de NIEGG. Onder de huidige omstandigheden wordt het instrument met grote terughoudendheid gebruikt.

Gronduitgifte

Primair uitgangspunt bij gronduitgifte is de overdracht van het volle eigendom, echter ook de overige vormen van gronduitgifte worden in principe opengehouden.

Op 27 september 2016 is met raadsbesluit RB2016075 een aanpassing gedaan in het gemeentelijk grondbeleid waarmee gronduitgifte in erfpacht voor bedrijventerreinen mogelijk is gemaakt.

Kostenverhaal

Bij actief grondbeleid ontstaat de mogelijkheid om naast de kosten voor het bouwrijp maken van de uit te geven kavels ook de kosten voor het aanleggen en inrichten van de openbare buitenruimte en de afdracht voor 'Bovenwijkse voorzieningen' bij de marktconforme verkoopopbrengsten van bouwgrond te betrekken. De systematiek van afdracht voor de Nota Bovenwijkse Kosten is in RB2017006 d.d. 18 april 2017 vastgelegd.

In de situaties dat de gemeente geen grondexploitatie voert verhaalt de gemeente de gemaakte kosten. Dit gebeurt op minnelijke wijze (privaatrechtelijk) en als dat niet mogelijk is kan de gemeente alsnog via de 'Grondexploitatiewet' een bijdrage in de te maken en reeds gemaakte kosten afdwingen (publiekrechtelijk).

Bij ontwikkeling van gebieden als onderdeel van de 'Structuurvisie 2020' (actualisatie van het 'Structuurbeeld 2005-2015', raad 27 september 2011) of een actualisatie hiervan, zal bij de beoordeling over het toepassen van actief dan wel passief grondbeleid en het bepalen van de verwervingsstrategie ook de werking van de 'Grondexploitatiewet' worden betrokken.

Resultaat grondbedrijfcomplexen

Het BBV schrijft voor dat de presentatie van de te verwachten resultaten in de paragraaf grondbeleid dient te gebeuren tegen nominale waarde. Wanneer bij de berekening van de voorziening voor de verliesgevendende grondexploitaties een andere waarderingsgrondslag wordt gehanteerd (de contante waarde), dan moet het effect hiervan op de te verwachten resultaten voor zowel de negatieve als de positieve grondexploitaties worden toegelicht.

De resultaten van de grondbedrijfcomplexen zijn in de MPG en in de jaarrekening weergegeven op eindwaarde en op netto contante waarde (NCW). De hoogte van de verliesvoorzieningen is gebaseerd op de netto contante waarde. Om deze reden worden zowel de resultaten op netto contante waarde, op eindwaarde en op nominale waarde weergegeven.

- De nominale waarde is de waarde van een post op het moment waarop de grondexploitatie is opgesteld (de actuele waarde van een post). In de nominale waarde zijn de effecten van de inflatie en rente niet verwerkt.
- De reële waarde is de nominale waarde, vermeerderd met inflatie tot het moment waarop die post gerealiseerd wordt.
- De eindwaarde van een post in de grondexploitatie is de reële waarde, vermeerderd met rentekosten dan wel -opbrengsten tot het einde van de looptijd van de grondexploitatie.
- De netto contante waarde van de eindwaarde, verdisconteerd met rente tot het moment van opstellen van de grondexploitatie of de datum van de laatste herziening.

Resultaten grondbedrijfcomplexen per 1 januari 2018:

Bedragen x € 1.000					
Complex	Verwachte einddatum exploitatie	Resultaat op nominale waarde	Resultaat op eindwaarde	Prognose resultaat jaarstukken 2017 NCW per 1-1-2018	Verliesvoorziening
G.749 Zandhorst III	31-12-2018	662	666	653	

G.763 De Horst e.o.	31-12-2020	672	670	603	
G.771 De Vaandel	31-12-2026	1419	897	759	
G.780 De Draai	31-12-1930	11584	8913	7006	
G.800 HHW-Zuid (Stedelijk gebied)	31-12-2023	7961	8941	8001	
G.802 Middenweg 4	31-12-2018	70	70	69	
G.842 Stadshart	31-12-2026	-5583	-6802	-5757	5757
G.850 Beveland	31-12-2018	997	1001	982	
G.735 van Foreeststraat	31-12-2019	616	624	566	
Totaal		18398	14980	12882	5757

Winst- en verliesneming

In eerdergenoemde nota 'Grondbeleid 2008' zijn in paragraaf 7.1.4 'Winst- en verliesneming' de voorwaarden voor het nemen van winst en verlies bij grondexploitatie opgenomen met als basis de bepalingen uit het BBV.

Deze bepalingen zijn, mede op advies van de Commissie BBV, nader uitgewerkt naar een lokale afweging tussen het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel.

In de praktijk betekent dit dat onder de volgende voorwaarden tussentijds winst kan worden genomen;

- er is sprake van een positieve boekwaarde (gerealiseerde opbrengsten zijn hoger dan gerealiseerde kosten); en
- de nog te maken kosten kunnen ruimschoots worden afgedekt door deze positieve boekwaarde.

Het verschil tussen de positieve boekwaarde en nog te maken kosten wordt als tussentijdse winst aangeduid. De tussentijdse winst wordt bepaald bij de jaarstukken.

Verwachte verliezen dienen direct ten laste van het resultaat te worden gebracht.

Risicobeheersing en scenario's

Aan het voeren van een grondexploitatie kleven risico's en planeconomie is geen exacte wetenschap. Dat maakt het noodzakelijk goed duidelijk te maken op basis waarvan een grondexploitatie is opgebouwd. Zo kan worden ingeschat hoe groot de risico's de komende tijd zijn en of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Dit is belangrijk om te weten, omdat ze effect hebben op de balans en reservepositie en een doorwerking kunnen hebben op de exploitatiebegroting.

Het betekent dat het meest waarschijnlijk geacht scenario wordt voorgelegd aan uw raad. Dat is gebaseerd op marktanalyse, prijsontwikkeling, eigen beleidsvoornemens en van andere overheden, woningbouwprognoses en dergelijke. Hierbij worden de zogenaamde P's, Programma, Prijs, Planning, Parameters en Plaats, als waardebepalers gehanteerd. Daarnaast wordt in beeld gebracht wat de effecten zijn als één van de P's anders uitpakt. Deze scenario analyses worden in het voortraject van een herziening gemaakt.

Het resultaat hiervan is een meest waarschijnlijk geacht scenario waarin de onzekerheden zo veel als mogelijk zijn gereduceerd en onderbouwd en beïnvloedingsopties zijn benoemd.

In paragraaf B 'Weerstandsvormogen en risicomanagement' is het verschil tussen de scenario's als risicobedrag opgenomen.

Indien twee scenario's op basis van de verwachtingen een even grote kans hebben zich te voltrekken wordt het verschil niet meer als risico opgenomen, maar wordt een voorziening getroffen.

Financieel management

De laatst door uw raad vastgestelde grondexploitaties vormen de kaders waarbinnen het college de grondexploitaties uitvoert. In de bestuursrapportage geeft het college inzicht aan uw raad of en zo ja voor welke grondexploitatie herzieningen nodig zijn. Dit gebeurt op basis van de voortgang en ontwikkeling in de betreffende grondexploitatie. De herzieningen worden in de eerste helft van het jaar aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd.

De nieuw vastgestelde grondexploitaties zijn onderdeel van de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Daarin zijn ook de actualisaties opgenomen van alle overige grondexploitaties. De MPG krijgt uw raad jaarlijks tegelijkertijd met de jaarstukken en de Voorjaarsnota ter kennisname voorgelegd.

Lasten en baten 2019 grondcomplexen

In de volgende tabel zijn de geraamde lasten en baten per grondcomplex voor 2019 opgenomen.

Grondcomplex	Resterende looptijd (in jaren) vanaf 2017	Lasten 2019	Baten 2019	Bedragen x € 1.000	
				Saldo Lasten/ Baten 2019 1)	
G.763 De Horst	3 jaar	14	-	-14	
G.771 De Vaandel Midden	9 jaar	348	1.433	1.085	
G.780 De Draai	13 jaar	4.035	9.355	5.320	
G.800 HHW-Zuid (Stedelijk gebied)	6 jaar	2.732	5.846	3.114	
G.842 Stadshart	9 jaar	463	2.952	2.489	
G.735 van Foreeststraat	2 jaar	103	-	-103	
Totaal grondcomplexen		7.695	19.586	11.891	

Raadsagenda

Thema / Programma	1.Heerhugowaard inclusief en zorgzaam	2. Duurzaam wonen in Heerhugowaard	3.Heerhugowaard goed ontsloten, groen en veilig	4.Economie en werkgelegenheid	5.Heerhugowaard goed beheerd	6.Democratische vernieuwing
0.Bestuur en ondersteuning	-Zorgdragen voor een toegankelijk en gastvrij Heerhugowaard				- Interne organisatie	- Democratische vernieuwing
1. Veiligheid			- Veilig HHW			
2.Verkeer vervoer en waterstaat	-Zorgdragen voor een toegankelijk en gastvrij Heerhugowaard -Een goed niveau van voorzieningen	- Energie neutraal Heerhugowaard 2030	- Veilig HHW - Bereikbaarheid HHW			
3.Economie	-Zorgdragen voor een toegankelijk en gastvrij Heerhugowaard	- Energieneutraal Heerhugowaard 2030	- Bereikbaarheid HHW - Groen HHW	- Vestigings-klimaat - Aan het werk		
4.Onderwijs		- Energieneutraal Heerhugowaard 2030		- Aan het werk		
5.Sport cultuur en recreatie	- Een goed niveau van voorzieningen	- Energieneutraal Heerhugowaard 2030				
6.Sociaal domein	-Zorgdragen voor een toegankelijk en gastvrij Heerhugowaard - Ontwikkelen effectief		- Veilig HHW	- Aan het werk	- Zorg goed besteed	

	armoedebelid - Voorkomen en tegengaan van eenzaamheid					
7.Duurzaamheid	- Zorgdragen voor een toegankelijk en gastvrij Heerhugowaard	- Energieneutraal Heerhugowaard 2030	- Veilig HHW - Groen HHW			
8.Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing	- Zorgdragen voor een toegankelijk en gastvrij Heerhugowaard	- Uitvoeringsplan Woonvisie - Energieneutraal Heerhugowaard 2030	- Bereikbaarheid HHW - Groen HHW	- Vestigings-klimaat	- Interne organisatie	

Financiën

Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten

In het navolgende overzicht van de baten en lasten 2019 zijn op basis van artikel 19 BBV ter vergelijking ook de bijbehorende cijfers voor 2017 (jaarrekening) en 2018 (actuele begroting na reeds geaccordeerde begrotingswijzigingen) opgenomen volgens de door uw raad vastgestelde programma-indeling. De cijfers van programma 0. Bestuur en ondersteuning in onderstaande tabel sluiten niet aan met het overzicht baten en lasten op programmaniveau. In dat overzicht zijn ook conform de IV3-indeling de algemene dekkingsmiddelen, overhead en onvoorziene uitgaven opgenomen. Conform de voorschriften BBV moeten deze in de onderstaande tabel apart worden gepresenteerd.

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Lasten			
0 Bestuur en ondersteuning	8.120	7.654	8.717
1 Veiligheid	4.829	5.294	5.358
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	10.089	9.851	10.123
3 Economie	150	1.135	1.177
4 Onderwijs	13.035	6.738	6.644
5 Sport, cultuur en recreatie	14.083	13.726	13.701
6 Sociaal domein	58.616	58.683	61.113
7 Duurzaamheid	8.609	8.949	10.487
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	12.675	20.839	22.334
Totaal Lasten	130.205	132.869	139.653
Baten			
0 Bestuur en ondersteuning	3.982	2.398	1.192
1 Veiligheid	33	91	84
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	1.866	1.029	1.012
3 Economie	71	1.088	1.088
4 Onderwijs	7.763	494	363
5 Sport, cultuur en recreatie	4.649	2.834	2.834
6 Sociaal domein	13.276	13.876	14.059
7 Duurzaamheid	10.453	10.768	12.385
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	11.792	19.161	20.844
Totaal baten	53.885	51.739	53.860
Saldo			
0 Bestuur en ondersteuning	4.138	5.255	7.525
1 Veiligheid	4.796	5.203	5.274
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	8.223	8.821	9.111
3 Economie	79	48	89
4 Onderwijs	5.272	6.244	6.281

5	Sport, cultuur en recreatie	9.434	10.892	10.867
6	Sociaal domein	45.340	44.807	47.054
7	Duurzaamheid	-1.844	-1.818	-1.899
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	882	1.677	1.490
Saldi programma's		76.321	81.130	85.792
	Algemene dekkingsmiddelen	87.525	91.942	98.225
	Overhead	-12.837	-13.493	-13.521
	Onvoorziene uitgaven	0	-75	-75
Resultaat voor bestemming		-1.634	-2.757	-1.164
	Mutaties reserves	5.912	3.499	2.443
Resultaat na bestemming		4.279	743	1.280

Structureel evenwicht

Het toezicht van de provincie richt zich op het meerjarig structurele evenwicht van de begroting. Uit onderstaand overzicht blijkt dat de gemeente de komende jaren structureel in evenwicht is.

Bedragen x € 1.000				
Totaal programma's	2019	2020	2021	2022
Structureel				
- lasten	-155.837	-157.419	-158.142	-157.910
- baten	156.101	157.409	158.035	158.612
- toevoeging aan reserves	-6.451	-6.575	-6.620	-6.760
- onttrekkingen aan reserves	8.318	8.503	8.412	8.355
Saldo structureel	2.131	1.918	1.685	2.297
Incidenteel				
- lasten	-1.665	-1.538	-1.095	-220
- baten	237	0	0	0
- toevoeging aan reserves	0	0	0	0
- onttrekkingen aan reserves	577	213	20	20
Saldo incidenteel	-851	-1.325	-1.075	-200
Saldo van baten en lasten	1.280	593	610	2.097

Specificatie mutaties reserves 2019

In het onderstaande overzicht is de (verplichte) uitsplitsing opgenomen tussen de incidentele en structurele toevoegingen aan en aanwending van reserves.

Bedragen x € 1.000

Programma	Reserve	2019				2020				2021				2022			
		Toevoeging		Aanwending		Toevoeging		Aanwending		Toevoeging		Aanwending		Toevoeging		Aanwending	
		Inc	Str	Inc	Str	Inc	Str	Inc	Str	Inc	Str	Inc	Str	Inc	Str	Inc	Str
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Nota bovenwijkse kosten 1: Hoofdinfrastructuur		644				657		288		584		284		584		281
5 Sport, cultuur en recreatie	Nota bovenwijkse kosten 2: Gebouwen en overige voorzieningen		72		80		56		80		40		80		37		80
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Reserve beheer en sociale structuur		2.287		2.512		2.287		2.512		2.287		2.512		2.287		2.512
4 Onderwijs	Reserve schoolwoningen				311				311				311				311
4 Onderwijs	Onderwijshuisvesting				37				37				37				37
7 Duurzaamheid	Duurzaamheid		51		26		51		26		51		26		51		26
5 Sport, cultuur en recreatie	Reserve kunstgrasvelden en accommodaties		24		92		24		92		24		92		24		92
6. Sociaal Domein	Combinatiefuncties			20				20				20				20	
4 Onderwijs	Reserve sprorthal/school de Draai		157		479		157		479		157		479		157		479
Overhead	Reserve Grote projecten		3.118		4.504		3.245		4.401		3.379		4.314		3.522		4.260
Overhead	Reserve Byod		99				99				99				99		
0. Bestuur en ondersteuning	Reserve Videosysteem raadzaal				10				10				10				10
0. Bestuur en ondersteuning	Reserve OZB het nieuwe MCA			237													
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	Reserve Middenweg Zuid				130				130				130				130
6. Sociaal Domein	Reserve verhoogde asielinstroom			11													
8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	Reserve Omgevingswet			193				193									
5 Sport, cultuur en recreatie	Reserve Dotatie sportvoorziening				137				137				137				137
6. Sociaal Domein	Reserve bedrijfsvoering Sociaal Domein			116													
		0	6.452	577	8.318	0	6.576	213	8.503	0	6.621	20	8.412	0	6.761	20	8.355
		6.452		8.895		6.576		8.716		6.621		8.432		6.761		8.375	

Overzicht incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 19 BBV is het verplicht om in de raadsbegroting een overzicht op te nemen van de geraamde incidentele baten en lasten voor het nieuwe begrotingsjaar.

		Bedrag x € 1.000							
Programma	Omschrijving	2019		2020		2021		2022	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0. Bestuur en ondersteuning	Raadsagenda onderzoekbudget (Kaderbrief 2018 - ER3)	250		250					
Overhead	Projectkosten implementatie informatievoorzieningen (Kaderbrief 2018 - ER4)	200		200		200		200	
4. Onderwijs	Deelname RIF-MBO project (Kaderbrief 2018 - OR2F)	25		25		25			
Overhead	Ambtelijke fusie (Kaderbrief 2018 - OV1)	850		850		850			
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Invoering omgevingswet (VJN17-2.3.2G)	193		193					
6. Sociaal Domein	Combinatiefuncties	20		20		20		20	
0. Bestuur en ondersteuning	Reserve OZB het nieuwe MCA		237						
6. Sociaal Domein	Kosten verhoogde asielstroom	11							
6. Sociaal Domein	Bedrijfsvoering sociaal domein	116							
		1.665	237	1.538	0	1.095	0	220	0

Uiteenzetting financiële positie

Uiteenzetting financiële positie

In dit hoofdstuk is weergegeven hoe de financiële positie van de gemeente is opgebouwd vanaf het basisjaar 2019 en de daarop volgende jaren. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- De financiële positie voor 2019 en de meerjarenramingen voor 2020 tot en met 2022;
- Een toelichting op de begrotingsuitkomst en het meerjaren perspectief;
- Een overzicht van de reserves en voorzieningen;
- De vervangingsinvesteringen;
- Geprognosticeerde meerjaren balans; en
- Berekening EMU-Saldo.

Meer informatie over de financiering van de gemeente kan worden teruggevonden in Paragraaf D Financiering / Treasury. Het over-zicht van de aan jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een gelijk volume is opgenomen in de gelijknamige bijlage 1 bij deze begroting.

Uiteenzetting financiële positie

In dit hoofdstuk is weergegeven hoe de financiële positie van de gemeente is opgebouwd vanaf het basisjaar 2019 en de daarop volgende jaren. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- De financiële positie voor 2019 en de meerjarenramingen voor 2020 tot en met 2022;
- Een toelichting op de begrotingsuitkomst en het meerjaren perspectief;
- Een overzicht van de reserves en voorzieningen;
- De vervangingsinvesteringen;
- Geprognosticeerde meerjaren balans; en
- Berekening EMU-Saldo.

Meer informatie over de financiering van de gemeente kan worden teruggevonden in Paragraaf D Financiering / Treasury. Het overzicht van de aan jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde kosten van een gelijk volume is opgenomen in de gelijknamige bijlage bij deze begroting.

Bedragen x € 1.000

	2019	2020	2021	2022
Bestuur en ondersteuning	-2.459	-2.459	-2.459	-2.459
Veiligheid	-2.048	-2.048	-2.048	-2.048
Verkeer, vervoer en waterstaat	-8.368	-8.368	-8.368	-8.368
Onderwijs	-44	-44	-44	-44
Sport, cultuur en recreatie	-3.152	-3.152	-3.152	-3.152
Sociaal domein	-17.481	-17.481	-17.481	-17.481
Duurzaamheid	729	729	729	729
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	299	299	492	492
Saldi programma's	-85.703	-87.107	-87.267	-86.121
Algemene dekkingsmiddelen	98.225	99.188	99.694	100.232
Onvoorzien uitgaven	-75	-75	-75	-75
Overhead	-13.521	-13.464	-13.464	-13.464
Resultaat voor bestemming	-1.164	-1.547	-1.201	483
Mutaties reserves	2.443	2.140	1.811	1.614
Resultaat na bestemming	1.280	593	610	2.097

Toelichting op begrotingsuitkomst en meerjaren perspectief

Meerjaren balans

Op grond van artikel 20 lid 1b BBV en artikel 22 lid 1 BBV moet een begin en eindbalans worden opgenomen van het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren.

Bedragen x € 1.000

	Realisatie		Begroting			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.385	2.429	2.429	2.429	2.429	2.429
Materiële vaste activa	134.566	140.540	143.813	140.460	135.112	130.070
Financiële vaste activa	1.236	1.096	1.046	996	946	896
Totaal vaste activa	138.187	144.065	147.287	143.884	138.487	133.395
Vlottende Activa						
Voorraden	54.253	48.122	40.457	36.363	34.122	25.155
Uitzettingen met een rentetypische-looptijd korter dan één jaar	14.428	14.311	14.311	14.311	14.311	14.311
Liquide middelen	822	578	578	578	578	578
Overlopende activa	1.819	2.618	2.618	2.618	2.618	2.618
Totaal vlottende activa	71.322	65.630	57.965	53.871	51.630	42.663
Totaal activa	209.509	209.695	205.252	197.755	190.116	176.058
Vaste passiva						
Eigen vermogen	96.678	92.574	88.138	77.694	74.184	73.252
Voorzieningen	20.417	20.657	19.379	19.741	20.320	20.556
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	68.671	58.048	62.398	68.748	70.098	53.448
Totaal vaste passiva	185.766	171.279	169.915	166.183	164.602	147.256
Vlottende passiva						

Netto-vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	13.871	27.453	24.374	20.609	14.551	17.839
Overlopende passiva	9.872	10.962	10.962	10.962	10.962	10.962
<i>Totaal vlottende passiva</i>	23.743	38.416	35.337	31.572	25.514	28.802
Totaal passiva	209.509	209.695	205.252	197.755	190.116	176.058

Uitgangspunten meerjaren balans

Voor de meerjarenbalans zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd.

Materiële vaste activa.

De eindbalans van de materiële vaste activa wordt bepaald door de beginbalans 2018 te muteren met de geplande afschrijvingen op investeringen en het toevoegen van nieuwe of vervangingsinvesteringen.

Voorraden.

De eindbalans van de voorraden wordt bepaald door de beginbalans 2018 te muteren met de verwachte kasstroom zoals deze gepresenteerd is in de MPG2018.

Eigen vermogen en voorzieningen.

De eindbalans van de reserves en voorzieningen is gebaseerd op de Reservekeeper 2018.

Vaste schuld met een rentetypische looptijd van een jaar of langer.

Hiervoor wordt het aflossingsschema van de huidige leningenportefeuille gehanteerd. Daarnaast wordt er voor het opstellen van de meerjarenbalans voor 2019 een lening van € 15 miljoen opgenomen met een looptijd van 5 jaar, voor 2020 een lening van € 20 miljoen opgenomen met een looptijd van 5 jaar en voor 2021 een lening van € 15 miljoen opgenomen met een looptijd van 5 jaar.

Immateriële vaste activa, financiële vaste activa, vlottende activa en overlopende passiva.

De Immateriële vaste activa, financiële vaste activa, vlottende activa en overlopende passiva zijn gebaseerd op de gemiddelde balanswaarde over de jaren 2015 t/m 2017.

Netto-vlottende schulden.

De netto vlottende schulden zijn de sluitpost van de meerjarenbalans. Dit omdat zowel de kasgeldleningen als de liquide middelen onderdeel uit maken van deze post.

EMU-saldo

Op grond van artikel 20 lid 1b BBV en artikel 23a BBV moet het EMU-saldo worden opgenomen van het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren. Het EMU-saldo wordt zoals blijkt uit de onderstaande tabel niet overschreden.

Bedragen x
€ 1.000

Omschrijving	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
1 Exploitatiesaldo voor toevoeging aan cq. onttrekking aan reserves (BBV artikel 17c).	2.757	995	1.493	1.146	-537
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	6.124	6.309	6.669	7.115	7.244
3 Brutodotaties aan voorzieningen ten laste van de exploitatie	7.852	8.136	8.136	8.136	8.136
- 4 Uitgaven aan investeringen in (im)materiële activa die op de balans worden geactiveerd	12.723	12.126	6.912	5.363	5.798
5 Ontvangen bijdragen van rijk, provincie, Europese Unie en overige instanties, die in mindering komen op sub 4	1.272	1.213	691	536	580
+ 6a Verkoopopbrengsten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs)	0	0	0	0	0
- 6b Boekwinst op desinvesteringen in (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
- 7 Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d.	14.528	9.949	6.405	13.343	5.701
+ 8a Verkoopopbrengsten van grond (tegen verkoopprijs)	20.655	16.714	10.499	15.584	14.668
- 8b Boekwinst op grondverkoop	0	0	0	0	0
- 9 Betalingen ten laste van de voorzieningen	5.650	5.950	5.650	4.450	3.700
- 10 Betalingen die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks t.l.v. de reserves worden gebracht en die nog niet vallen onder één van de andere genoemde posten	0	0	0	0	0
- 11 Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	5.759	5.341	8.521	9.362	14.892

Reserves

De hieronder opgenomen tabellen, op grond van artikel 20 lid 2d en 2e, betreft het verloop van de reserves zoals toegelicht/ opgenomen in de Reservekeeper 2018 De saldi betreffen de ge-prognosticeerde saldi per ultimo van het betreffende boekjaar.

Rubriek a: Vrij besteedbare reserves (weerstandsvormogen)

Bedragen x €
1.000

Reserve	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
711000 Algemene Reserve	20.174	27.852	27.852	27.852	27.852	27.852
Totaal	20.174	27.852	27.852	27.852	27.852	27.852

Rubriek b: Bestemmingsreserves

Bedragen x €
1.000

Reserve	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
713099 Reserve NBK-deel 1 Hoofdinfrastructuur	18.423	17.294	17.928	14.316	14.284	14.375
713100 Reserve NBK-deel 2 gebouwen en overige v	3.904	3.577	2.784	2.008	1.868	1.727
713101 Reserve beheer & sociale structuur NBK2	4.340	3.583	2.574	1.610	821	382
713119 Grote Projecten	13.912	12.158	10.388	8.847	7.533	6.385
713123 Onderwijshuisvesting	112	74	37	0	0	0
713134 BWS en overwinstregeling	171	31	32	33	34	35
713136 Monumentenreserve	38	38	28	28	28	28
713147 Kunstgrasvelden & Accommodaties	449	378	312	233	150	110
713151 Reserve Schoolwoningen	3.301	2.972	2.643	2.314	1.985	1.656
713165 Impulsregeling combinatiefuncties	281	281	281	281	281	281
713168 Duurzaamheid	1.191	1.153	1.168	1.253	1.362	1.530

713173 IKS (co-financiering)	110	0	0	0	0	0
713174 ISV-2	178	35	35	35	35	35
713177 Rente egaliseringsreserve	235	0	0	0	0	0
713178 Reserve huisvesting primair onderwijs	1.170	1.170	1.170	1.170	1.170	1.170
713181 Vervanging zieke kastantjes Zuidwijk/Hui	41	0	0	0	0	0
713716 Citymarketing	6	6	6	6	6	6
713721 Reserve School en Sporthal De Draai	4.121	3.811	3.509	3.864	3.577	3.298
713723 Decentralisaties AWBZ, Jeugdzorg en part	1.623	846	846	846	846	846
713724 Integrale gebiedsontwikk.Stationsgebied	819	629	604	579	554	529
713725 Kosten van toekomstige samenwerkingen	274	0	0	0	0	0
713727 Groei op het spoor	14	0	0	0	0	0
713729 Videosysteem raadszaal	90	79	68	58	48	38
713731 Actief burgerschap	88	88	88	88	88	88
713732 Onderwijshuisvesting AZC leerlingen	440	430	430	430	430	430
713733 Reserve BYOD	256	14	247	261	229	246
713734 Reserve Arbitrage Stadshart	72	0	0	0	0	0
713735 Reserve Verduurz. gem gebouwen	200	60	0	0	0	0
713737 Reserve OZB het nieuwe MC	474	237	0	0	0	0
713738 Reserve Middenweg Zuid	7.245	5.645	5.516	5.389	5.263	5.138
713739 Reserve De Vaandel - Heliomare	1.000	1.000	1.000	0	0	0
713740 Reserve E-depot	74	57	40	23	6	0
713742 Reserve Vanadium	2.445	2.151	1.594	348	0	0
713743 Reserve Volkstuinen HHW zuid	381	381	0	0	0	0
713744 Reserve verhoogde asielinstroom	576	426	426	426	426	426
713745 Reserve ontschot werken	13	0	0	0	0	0
713746 Reserve nieuwbouw Huygenscollege	853	766	0	0	0	0
713747 Reserve bewonersparticipatie	54	54	54	54	54	54

713748 Reserve opkomstbevordering	1	1	1	1	1	1
713749 Reserve omgevingswet	686	492	298	0	0	0
713750 Reserve Dotatie Sportvoorziening	3.290	3.153	3.016	2.879	2.742	2.605
713751 Westpoort	100	0	0	0	0	0
713754 Reserve bedrijfsvoering Sociaal Domein	307	307	307	307	307	307
713755 Reserve voorschoolse voorziening peuters	58	0	0	0	0	0
Totaal	73.416	63.377	57.430	47.687	44.128	41.726

Voorzieningen

De hieronder opgenomen tabellen, op grond van artikel 20 lid 2d en 2e, betreft het verloop van de voorzieningen zoals toegelicht/ opgenomen in de Reservekeeper 2018. De saldi betreffen de ge-prognoseerde saldi per ultimo van het betreffende boekjaar.

Rubriek a: Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar redelijkerwijs is te schatten.

Deze voorzieningen zijn niet aanwezig.

Rubriek b: Op de balansdatum bestaande risico's voor bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.

Voorziening	Bedragen x € 1.000					
	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
32006 t/m 32014 Verliesvoorziening grondexploitatie	5.740	5.740	5.740	5.740	5.740	5.740
14708 Voorziening dubieuze debiteuren algemeen	219	219	219	219	219	219
11417 Voorziening dubieuze debiteuren Soza	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274	1.274
721708 Pensioenvoorz politieke ambtsdragers	2.363	2.364	2.365	2.366	2.367	2.368
721712 Arbeidsvoorwaardenbeleid	75	0	0	0	0	0
721723 Voorziening BYOD	29	0	0	0	0	0

TOTAAL	9.700	9.597	9.598	9.599	9.600	9.601
---------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Rubriek c: Kosten die in een volgend jaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Bedragen x €
1.000

Voorziening	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
721703 Groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	823	1.043	1.231	571	552	375
721724 Groot onderhoud geb in beheer NV Sport	927	1.202	363	688	1.053	1.246
721709 Groot onderhoud Wegen/Kunstwerken/Waterhuishouding	13.301	10.422	11.501	7.101	11.392	13.181
721710 Groot Onderhoud Openbare Verlichting	1.689	879	921	1.389	1.898	2.439
721715 Groot onderhoud speeloppervlakten buitensport	584	681	316	352	565	607
721721 Groot onderhoud bijzondere kunstwerken	309	51	118	153	222	264
TOTAAL	17.633	14.278	14.450	10.254	15.682	18.112

Rubriek d: De bijdragen aan toekomstige vervangings-investeringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Bedragen x €
1.000

Voorziening	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
721716 Egalisatie afvalstoffenheffing	161	136	86	86	86	86
TOTAAL	161	136	86	86	86	86

Van derden gekregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de voorschotbedragen.

Bedragen x €
1.000

Voorziening	Rekening 2017	Raming 2018	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
721711 Voorziening egalisatie riolering	52	0	0	0	0	0
TOTAAL	52	0	0	0	0	0

Vervangingsinvesteringen

In deze paragraaf zijn de vervangingsinvesteringen voor 2019 en volgende jaren weergegeven. Tevens zijn in het overzicht de investeringen in onderwijshuisvesting en de investeringen voor de Informatievoorziening 2019-2022 (onderdeel ER3 van de Kaderbrief 2018) opgenomen. Voor de berekening van de afschrijvingen van de aangeleverde vervangingsinvesteringen zijn de afschrijvingstermijnen en afschrijvingsmethoden gehanteerd zoals die zijn opgenomen in bijlage 1 Afschrijvingstabel bij de nota vaste activa 2017 van 28 februari 2017.

Voor de berekening van de rentelasten van de aangeleverde vervangingsinvesteringen voor de raadsbegroting 2019 is een rente-omslagpercentage van 2,0% gehanteerd.

Omschrijving	Jaar	Investering	Termijn	Vorm	Afschrijving 2019	Afschrijving 2020	Afschrijving 2021	Afschrijving 2022
BYOD	2018	628	4	Lineair	157	157	157	157
Werkplekinrichting	2018	314	4	Lineair	79	79	79	79
Applicaties	2018	218	4	Lineair	55	55	55	55
Techniek serverruimte	2018	130	4	Lineair	33	33	33	33
Applicaties	2018	80	4	Lineair	20	20	20	20
Randapparatuur	2018	58	4	Lineair	15	15	15	15
Legionella preventie gymzalen	2018	181	15	Lineair	12	12	12	12
RO beheer	2018	45	4	Lineair	11	11	11	11
Noodstroomvoorziening gemeentehuis	2018	100	10	Lineair	10	10	10	10
Meubilair vergadervleugel	2018	83	10	Lineair	8	8	8	8
Vervanging kassysteem Burgerzaken	2018	28	4	Annuïtair	7	7	7	7
Opknappen en herinrichten gymzaal Dreef	2018	67	15	Lineair	4	4	4	4

Vervanging Geomilieu	2018	8	5 Annuïtair	2	2	2	2
Vaatwasmachine	2018	8	4 Lineair	2	2	2	2
Papierversnietigers	2018	8	5 Lineair	2	2	2	2
Vervanging meubilair gemeentehuis 1993	2018	16	10 Annuïtair	1	1	2	2
Dienstauto bode's	2018	14	15 Annuïtair	1	1	1	1
Inrichting vergadervleugel	2018	19	15 Lineair	1	1	1	1
Pick up truck (14 x)	2019	585	10 Annuïtair		53	54	56
Randapparatuur	2019	70	4 Lineair		18	18	18
Techniek serverruimte	2019	69	4 Lineair		17	17	17
Back-up project	2019	69	4 Lineair		17	17	17
Werktuigendrager	2019	170	10 Annuïtair		16	16	16
Monitoren	2019	41	4 Lineair		10	10	10
Applicaties	2019	25	4 Lineair		6	6	6
Bestelbus	2019	40	10 Annuïtair		4	4	4
Laptops ICT	2019	15	4 Lineair		4	4	4
Verkeersregelinstallaties	2019	57	15 Lineair		4	4	4
Evenementenborden	2019	25	10 Lineair		3	3	3
Vervanging plotter	2019	13	4 Lineair		3	3	3
Verkeersregelinstallaties	2019	33	15 Lineair		2	2	2
Aanbouwwerktuigen groen en sport	2019	15	10 Annuïtair		1	1	1
Graflift	2019	6	10 Annuïtair		1	1	1
Applicaties	2020	85	4 Lineair			21	21
Techniek serverruimte	2020	77	4 Lineair			19	19
WiFi	2020	55	4 Lineair			14	14
Middelzware bestelwagens	2020	112	10 Annuïtair			10	10
Materieel werf	2020	60	10 Annuïtair			5	6
Bureau-aanpassingen monitoren 2010	2020	35	10 Lineair			4	4

Gladheidsbestrijdingsmaterieel	2021	221	10	Annuïtair				20
Werktuigendrager	2021	155	10	Annuïtair				14
Aanbouwwerktuigen groen en sport	2021	113	10	Annuïtair				10
Vergaderschermen B&W en F0	2021	25	4	Lineair				6
Aanbouwwerktuigen groen en sport	2021	18	8	Annuïtair				2
Plakzuilen	2021	38	25	Annuïtair				1
Materieel werf	2021	10	10	Annuïtair				1
Totaal		4.242			420	579	654	711

Investeringswegen	Jaar	Investerings	Termijn	Vorm	Afschrijving 2019	Afschrijving 2020	Afschrijving 2021	Afschrijving 2022
Rehabilitatie Veenhuizerweg / Smaragd	2019	1.990	60	Lineair		33	33	33
Rehabilitatie Pascalstraat / Van Veenweg	2020	825	60	Lineair			14	14
		2.815				33	47	47

Investerings sport	Jaar	Investerings	Termijn	Vorm	Afschrijving 2019	Afschrijving 2020	Afschrijving 2021	Afschrijving 2022
Ren./extra onderh.buitensportacc.2000	2019	106	20	Lineair		5	5	5
Scheidingswanden sporthal HHW-Zuid	2019	52	15	Lineair		3	3	3
Sporthal Zuidw./Huygenh. Instal.kosten	2020	341	20	Lineair			17	17
Veldverlichting mixed hockeyclub	2020	35	15	Lineair			2	2
		534				8	27	27

Investerings onderwijs	Jaar	Investerings	Termijn	Vorm	Afschrijving 2019	Afschrijving 2020	Afschrijving 2021	Afschrijving 2022
Eerste inrichting basisonderwijs	2018	48	20	Lineair	2	2	2	2
Eerste inrichting basisonderwijs	2019	112	20	Lineair		6	6	6
Eerste inrichting basisonderwijs	2020	48	20	Lineair			2	2

Eerste inrichting voortgezet onderwijs	2019	12	20	Lineair		1	1	1
		220			2	9	11	11

Investerings Grote Projecten	Jaar	Investering	Termijn	Vorm	Afschrijving 2019	Afschrijving 2020	Afschrijving 2021	Afschrijving 2022
Installatiekosten brandweerkazerne	2020	865	20	Lineair			43	43
Installatiekosten De Kabel	2021	2.358	20	Lineair				118
Totaal		865					43	161

Investerings Riolering, Afval en Begraafplaats	Jaar	Investering	Termijn	Vorm	Afschrijving 2019	Afschrijving 2020	Afschrijving 2021	Afschrijving 2022
Aanhangwagens voor containervervoer	2018	90	10	Annuïtair	8	8	9	9
ondergrondse inzamelmiddelen	2018	16	10	Lineair	2	2	2	2
Ondergrondse inzamelmiddelen	2019	338	10	Annuïtair		31	31	32
Vrachtwagen met afzetsysteem met kraan	2019	220	8	Annuïtair		26	26	27
Afzetcontainers (zijbeladers) 12x	2019	132	8	Annuïtair		15	16	16
Loods begraafplaats	2019	75	40	Lineair		2	2	2
Vrachtwagen met afzetsysteem met kraan	2020	220	8	Annuïtair			26	26
Veegmachine	2020	145	5	Annuïtair			28	28
Rioolreiniger	2020	90	10	Lineair			9	9
Pick up truck met veegvuil en laadarm	2020	62	10	Annuïtair			6	6
Ondergrondse inzamelmiddelen	2020	12	8	Lineair			2	2
Grote veegmachine	2021	145	5	Annuïtair				28
		1.545			10	84	157	187

Bijlagen

Jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde kosten van een gelijk volume

<i>Bedragen x € 1.000</i>					
	Aantal	2018	2019	2020	2021
Uitkeringen en pensioenen (voormalige wethouders)	25	194	194	194	194
Wachtgelden voormalig personeel	1	73	73	12	0
Totaal		267	267	206	194

Uitvoeringsinformatie

Bedragen x € 1.000

Taakveld	Programma: Bestuur en ondersteuning	Lasten	Baten
0.1	Bestuur	2.563	104
0.2	Burgerzaken	1.344	507
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	646	487
0.4	Overhead	14.459	938
0.5	Treasury	3.314	5.509
0.61	OZB woningen	0	5.782
0.62	OZB niet-woningen	0	5.564
0.63	Parkeerbelasting	0	254
0.64	Overige belastingen	427	94
0.7	Algemene uitkering en overige uitk.	0	84.431
0.8	Overige baten en lasten	3.737	0
ONV	Onvoorzien	75	0
Totaal Programma: Bestuur en ondersteuning		26.565	103.669

Taakveld	Programma: Veiligheid	Lasten	Baten
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.226	0
1.2	Openbare orde en Veiligheid	2.132	84
Totaal Programma: Veiligheid		5.358	84

Taakveld	Programma: Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten	Baten
2.1	Verkeer en vervoer	9.368	999
2.2	Parkeren	317	12
2.4	Economische havens en waterwegen	438	0
Totaal Programma: Verkeer, vervoer en waterstaat		10.123	1.012

Taakveld	Programma: Economie	Lasten	Baten
3.1	Economische ontwikkeling	119	0
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.000	1.000
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	37	38
3.4	Economische promotie	20	50
Totaal Programma: Economie		1.177	1.088

Taakveld	Programma: Onderwijs	Lasten	Baten
4.1	Openbaar basisonderwijs	165	121

4.2	Onderwijshuisvesting	5.462	178
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.017	64
Totaal Programma: Onderwijs		6.644	363
Taakveld	Programma: Sport, cultuur en recreatie	Lasten	Baten
5.2	Sportaccommodaties	5.074	1.922
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie	2.758	422
5.4	Musea	206	0
5.5	Cultureel erfgoed	27	0
5.6	Media	2.049	281
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3.587	209
Totaal Programma: Sport, cultuur en recreatie		13.701	2.834
Taakveld	Programma: Sociaal domein	Lasten	Baten
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	6.388	63
6.2	Wijkteams	2.990	0
6.3	Inkomensregelingen	16.314	13.290
6.4	Begeleide participatie	3.749	0
6.5	Arbeidsparticipatie	1.649	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	885	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.369	706
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	17.481	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	424	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.500	0
7.1	Volksgesondheid	2.364	0
Totaal Programma: Sociaal domein		61.113	14.059
Taakveld	Programma: Duurzaamheid	Lasten	Baten
7.2	Riolering	4.739	5.468
7.3	Afval	5.368	6.770
7.4	Milieubeheer	272	7
7.5	Begraafplaatsen en crema	108	140
Totaal Programma: Duurzaamheid		10.487	12.385
Taakveld	Programma: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening	Lasten	Baten
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.783	111

8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven ter	19.414	19.298
8.3	Wonen en bouwen	1.136	1.435
Totaal Programma: Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening		22.334	20.844
Taakveld	Programma: Mutaties reserves	Lasten	Baten
0.10	Mutaties reserves	6.451	8.895
Totaal Programma: Mutaties reserves		6.451	8.895

Kerngegevens

Omschrijving	2018	2019
A. Sociale structuur		
Aantal inwoners	55.850	56.234
waarvan: van 0 - 19 jaar	12.678	12.756
van 18 - 64 jaar	33.554	32.946
van 65 jaar en ouder	9.618	10.532
waarvan van 75 - 84 jaar	2.793	3.190
Aantal periodieke bijstandgerechtigden	784	804
Aantal uitkeringsgerechtigden	4.305	4.426
Aantal huishoudens met laaginkomen 1)	6.012	5.976
Aantal inwoners in werkvoorzieningschappen	13	175
Aantal minderheden	4.010	4.010
Aantal één-ouder huishoudens	1.851	1.862
B. Fysieke structuur		
Totale oppervlakte gemeente	3.999 ha	3.999 ha
waarvan: binnenwater (excl. ringvaart)	184 ha	184 ha
waarvan in onderhoud bij de gemeente	73 ha	73 ha
Aantal woningen	23.392	23.689
Gemiddelde woningbezetting	2,39	2,37
Lengte van wegen	286 km	
waarvan: binnen de bebouwde kom	257 km	
buiten de bebouwde kom/wegen buitengebied	29 km	
Totale oppervlakte van wegen in m2	2.815.000 m2	
Totale oppervlakte openbaar groen in m2 2)	2.766.000 m2	
C. Financiële structuur		
Gewone uitgaven	€ 141.326.000	€ 156.787.000
per inwoner	€ 2.530	€ 2.788
per woning	€ 6.042	€ 6.619
Opbrengst belastingen 3)	€ 21.055.653	€ 22.584.257

per inwoner	€ 377	€ 402
per woning	€ 900	€ 953
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	€ 76.362.000	€ 84.431.000
per inwoner	€ 1.367	€ 1.501
per woning	€ 3.264	€ 3.564
Boekwaarde geactiveerde kapitaaluitgaven per 31 december	€ 144.065.000	€ 147.287.000
per inwoner	€ 2.556	€ 2.619
per woning	€ 6.104	€ 6.218
Eigen financieringsmiddelen per 31 december	€ 93.590.000	€ 91.229.000
per inwoner	€ 1.676	€ 1.622
per woning	€ 4.001	€ 3.851
Vaste schuld per 31 december	€ 57.750.000	€ 62.100.000
per inwoner	€ 1.034	€ 1.104
per woning	€ 2.469	€ 2.621

1) Cijfer wordt uit specificatie AU gehaald.

2) Exclusief oppervlakte grassportvelden 245.000 m2.

3) Betreft OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing.

Kaderstellende nota's

Programma Bestuur en ondersteuning

Naam Nota	Jaar
Verordening op het burgerinitiatief.	2005
Visie op dienstverlening.	2008
Handvest actieve informatieplicht.	2009
Verordening werkgeverscommissie voor de griffie.	2011
Bestuursconvenant en strategische werkagenda 2012 - 2014 Regio Alkmaar.	2012
Vaststelling archiefverordening 2013	2013
Algemene subsidieverordening Heerhugowaard 2014	2014
Verordening gunning opdrachten door toekenning van een uitsluitend recht	2014
Financiële verordening 2017	2016
Kadernota verbonden partijen	2016
Nota inkoop en aanbestedingsbeleid 2016	2016
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning	2016
Verordening auditcommissie 2016	2016
Wijziging algemene subsidieverordening 2014	2016

Programma Veiligheid

Naam Nota	Jaar
Aanpak hondenoverlast	2004
Cameratoezicht openbare ruimten.	2006
Beleidsnota Externe veiligheid	2010
Integraal Veiligheidsplan (IVP)	2013
Invoering nieuwe Drank- en Horecawet	2013
Kadernota handhaving	2013
Verordening Drank- en horecawet	2013
Afwegingskader publiek cameratoezicht	2014
Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht	2015

Programma Verkeer, vervoer en waterstaat

Naam Nota	Jaar
Geactualiseerd meerjarenplan groot onderhoud openbare verlichting 2005-2065	2005
Parkeerbeleid	2005
Categorisering fiets- en voetpaden ten behoeve van verlichting	2006
Gemeentelijk waterplan 2006 - 2015	2006
Europese kaderrichtlijn 'Water'	2008
Gemeentelijk verkeer en vervoer plan	2008
Openbare verlichting in relatie tot het Keurmerk Veilig wonen	2008
Regioakkoord West-Frisiaweg	2008
Strategisch Beleidskader van het Gemeentelijk Verkeer en Vervoerplan GVVP	2008
Beleid uitgifte openbaar groen	2011
Beleidsplan Openbare Verlichting 2012 - 2016	2011
Beleidsplan Sneeuw- en gladheidsbestrijding	2011
Speelruimtebeleidsplan 2011- 2016	2011
Vaststellen nieuw betaalregime voor betaald parkeervoorzieningen in het Stadshart.	2011
Heerhugowaards Verkeersveiligheidsplan	2013
Plan van aanpak en beleid omtrent elektrisch vervoer en laadpalen	2013
Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren Heerhugowaard 2014	2014
Convenant leidingen	2016
Meerjarenplanning groot onderhoud / herinrichting wijken	2016

Programma Economie

Naam Nota	Jaar
Verhuur gemeentegrond voor terrassen	2012
Vaststelling Regeling Startersleningen Heerhugowaard 2013	2013
Marktverordening Heerhugowaard 2014	2014
Heerhugowaard onderneemt: strategisch kader economisch domein	2015
Pilot actualisatie rondgebruik; aanpassing verhuurregeling	2015
Raadsvoorstel tot vaststelling van economische activiteiten in het algemeen belang	2015
Aanpassing grondbeleid met de mogelijkheid tot gronduitgifte in erfpacht op bedrijventerreinen, en vaststelling van de algemene erfpachtvoorwaarden	2016
Detailhandelsvisie Regio Alkmaar	2017
Verhuur gemeentegrond voor terrassen	2012

Programma Onderwijs

Naam Nota	Jaar
Kadernota Brede School	2006
Beleidskader Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE).	2011
Brede schoolbeleid Heerhugowaard 2013	2013
Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2013
Verhuizing Jeroen Bosch, school en sporthal in de Draai	2013
Verordening Leerlingenvervoer Heerhugowaard 2014	2014
Technische wijziging verordening Leerlingenvervoer	2015
Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	2015
Raadsbesluit nieuwbouw Huygens College	2016

Programma Sport, cultuur en recreatie

Naam Nota	Jaar
Vaststellen beleidskader richtlijnen aanleg kunstgrassportvelden en realisering kunstgrassportvelden voor de voetbalverenigen SVW en Reiger Boys	2008
Beëindiging gebruik bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van openbaar groen	2009
Erf Goed; Archeologie in Heerhugowaard	2010
Groenbeleidsplan 2010 - 2015	2010
Beleidsplan volkstuinen	2011
Beleidskader sport 2012 - 2016: 'Een kansrijk sport- en beweegklimaat in Heerhugowaard'.	2012
BTW-belaste exploitatie gemeentelijke sportaccommodaties	2012
De Kracht van Cultuur: Cultuurbeleid Heerhugowaard 2013 - 2016	2012
Popbeleid Heerhugowaard	2012
Monumentale bomen Heerhugowaard	2013
Verhuurregeling openbaar groen	2013
Evaluatie popbeleid	2014
Liggeldverordening gemeente Heerhugowaard	2014
Oprichting overheids nv voor de sport	2015
Parel aan Zee, toeristische visie regio Alkmaar	2015
Erfgoedprogramma 2015-2016	2016
Herziening volkstuinenbeleid	2016
Aanleg kunstgraskorfbalveld en plaatsen hekwerk sportpark De Vork	2017
Verordening Huygenpas 2018	2017

Programma Sociaal domein

Naam Nota	Jaar
Kadernota Lokaal gezondheidsbeleid 2012 - 2016: 'Gezondheid Dichtbij In Heerhugowaard'.	2012
Kadernota vrijwilligersbeleid	2012
Strategische kadernota sociaal domein	2012
Regionale kadernota huisvesting arbeidsmigranten	2013
Aanvulling samenwerkingsovereenkomst gemeente en Esdégé Reigersdaal	2014
Beleidskader 2015 decentralisatie jeugdzorg regio Alkmaar	2014
Beleidsplan en verordening Jeugdhulp	2014
Beleidsplan WMO	2014
Congruente samenwerking 3D en regionale bestuurlijke kalender 3D	2014
Implementatieplan overheveling begeleiding	2014
Juridische vorm inkoop samenwerking Jeugdzorg en begeleiding AWBZ	2014
Regiovisie huiselijk geweld en kindermishandeling Noord-Holland Noord	2014
Verordening individuele studietoelage	2014
Verordening tegenprestatie	2014
WMO verordening	2014
Verordening cliëntenadviesraad	2015
Verordening cliëntenparticipatie HALte Werk gemeente Heerhugowaard	2015
Aanpassing Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ 2015	2016
Afstemmingsverordening Participatiewet	2017
Beleidskader minimabeleid 2017- 2020	2017
Beleidskader Schuldhulpverlening 2018	2017
HALte Werk (werk en inkomensondersteuning):	2017
Re-integratieverordening Participatiewet	2017
Verordening cliëntenparticipatie wet sociale werkvoorziening	2017
Verordening individuele inkomensvoorziening	2017
Verordening loonkostensubsidie	2017
Verordening sociaal medische indicatie kinderopvang	2017

Programma Duurzaamheid

Naam Nota	Jaar
Gebruik bestrijdingsmiddelen bij het onderhoud van verhardingen	2008
Visie 2011 -2020 (inclusief het beleidsplan 2011 -2015 en de verordeningen) begraafplaatsen Heerhugowaard	2011
Actieplan geluid 2013 -2017	2013
Grondstoffenbeleidsplan 2013 - 2016	2013
Herijking kostendekkingsplan gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2011 -2015	2013
Leidraad Flora- en faunawet en de gedragscodes Ruimtelijke Ontwikkelingen en Bestendig beheer	2013
Revolverend Stimuleringsfonds Duurzame Energie Regio Alkmaar	2013
Oprichting Stimuleringsfonds Duurzame energie regio Alkmaar	2014
Gemeentelijk Rioleringsplan 2016 t/m 2020	2015
Strategie Duurzame Ontwikkeling 2016 t/m 2019	2016
Vaststelling regionale nota bodembeheer	2016
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	2017

Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Naam Nota	Jaar
Stadsvisie Heerhugowaard, stad van Kansen	2002
Plaatsing herdenkingstekens in de openbare ruimte	2003
Terrassenbeleid (geactualiseerd in 2012)	2003
Bestemmingsplan De Vork	2005
Bouwverordening Heerhugowaard 2006.	2006
Regionale bereikbaarheidsvisie, deel A	2006
Beheerplan bewust ontwerpen	2007
Beheerplan openbare ruimte (IBOR plan)	2007
Beleidsnota Wonen Heerhugowaard 2007 - 2015	2007
Plan wonen	2007
Bestemmingsplan Broekhorn	2008
Kadernotitie de Vork	2008
Nota Grondbeleid	2008
Kadernota ontwikkelingsvisie voor de linten in het zuidelijk deel van Heerhugowaard	2009
Nota grondprijnsbeleid	2009
Visie Hugo-Oord e.o.	2009
Bestemmingsplan Heerhugowaard-zuid	2010
Startnotitie integrale gebiedsgericht aanpak	2010
Structuurvisie Heerhugowaard' Stad van Kansen' 2020	2011
Wijkvisie Rivierenwijk 2025	2011
Bestemmingsplan Heerhugowaard zuidwest	2012
Uitvoeringsprogramma Rivierenwijk 2012- 2015	2012
Aanpassing verordening Winkeltijden Heerhugowaard 2013	2013
Beheersverordening Stationsgebied	2013
Bestemmingsplan Stadshart	2013
Bouwplannen Gerard Douplantsoen in relatie tot ruimtelijke visie	2013
Braakliggende terreinen, niet zijnde openbaar groen	2013
Concept Regionale woonvisie	2013
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Aansluiting N242 - Beverkoog	2013
Gewijzigde vaststelling bestemmingsplan Heerhugowaard Oost	2013
Herziening uitvoeringsplan groot onderhoud - herinrichting wijken	2013
Nieuw maaibeleid (begrotingsraad)	2013
Ontwikkeling Stadsrand Zuid-Oost in relatie tot Glastuinbouwontwikkeling	2013
Start voorbereiding Zuidtangenttunnel Stationsgebied	2013
Structuurvisie Stationsgebied	2013
Vaststellen bestemmingsplan 2e partiële herziening Broekhorn	2013
Vaststellen Regionale Woonvisie Regio Alkmaar	2013
Vaststelling Beheerverordening Buitengebied 2013	2013
Vaststelling bestemmingsplan Oud Centrum	2013
Vaststelling bestemmingsplan Zuid-Oost-Hoek	2013
Vaststelling Welstandsnota Heerhugowaard 2013	2013

Bestemmingsplan 2e partiële herziening Heerhugowaard-zuid	2014
Bestemmingsplan Actualisatieplan 2014	2014
Bestemmingsplan De Draai	2014
RB maart 2013 Inbreng regio Noord-Holland Noord voor actualisatie Gebiedsagenda	2014
Wijziging Huisvestingsverordening Heerhugowaard	2014
Beleidskader huisvesting arbeidsmigranten	2015
Bestemmingsplan Buitengebied 2014	2015
Bestemmingsplan Stationsgebied	2015
Huisvestingsverordening Heerhugowaard 2015 (aanpassing RB december 2016 + februari 2017)	2015
Procesvoorstel Omgevingsvisie	2015
Regeling ter stimulering aanleg sedumdaken in Heerhugowaard	2015
Regeling ter stimulering aanleg sedumdaken in Heerhugowaard	2015
Strategie de Vaandel: de gebruiker aan zet	2015
Ontwikkelingsstrategie stationsgebied	2016
Strategie De Boulevard	2016
Vaststelling nota ruimtelijke kwaliteit Heerhugowaard 2016	2016
Vervreemden gemeentelijk gebouw 't Rondeel in De Noord	2016
Woonvisie Heerhugowaard 2050 processtappen	2016
Oplossing en kredietvotering 'Zuidtangent met spooronderdoorgang'	2017
Voortzetting regionale samenwerking Noord-Holland Noord en ontwikkelingsbedrijf	2017

Begrotingspostsubsidies

Naam instelling	Maximaal te verstrekken subsidiebedrag 2019
Stichting Cool Kunst en cultuur	€ 2.093.763
Stichting Heerhugowaard A Life	€ 31.611
Stichting Bibliotheek Kennemerwaard	€ 1.948.200
Art. 1 Bureau Discriminatiezaken Noord-Holland Noord	€ 20.776
GGD Hollands Noorden	€ 221.083
Vervoersvereniging Heerhugowaard	€ 280.000
Stichting 4 en 5 mei Heerhugowaard	€ 6.000
Stichting Mixtream	€ 50.000
Stichting Den Huygen Dijck	€ 19.750
Stichting jongerencentrum Komplex	€ 4.000
Stichting Artotheek Heerhugowaard	€ 8.057
Vereniging Humanitas	€ 122.160
Stichting Playing for Success Alkmaar	€ 10.000
Stichting Intocht Sint Nicolaas	€ 1.500
Stichting De Waaier	€ 27.500

BBV Effectindicatoren

In onderstaande tabel worden de door de BBV verplichte effectindicatoren getoond. De informatie is beschikbaar gesteld op de website waarstaatjegemeente.nl.

Taakveld	Indicator	eenheid	periode	waarde	bron	omschrijving
0.0	Woonlasten éénpersoonshuishouden	€	2018	625	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
0.0	Woonlasten meerpersoonshuishouden	€	2018	668	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
0.0	WOZ-waarde woningen	€ 1.000	2013	211	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
0.0	WOZ-waarde woningen	€ 1.000	2014	202	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
0.0	WOZ-waarde woningen	€ 1.000	2015	197	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
0.0	WOZ-waarde woningen	€ 1.000	2016	197	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
0.0	WOZ-waarde woningen	€ 1.000	2017	201	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
1.0	Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	1,7	CBS - Diefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

1.0	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	2,3	CBS - Diefstallen	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
1.0	Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	5,5	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
1.0	Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	2017	7	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners.
1.0	Netto arbeidsparticipatie	%	2017	68,8	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.

1.0	Functiemenging	%	2017	49,4	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
2.0	Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met motorvoertuig	%	2015	13	VeiligheidNL	Verkeersongeval met motorvoertuig als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen. Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.

2.0	Ziekenhuisopname nav vervoersongeval met fietser	%	2015	15	VeiligheidNL	Vervoersongeval met fietser als aandeel van het totaal aantal ongevallen die leiden tot ziekenhuisopnamen. Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.
3.0	Banen	per 1.000 inw 15-64jr	2017	627,2	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
3.0	Vestigingen	per 1.000 inw 15-64jr	2017	110,6	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
4.0	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	2016	1,6	DUO - Dienst Uitvoering Onderwijs	Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12 - 23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat. De cijfers van DUO hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2017/2

4.0	Absoluut verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2017	1,79	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".
4.0	Relatief verzuim	per 1.000 inw. 5-18 jr	2017	14,6	Ingrado	Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners lft. 5-18 jaar. De cijfers van Ingrado hebben betrekking op schooljaren. De periodeaanduiding "2017" staat voor schooljaar "2016/2017".

5.0	% Niet-sporters	%	2016	46,9	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.
6.0	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar	aantal per 10.000 inw 12-17jr	2017	155	Bureau Halt	Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners van 12-17 jaar
6.0	Jongeren met delict voor rechter	%	2015	2,78	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
6.0	Hardekern jongeren	per 10.000 inw 12-14jr	2014	1,9	Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)	Het aantal hardekern jongeren, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 12-24 jaar. Deze indicator is onderdeel BBV en komt te vervallen. Bij de eerstvolgende herziening van de ministeriële regeling wordt deze indicator van Waarstaatjegemeente.nl gehaald.
6.0	Bijstandsuitkeringen	per 1.000 inw 18jr eo	tweede halfjaar 2017	25	CBS - Participatiewet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 1.000 inwoners.

6.0	Aantal re-integratievoorzieningen	per 1.000 inw 15-65jr	tweede halfjaar 2017	16,1	CBS - Participatiewet	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar
6.0	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 1.000 inw	tweede halfjaar 2017	29	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
6.0	% Kinderen in armoede	%	2015	3,99	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
6.0	% Jeugdwerkloosheid	%	2015	1,4	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	Het percentage werkeloze jongeren (16-22 jaar).
6.0	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	tweede halfjaar 2017	9,7	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.

6.0	Jongeren met jeugdreclassering	%	tweede halfjaar 2017	0,5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
6.0	Jongeren met jeugdbescherming	%	tweede halfjaar 2017	1,6	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
7.0	Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2016	216	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
7.0	Hernieuwbare elektriciteit	%	2016	9,3	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor	
8.0	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	2016	19,5	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
8.0	Demografische druk	%	2018	73,5	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.